

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

FÖRDOLDT

AE

H. K.

Allmänna Sektionen

Teol.
Sv.
Relig.berätt.

[Sigmis Magdalena Birka Storckfeldt]

lv. $\frac{36}{710}$.

FÖRDOLDT.

EN LÄKARES ANTECKNINGAR.

SVENSKT ORIGINAL

AF

H. K.

STOCKHOLM,
FOSTERLANDS-STIFTELSENS FÖRLAGS-EXPEDITION.

Stockholm,
tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1891.

Mansta bruk d. 17 jan. 18—.

Sedan i går afton är jag här. Förmiddagen har användts till besök hos de sjuka dels i hemmen, dels i den bristfälliga gamla byggnad, som för tillfället blifvit inrättad till sjukhus, och dit några af de svårast sjuka blifvit förda.

Jag hade väntat mig tillståndet värre. Sjukdomen såsom epidemi är otvifvelaktigt efter hvad jag hittills kunnat döma på återgång. Under senaste veckan hafva endast fem dödsfall inträffat, och de insjuknades antal understiger äfven betydligt de föregående veckornas höga siffror.

Det är dock ännu allvarligt nog. För ej flera inne-vånare än här finnes på bruket är så väl dödlighets-som sjukdomsprocenten förfärande stor. Guds hand kan i sanning sägas hvila tung öfver detta lilla samhälle. Ack, att hans afsikter därmed finge fullbordas i nåd och ej i vrede.

Alla, som jag hittills träffat, tala om den stora pröfning Herren genom den smittosamma sjukdomen sändt öfver trakten. Ingen har jag dock ännu hört erkänna den såsom en välförtjent straffdom af den tuk-tande fadershand, under hvilken vi hafva att böja oss i

ödmjukhet bekännande: *Vi* hafva syndat och olydige varit, *därföre* hafver du med rätta intet skonat. Jer. Kl. 3: 42.

Stor bestörtning tyckes råda, och från månget synbarligen för Gud främmande hjärta höres ett ångestfullt: Herre, hjälp; Herre, förbarma dig!

Min företrädares begrafning hade ägt rum samma dag jag kom. Han tyckes hafva varit afhållen och hans oväntade bortgång har väckt uppriktig sorg och saknad. Han föll på sin post under fullgörande af sin plikt in i det sista, och en dylik trohet skall ju äfven den hafva sin lön.

Redan på tredje dygnet efter det han blef sjuk dukade han under, efterlämnande änka och tvänne oförsörjda barn. De bo naturligtvis ännu kvar i doktorsbyggningen och få gärna fortfarande göra så. Jag är glad kunna bereda dem åtminstone denna lindring i deras djupa sorg, och ett rum är mer än tillräckligt för mig och min kappsäck. Min härvaro blir kanske för resten kortare än deras.

Jag önskar lära att mer och mer kunna förringa och inskränka mina behof af timligt godt. En Jesu lärjunge bör aldrig förbise att han är stadd på vandring, och på en dylik kan endast obetydligt medtagas, så vida det icke skall verka betungande eller hindrande. Där pilgrimssinnet är rätt lefvande i hjärtat, där blir allt under vandringen en bild af pilgrimsskapet, och så bör det vara.

Herren gifve mig ett rätt pilgrimssinne!

Den 27 jan.

Vården af de sjuka har gifvit mig fullt upp att göra. Frukten för smitta är så stor, att det ofta varit

förenadt med stora svårigheter få några att sköta de af feber angripna. Jag har därför måst träda emellan för att kunna bereda den öfveransträngda sjuksköterskan någon hvila.

Under sista veckan hafva fyra dött; däraf tvänne minderåriga i hemmen och tvänne patienter på sjukhuset. Jag hoppas för visso att den ene af dessa senare dog i frid, om det än icke var förr än i elfte stunden han omfattade Herren Kristus såsom sin Frälsare. Den andre sade sig själf dö utan Gud och utan hopp. En förfärande dödsbädd.

Jag kunde slutligen endast ur hjärtats djup ropa till Herren om förbarmande. Kan det finnas något förfärligare än att se och höra en människa vid evighetens portar afvisa den frälsning, som bjudes henne?

Finnes det blodstårar borde de väl gjudas då!

Den 28 jan.

Bref från Gustaf R. säger, att min hastiga förflytning från underläkareplatsen vid S. sjukhus väckt både undran och harm.

»Man visste nog», skrifver han, »att professor X. icke var dina svärmiska tendenser rätt bevågen, men man hade dock aldrig väntat att han skulle låta sin personliga afvoghet träda fram i så öppen dager, helst det härvidlag knappast kan gå under annat namn än orättvisa. Det kan dock, jag medgifver det, emellanåt kännas besvärligt nog hafva ett så vaket samvete som ditt ständigt vid sin sida, i synnerhet om det egna under en mångårig och omfattande praktik hunnit slumra till och vill förblifva i fred.»

Det erkännande jag finner i dessa ord har gjort

mig godt, jag kan icke neka därtill. Det var likväl endast den sårade fåfången, som däruti fann några droppar helande balsam, ty det förödmjukade hjärtat hade redan förut funnit tröst och frid, där dessa endast stå att finna. Det har till och med i enstaka stunder kunnat fröjdas öfver att på detta sätt få något litet lida för sin bekännelses skull.

Huru det däremot känts under de svaga stunderna — behöfver jag säga det?

Du vet det, Gud, och du har förlåtit, såsom du ock nu förlåter. Måtte du göra mitt samvete allt mer vaket och ömt och bevara mig från att någonsin, kostad hvad det vill, söka tysta dess stämman; den stämman, hvaruti jag tror mig höra din röst!

Om jag utan eget åtgörande blir förflyttad från en plats till en annan, kan det, mänskligt sedt, bero på människovilja, men den afgörande driffjädern är dock — jag är viss därpå — min Guds vilja. Han som leder de sinas steg, kan icke låta dem af slump eller nyck kastas omkring. Nej, tusende gånger nej; har jag lämnat mig i Guds hand, så kommer jag endast dit han vill, och där tillhör mig då ock att troget verka.

Han skall gifva mig sin nåd därtill. Därför kan jag vara trygg.

Den 3 febr.

Jag börjar trifvas bättre och bättre. Sjukdomen är i starkt aftagande och människorna börja åter hämta sig från sin förskräckelse.

Denna har i många fall tjänat till att öppna hjärtat för Gud och hans ord, i det den väckt behof af honom och längtan att lära känna honom.

Jag har funnit mången af sorgen beredd hjärteåker. Mätte Herren själf förläna växt till den däri utsädda lefvande säden. Då skall förvisso äfven här en dag blifva fröjderik och härlig skördetid.

Det är en gripande allvarlig tid, då man blir så här uteslutande försatt bland sjuka, döende och sörjande. Kanske sände Gud mig hit för att jag äfven för egen del såsom aldrig tillförene skulle lära känna verkligheten i hans löften och tillsägelser. Kraften i dessa kan aldrig visa sig tydligare än inför döden. Hvad som visar sig hållbart i döden, måste ju ock hålla att lefva på.

Jag stod i går vid en äldre troende kvinnas dödsbädd. Hon gick jublande, kan man säga, sin Frälsare till mötes, och på trofasta herdearmar bar han henne genom dödsskuggans mörka dal, för hvilken hon förut mycket fruktat.

Då man så får följa någon till himmelens dörr och se denna liksom öppnas, strömmar äfven till oss, kvarblifvande, en fläkt himmelsluft. När jag i den tidiga morgonstunden åter vandrade hem, var det som om hela naturen omkring mig triumferande jublat: Du död, hvar är din udd, du dödsrike, hvar är din seger!

Den 26 febr.

Sjukhuset är utrymdt af brist på patienter, och i de enskilda hemmen finnes endast konvalscenter.

Jag börjar åter lefva upp bland de friska, sedan deras farhåga för smitta något försvunnit.

Sedan jag icke längre uteslutande behöfver ägna mina tankar åt sjuka och döende, har jag äfven börjat tänka på annat och gjorde i går, så att säga, mitt återinträdande bland de lefvandes antal.

Jag hade nämligen genom en af bruksbokhållarne erhållit kallelse att inställa mig hos baron F., hvilken önskade se den nye läkaren, så vida detta med iakttagande af nödig försigtighet ej längre var förenadt med fara för smitta?

Jag ansåg att så ej kunde vara och klädde mig med iakttagande af den anbefalda försiktigheten i frack, som icke varit begagnad sedan afskedsuppvaktningarne i hufvudstaden, samt instälde mig fram på förmiddagen i den stora präktiga bruksbyggnaden, där jag blef mottagen i familjens samlingsrum.

Baronen var nedlåtande vänlig. Han lät mig i allt tydligt förnimma, att jag var den af honom aflönade läkaren för brukspersonalen, under det han och hans familj hade professor R. till sin läkare.

Friherrinnan, liten, klen och nervös, visade mig däremot en nästan besvärande artighet. Jag visste knappast huru jag skulle mottaga den och måste hafva förefallit ganska tafatt. Af åtskilliga antydningar kunde jag väl märka att baronen blifvit underrättad om mina »svärmiska tendenser», som Gustaf R. så skonsamt uttrycker sig. Så sade han bland annat, att han för sin del sätter mer värde på medikamenter och samvetsgrann läkarevård än på bön och bibelläsning vid sjukbädden, något som han till sin förvåning hört numera kan förekomma bland de yngre läkarne. Och då jag hofsamt invände att det ena icke behöfde undantränga det andra utan båda delarne godt kunde förenas, mumlade han otåligt: »fantasteri».

Friherrinnans ängsligt bedjande blickar förekommo vidare tankeutbyten. Jag aflägsnade mig dock under

en plågsam känsla af att icke hafva fått klart nog visa mina färger eller bekänna den Herre jag vill tillhöra.

Den 2 mars.

Jag blef i går inbjuden till middag hos det friherrliga herrskapet och kände mig tacksam att det inträffade då och icke i dag, söndag, då ju världen i allmänhet helst brukar bjuda gäster.

Nu kunde jag tacksamt mottaga inbjudningen och tillbragte äfven, sedan jag vederbörligen blifvit bespisad med en mängd utsökta rätter, en stor del af eftermiddagen i baronens rökrum.

Det föreföll som han blifvit betydligt bättre stämd emot mig, sedan han funnit att jag ej var fullkomligt okunnig i dagens politiska frågor och äfven intresserade mig för landets angelägenheter och den pågående riksdagen. Han hade synbarligen ansett allt detta såsom saker, öfverstigande min horisont. Hvarför vill väl i allmänhet världen tänka sig de kristnas horisont så trång och begränsad? Måne det icke i viss grad beror på dessa själfva? Själfr har jag funnit, såsom om kärleken till Gud icke allenast vidgade hjärtat, utan äfven ökade intresset för allt hvad som är godt och stort och skönt och ädelt i lifvet. Sedan jag lärde älska Gud, älskar jag ock allt hvad han gifvit på dubbelt sätt.

Jag har firat en skön sabbatsdag. På aftonen gick jag in till min företrädares änka, doktorinnan G. Hon är djupt bedröfvad och hennes sorg påminner om deras, hvilka sörja såsom de där intet hopp hafva. Huru skulle den ock kunna annat, då hon ej ännu vändt sig till honom, som ensam kan läka hjärtetsåren och stilla sor-

gens tårar. Utan hans mellankomst måste de förra förblifva svidande och de senare oaftorkade.

Jag frågade om hon ville tillåta mig hålla aftonbön inne hos henne, och hon tackade mig upprepade gånger vänligt därför. Hennes äldsta lilla flicka och jag hafva redan blifvit goda vänner. Allt som oftast knacker hon på min dörr, och då hon kommit in, sätter hon sig ned och ber mig berätta ur bibeln. Det kom en dag för mig, att Gud kanske vill finna vägen till modrens hjärta genom barnets. Sedan dess är det mig dubbelt kärt tala med den lilla. Jag lärde henne samma afton med tanke på den sörjande modren:

I all min sorg
 Är du den borg,
 Där jag i ro kan vara,
 Ty den du tar
 I ditt förvar,
 Han trygghet har
 I allsköns nöd och fara.

Den 13 mars.

I går afton sedan jag lagt mig ringdes på sjukklockan, och då jag öppnade fann jag betjänten från bruket därutanför. Friherrinnan hade blifvit häftigt sjuk, och baronen önskade att jag genast måtte komma.

Några minter senare var jag på väg dit upp. Natten var mörk, men en och annan stjärna lyste fram genom töcknet. Det var godt få lyfta blicken mot himmelen och bedja om ödmjukhet och visdom.

Friherrinnans illamående härrörde af förkylning och kommer icke efter hvad jag hoppas att medföra någon egentlig fara. I sjukrummet fann jag en ung flicka af

ovanligt älskligt utseende, hvilken baronen presenterade såsom deras dotter.

Hon är just hemkommen från Schweiz, där hon varit i pension sista året. Hon ser mycket ung ut, knappast aderton år att döma af den långa, något slankiga figuren och de barnsligt runda kinderna. Hvad som lämnade det öfvervägande intrycket var ett par stora, mörka ögon, som med ett ängsligt spörjande uttryck vandrade mellan den sjuka modren och mig.

»Med Guds hjälp är här ingen fara», sade jag, då hon med synbar oro i hela sitt talande ansikte följde mig till dörren.

»O, tack, tack!» svarade hon på ett verkligt rörande, okonstladt sätt, liksom moderns vederfående helt och hållet berott på mig.

»Mamma är så klen, ser ni», tillade hon förklarande, under det en stark rodnad spred sig öfver de fina kinderna, »och jag är så förfärligt rädd förlora henne.»

Då jag i dag på förmiddagen återkom för att göra mig underrättad om den sjukas tillstånd, fann jag febern ökad och symptom till börjad lungkatarr.

Dottern satt äfven nu vid sjukbädden. Hon tog noga reda på alla föreskrifter och blir utan tvifvel en omsorgsfull sjuksköterska. De vackra ögonen stodo fulla af tårar, och läpparne skälfdes som om hon varit färdig brista i gråt.

Den 26 mars.

Sviter af den öfverståndna tyfoidfiebern uppenbara sig än på ett, än på ett annat sätt, och jag har under

senaste tiden varit strängt upptagen. Mycket elände, synd och nöd har jag därunder fått bevittna.

Visst är, att jag icke skulle vilja vara läkare, om jag ej vid sidan af de timliga läkemedlen kunde visa de lidande hän till den gudomlige läkaren; om jag icke af egen salig erfarenhet kunde vittna om dennes makt så väl som villighet att hjälpa.

Syndens kräftska har i allmänhet gripit djupare än det lekamliga onda, och i de flesta fall äro de så oupplösligt förenade att det ena icke kan undanskaffas utan det andra. Läkaren nödgas blicka in i många förhållanden, som skulle väcka hans motvilja och förtviflan, om han icke kände en mäktigare hjälpare än han själf.

På bruket ligger friherrinnan fortfarande klen och svag. Dottern sitter som en vakande skyddsängel vid hennes sida. Jag har ej förr än i dag, då hon ej var tillstädes, förstått huru det är hon, som fyller rummet med sol och ljus.

Där föreföll nämligen så tomt och ödsligt i dag, och i den sjukas sätt låg något främmande och oroligt, som alltid försvinner i dotterns närvaro.

Jag har aldrig sett något mera älskligt tilldragande än denna unga flicka. Det är som om hon omgafs af en sfer af ljus och värme. Öfver hela hennes väsen hvilar något så skärt och ömtåligt, att man omedvetet känner sig uppfordrad söka afvärja allt, som på något sätt skulle kunna besudla eller skada henne.

Med rörande kärlek synes hon fästad vid modren, och det tålmod hon visat vid dennas sjukbädd har förvånat mig lika mycket som den själsstyrka hon där vid flera tillfällen ådagalagt.

Hon är tydligen icke det barn jag först tog henne för. O, att Gud finge vinna henne. Hvilken dyrbar skatt skulle hon icke genom hans helgande nåd kunna blifva. Jag har börjat bedja för henne, och det gör mig godt.

Den 28 mars.

Det har i dag varit en sådan där dag, då allt synes gå krokigt, men har i själfva verket kanske gått som bäst. Vi äro så kortsynta och kunna därför icke döma om hvad som är bäst. Huru väl därför, att Herren ser och vet och vill och handlar för sina barn och sålunda i sin vishet och kärlek leder äfven deras misstag dem till godo.

Han kan göra det krokiga och snedvridna rakt, om vi bedja honom därom. Hvilken omätlig tröst innefattas icke däri.

Salige äro de som icke se men dock tro, tro Herren om godt midt i mörkret. Det är först då de egna ljusen slockna — det vill säga, då de goda tankarne om en själf taga slut, som Herren Jesus kan blifva det ljus han vill vara för våra hjärtan,

Intet får skymma Jesus såsom vårt ljus, vår sol, icke den största härlighet, icke det ringaste grand, ty då blir vandringen i hans efterföljelse genast osäker och slapp.

Den 12 april.

Då jag i dag på hemvägen från ett sjukbesök gick öfver hasselängen nere vid åstranden, fann jag de första blåsipporna.

Jag plockade några och kom därunder ofrivilligt att tänka på huru ensam jag står i lifvet. Den glädje hvarmed jag i barndomens dagar uppsökte vårens första blommor för att därmed öfverraska min moder stod lifligt för mig, och jag erfor en nästan bitter känsla af tomhet och saknad öfver att icke äga någon att hembjuda dem åt.

Det var dock underligt att jag aldrig under de hittills svunna åren förr känt denna tomhet eller ens tänkt därpå.

Med blommorna i handen fortsatte jag min väg hem. Då jag icke hade någon, till hvilken jag kunde gifva dem, skulle jag behålla dem själf. De voro ju osvikliga förebud till kommande ljusa och solvarma dagar; de skulle stanna på mitt skrifbord och midt i vinterkylan tala om stundande sommartid.

Just som jag vek in på stora vägen, kom fröken Leonie gående. Hon undrade genast hvar jag funnit blåsipporna — och då var det ju naturligt att jag erbjöd henne dem?

Jag höll på berätta henne hvad jag tänkt, då jag plockade dem, men hejdade mig i tid. Hon skulle möjligtvis kunnat missförstå mig.

Det ligger en sådan barnslig innerlighet i de där mörka, skiftande ögonen, en sådan naturlig klarhet i hela hennes sätt och väsende, att det skulle vara oförsvarligt att på något sätt grumla denna.

Vi följdes ett stycke och hon berättade mycket från sin vistelse i Schweiz. Hon talade med hänförelse om dess sköna, storslagna natur, och det var eget att märka huru hon omedvetet däri tycktes se Guds storhet och kärlek uppenbarad.

Hennes rika ande skall aldrig kunna känna sig tillfredsställd med något mindre än Gud. Och hennes oroliga, lätttrörda hjärta skall aldrig finna hvila, förr än det funnit det i honom. O, att detta blott finge ske snart.

Herre, förlåt mig, du vet rätta tiden — icke jag.

Den 20 april.

Friherrinnan har låtit mig förstå att hon önskar jag dagligen skall göra mig underrättad om hennes hälsa, en önskan som faller sig förvånande lätt att efterkomma.

Hennes naturliga älskvärdhet gör samvaron med henne angenäm, äfven om den icke förmår dölja en förfärande tomhet. Jag tror dock att hon själf börjar känna denna tomhet, att döma af ett samtal vi i går hade, då vi voro ensamma.

I sin mans närvaro yttrar hon aldrig något, som skulle kunna tagas såsom hennes personliga tycke eller ett själfständigt omdöme. Om detta försakande af all egen tanke kommer sig af beundran för hans öfverlägsenhet, eller om den blifvit framtvingad under ett tjuguarigt äktenskapligt förtryck, det vet icke jag.

Hvad hon i går sade ger mig emellertid anledning tänka, att hon är medveten om ytligheten af det lif hon för och längtar efter något bättre, ehuru hon fruktar erkänna det till och med för sig själf.

Jag sökte visa henne några af de saliga förmåner, som redan här följa med ett lif i Gud, och hon lyssnade under tårar. De ängsliga blickar hon samtidigt kastade mot dörren till sin mans rum, visade dock huru

tanken på honom äfven i detta fall gällde mer än tanken på henne själf.

I baronens uppförande gent emot mig har inträdt en märkbar förändring. De bitande sarkasmer han förr så frikostigt utslungade vid hvarje möjligt tillfälle hafva nästan alldeles upphört, och han bemöter mig mera öppet och rättfram än jag trodde kunde vara förenligt med hans högdragna natur.

Det är första vintern som de, i följd af friherrinnans svaga hälsa, tillbringa på landet och baronen känner ensamheten tryckande. Han är sällskapsmänniska alltigenom, och hans lifliga, oroliga lynne fordrar ovilkorligen förströelse och omvexling.

Han bjuder mig ofta in i sitt rum för att diskutera dagens frågor eller få utgjuta sin harm öfver någon tidningsartikel eller ett riksdagsbeslut, som icke öfverensstämmer med hans en gång för alla bestämda uppfattning.

Han är stockkonservativ in i det minsta, och jag? — Jag behöfver endast lyssna och tiga. I ifvern att förfäktas sin egen mening förbiser han helt och hållet den åhörandes.

Så länge vi hålla oss inom de politiska och sociala spörsmålen går ock allt väl. De religiösa undviker han sorgfälligt. Hvertill skulle ock ett onödigt disputerande tjäna, ty ett sådant skulle det otvifvelaktigt ännu så länge blifva.

Då jag i går återvände från mitt besök hos friherrinnan, mötte jag baronen och fröken Leonie till häst. De togo sig ståtligt ut och sedan vi mötts och hälsat, vände jag mig ofrivilligt om för att ytterligare förnöja mig af den vackra synen. Äfven hon vände

på hufvudet och våra blickar möttes. Blott ett ögonblick, ty i det nästa slog hon otåligt med ridspöet till hästen, liksom det varit hans fel.

Och jag? Jag vände mig om lika hastigt, liksom äfven jag gjort något orätt.

Hvarföre? Jag gjorde mig denna fråga upprepade gånger men kunde icke finna något antagligt svar.

Den 29 april.

Fröken Leonie skall resa med sin far till hufvudstaden för att roa sig ett par veckor. Det enformiga stilla landtlifvet har slutligen blifvit baronen outhärdligt, och han har därför hastigt beslutit resa och taga dottern med sig.

Äfven hon behöfver enligt hans förmenande komma ut och »se litet af världen», som han säger. »Balernas tid är visserligen förbi, men teatern har ännu sina portar öppna och fröken Leonie har hittills varit för ung att kunna förstå njuta af allt det upphöjda och sköna, som där bjudes.» Baronen blef riktigt vältalig, då han kom in på detta ämne. Han talade med nervös brådska, liksom han varit rädd att jag skulle afbryta och därför ville omöjliggöra hvarje inkast.

Han fick ostörd tala till punkt. Jag bugade mig endast, tog på öfverrocken och gick, ty det var först sedan jag kommit ut i tamburen, som han meddelade mig denna nyhet.

Hade jag väl, äfven om jag velat, kunnat säga något därom?

Nej.

Att denna nyhet berörde mig mer än jag trodde, fick jag dock snart erfara.

Jag har under sista tiden mer och mer trott mig märka att Guds Ande börjat att verka inom fröken Leonie. Vi hafva ofta talat i allvarliga ämnen både i modrens sjukrum och eljest, och jag har tyckt mig finna hos henne ett vaknande behof af Gud.

Hon har oftast själf börjat fråga om än ett och än ett annat af hvad som rör själens angelägenheter och med tacksamhet mottagit några skrifter jag lämnat henne till genomläsning och begrundande. De senaste veckorna har hon hvarje söndag varit i kyrkan och efter allt att döma begärligt lyssnat till det predikade ordet.

Skulle nu allt detta utplånas, bortsopas i den hvirvel af världsliga nöjen, hvori hon i hnfvudstaden skulle införas. Skulle väl nu . . . .

Jag ertappade mig såsom en, den där ville kalla Gud till räkenskap för handlingar, med hvilka jag intet hade att skaffa; såsom en, den där ville taga en annan själs frälsning om hand, och jag måste djupt förödmjukad böja mig i stoftet, bedjande: Herre, förlåt mig. Jag vet att hennes själs frälsning ligger dig närmare om hjärtat än mig. Du har gifvit ditt lif för henne, du älskar henne såsom en af dina återlösta med en högre kärlek än någon människa förmår.

Det blef sedan så förunderligt stilla och lugnt inom mig. Jag kände att jag kunde lämna henne i Guds hand; där skulle hon vara i trygghet äfven i det farligaste världsvimmel.

Vi hade på aftonen en god stund kring Guds ord nere på ynglingaföreningens onsdagsmöte. Jag har nämligen sökt samla alla de kristna unga arbetarne på bruket till en gemensam uppbyggelsestund hvarje onsdags

afton. Det hela är ännu i sin första början och räknar endast ett fåtal unga män, men dessa hafva alla ett redligt uppsåt att lefva för Gud och hans rike. Må han själf behålla dem fasta och ståndaktiga i deras kristliga tros bekännelse och utöfning och lära dem från början att misstro egen kraft för att uteslutande lita på hans.

Jag föreslog att vi denna afton gemensamt skulle bedja för alla, både på denna plats och annorstädes, som fått något intryck af Guds ord men stodo i fara att få det utplånadt genom att åter dragas in i världen. Många innerliga förböner stego med anledning däraf till nådatronen.

Hvilken outsägligt dyrbar förmån Guds barn äga i förbönen!

Då vi vid elfvatiden på aftonen skildes, lyste nymånen från en stjärnprydd himmel. Luften var ren och hög. Jag kunde icke gå och lägga mig. Vattenmassorna nere vid fallen brusade majestätiskt, de drogo mig oemotståndligt dit ned.

På andra sidan bron kommer man direkt in i parken. Den stora bruksbyggningen tedde sig därifrån såsom en enda mörk stenmassa. Endast i ett af gafvelfönstren syntes ännu ljus. I morgon skulle där vara mörkt, kanske länge förblifva så.

Det smög sig en känsla af oförklarlig beklämning öfver mitt sinne. Jag blef nästan rädd för mig själf. Utöfvade redan hennes blotta närvaro på platsen ett så stort inflytande på mitt välbefinnande, då . . . Hade jag ens rätt känna det så? Hade jag något som helst skäl tänka . . .

Den 30 april.

Ofvanstående mening blef icke fullbordad af det enkla skäl, att jag börjat den utan att tänka på dess slut. Nu får den stå där oafslutad, ofullbordad. Kanske för alltid.

Vid frukosten i dag erhöll jag en liten biljett från baron F. med inbjudan till en enkel afskedsmiddag omedelbart före deras afresa med aftontåget.

Jag tackade och ämnade komma, men blef sedan oförmodadt hämtad på sjukbesök och kunde icke infinna mig förr än vid deserten.

Baronen var idel älskvärdhet. Han gladde sig åt resan som ett barn och repeterade åter och åter de nöjen som skulle bjudas, och af hvilka han nu skulle veta njuta i fulla drag. Fröken Leonie var mycket tyst och jag såg att hon grätit, ehuru hon tydligen undvek att möta min blick.

Hon såg orolig och tankspridd ut, och då jag frågade om hon gladde sig åt resan lika mycket som hennes far, svarade hon utan att se upp, att hon hellre velat stanna hemma.

Efter middagen drucko baronen och jag kaffe i hans rum, och jag såg henne icke mer, förr än hon resklädd stod i tamburen. Hon såg mycket blek ut — troligen en följd af den gråa resdräkten — och då hon räckte mig sin handskbeklädda lilla hand darrade den märkbart.

Jag önskar att hon åtminstone i det ögonblicket höjt de sänkta ögonlocken och gifvit mig en vänlig afskedsblick, men hon gjorde det icke. Jag förstår icke hvarför.

Jag hade velat säga mycket, men jag sade endast: Gud bevara Eder, fröken Leonie. Betjänten stod vän-
tande med hennes pälskappa och baronen skyndade
otåligt omkring.

Var detta verkliga orsaken till vårt hastiga afsked
eller hade det varit olika om vi varit utan vittnen? Jag
vet det icke, men jag tror det knappast, vet blott att
jag den dagen icke förstod henne.

Då hon stigit upp i den täckta vagnen och denna
redan satt sig i rörelse, sträckte hon ut hufvudet och
vinkade upp mot modrens fönster, under det att par
stora tårar gled ned för kinderna.

Jag visste nog att hon är fästad vid sin moder,
men jag trodde knappast att en ej långvarigare skilsmässa
skulle kunna förefalla henne så påkostande.

För modrens hälsa ser jag för närvarande ingen
anledning till oro.

— — — — —
Den 7 maj.

Att Gud genom tuktan och pröfningar vinner flera
själar än genom kärlek och nådesbevisningar har be-
sannats äfven på denna trakt.

Den stora sjukdomsnöden och de många dödsfallen
i vintras har väckt mången förut säker till besinning
och kommit honom att med allvar fråga efter vägen
till frälsning. Det märktes genast genom ett flitigare
besökande af kyrka och bönehus, och det uppenbarar
sig nu genom det stilla och ödmjuka sinnet i förening
med en helgad vandel, ett allvarligt ransakande i Guds
ord och ett flitigt öfvande af bön.

Guds Andes verk i ett människohjärta är i san-

ning ett underverk, inför hvilket man endast i ödmjukhet kan böja sig, bekännande: Af dig, Herre, är det skedt, och ett under är det för våra ögon.

Denna församlings kyrkoherde, hvilken välvilligt åtagit sig att på samma gång vara predikant vid bruket, är en äldre, erfaren och sant kristlig personlighet, af hvars umgänge jag har mycket godt. Han säger att tillståndet bland brukspersonalen i andligt afseende är mycket olika mot förr.

Mätte Herren förläna oss, äldre kristna, som redan någon tid fått vara i hans tjänst, nåd att kunna vara dessa många nyomvända till verklig hjälp och välsignelse. Jag har på kyrkoherdens uppmaning åtagit mig ledningen af en söndagsskola och turar med honom och ett par andra om att tala på bönehuset om söndagsaftnarne.

Hvad manne nu professor X. och kamraterna vid S. sjukhus skulle säga om mig, ifall de visste detta? Manne icke deras förutsägelser hafva gått i fullbordan och jag verkligen trots doktorstiteln dokumenterat mig som »fullständig läsarpräst».

Jag har beräknat kostnaden. Har jag omöjliggjort mig för mänsklig befordran på den bana jag valt, så vet jag dock att jag följer den väg Herren utvisat, och att jag icke skulle kunna handla annorlunda utan att såra mitt samvete. Herren skall förhjälpa mig att genom oförtrutet nit och samvetsgrannt fullgörande af mina plikter såsom läkare kunna ådagalägga, att jag för en lika dyrbar om än mera tillfällig verksamhet icke försummar det kall jag tagit såsom min lifsuppgift, och som jag vid sidan af själasörjarens skattar högst af alla jordiska kall.

Gif mig, Herre, nåd att mera oförskräckt kunna bekänna dig inför människorna. Borttag all människofruktan och lär mig att med glädje lida, när så fordras, försmädelse för ditt namn!

Den 13 maj.

Mina besök hos friherrinnan F. hafva numera nästan helt och hållet förlorat karakteren af sjukbesök. Hennes hälsa är ock i väsentlig grad förbättrad. Sedan hon kommit på egen hand, har hon blifvit som en annan människa. Fri från det tvång, som baronens närvaro om än kanske omedvetet pålägger henne, har hon blifvit glad och meddelsam.

Brefven från de bortovarande skänka henne stort nöje, och hon meddelar mig emellanåt saker ur dessa med en så älskvärd öppenhet att jag skulle blifva förvånad, om jag icke redan förut kommit underfund med huru mycket rikare hon blifvit utrustad på hjärtats vägnar än på hufvudets.

En medfödd hjärtats godhet förmår ju ofta ersätta en medfödd brist på omdöme.

Jag kom i dag just som posten var anländ. Hon hade fått ett långt bref från sin dotter men icke hunnit läsa igenom det. Okonstladt som ett barn räckte hon det sedan åt mig. Hon var säker, sade hon med den mest älskvärda naiviteten, att det skulle intressera mig se huru roligt hennes lilla Leonie hade.

Min förvåning öfver ett så oväntadt förtroende måste lyckligtvis icke hafva röjt sig i mina anletsdrag, ty hon tog med samma barnsliga glädje upp ett nytt bref från mannen och lämnade mig åt mig själf.

Jag hade ju icke annat att göra än läsa det bref hon räckte mig. Jag har under mitt lif, det måste jag bekänna, läst högst få bref från unga damer, och det var med en mycket egendomlig känsla jag höll just detta bref i min hand. En sådan djärf och präktig men ännu något ojämn stil, så många utropstecken och korta små satser. Men öfver allt en doft af friskt, ofördärfvadt barnasinne.

Hon hade i början icke kunnat känna sig rätt väl till sinnes. Tankarne på »allt därhemma» hade ständigt stått för henne, och hon hade i början känt som om hon gjort någonting orätt, då hon följt sin far på teatern eller varit riktigt glad.

Kusinerna sade äfven, att det väl märktes att hon varit för länge på landet, och att hon måste ruska upp sig och blifva som andra människor. Hennes farbror, öfversten, hade lofvat att de skulle ställa till bal för hennes skull, trots säsongen redan var förbi; men hon var icke glad däröfver.

Hon räknade därefter upp en mängd nöjen, i hvilka hon deltagit med sin far, men hon nämnde ingenting om huru hon själf funnit dem. På söndagen hade hon särskildt tänkt så mycket på »dem därhemma». Hon hade önskat få gå i någon kyrka, men frukosten blef så sen, att då de kommo till Klara var predikan redan börjad, och de måste stanna så långt ner vid dörren, att hon nästan ingenting hört. Då hade hon mycket önskat hon i stället kunnat förflytta sig till deras kära lilla kyrka på landet. Hon undrade ock, om det i hela hufvudstaden kunde finnas en så snäll präst, som kyrkoherden hemma. Åtminstone fans det ingen, som hon så gärna skulle vilja höra.

Till sist kom ett kort meddelande om att hon blifvit bjuden såsom tärna på sin kusins bröllop i slutet af maj. En mängd festligheter skulle med anledning däraf äga rum, men hon ville helst som ämnadt var resa hem med sin far.

På tvären i brevet stodo en mängd hälsningar till de hemmavarande, af hvilka en del nämndes vid namn. Jag tror nästan att jag ett ögonblick väntade att få se mitt eget, men det stod icke där, utan på ett annat ställe, där hon frågade, om doktorn ordentligt kom hvarje dag som han lofvat. »Då kunde mamma gärna hälsa honom».

Jag lämnade tillbaka brevet, tacksam öfver att hafva fått läsa det. Det hade nämligen gifvit mig en hel annan uppfattning än hvad jag erhållit genom modrens muntliga meddelanden ur de öfriga.

Huru väl läste jag icke mellan dessa rader ett otillfredsstäldt hjärtas längtan efter något bättre än de tomma nöjen världen har att bjuda. Huru tydligt röjde sig icke uti allt den odödliga människoandens evighetslängtan.

»Vet ni hvad min man skrifver», fortfor friherrinnan, då jag bugande återlämnat brevet, »jag borde kanske icke läsa upp det, men det gör ju ingenting. Så här skrifver han.» Och utan att någon gång hafva flyttat blicken från brevet läste hon:

»Det var hög tid att vi fingo ut Leonie. Det såg i början nästan ut, som om doktors läsaregriller — »Ni misstycker ju icke, käre doktor» — »äfven börjat smitta henne. Kan du tänka dig att barnet en dag började undra om det var rätt att gå på teatern m. m.

i den vägen. Jag blef både ond och förskräckt, och förbjöd henne strängeligen att någonsin mer komma fram med dylikt pjåsk, vare sig till mig eller någon annan. Sedan dess har hon visserligen ingenting sagt, men hon är långt ifrån så glad som det tillhör en flicka vid hennes år och i hennes lefnadsställning. Den där doktorn måtte väl aldrig» — — »men, käre doktor, jag borde väl aldrig hafva läst detta?» — — »Vacker är hon och uppseende väcker hon hvart hon kommer. Det är en fröjd gifva akt på med hvilken beundran man ser på henne, och bredvid kusinerna tager hon sig ut som en drottning. Vi hafva allt skäl att vara stolta öfver vårt barn.»

»Leonie är lik sin far. Hon är vacker, tycker inte ni det också, doktor?» fortsatte friherrinnan under det hon lade ihop brevet. »Och så är hon så älsklig, o, så älsklig och god. Jag tror hon skulle kunna gå i döden för dem hon älskar. Sådan har hon varit, allt sedan hon var barn. Så långt jag minnes har hon aldrig velat göra någon emot. Och det syns ju nu också, huru hon midt upp i alla sina nöjen däruppe, tänker på oss här hemma, på er med, doktor; det är jag säker på. Leonie tänker på alla.»

Jag gick hem så förunderligt lätt till sinnes. Hvilken härlig vårdag! Sol och sång och jublande lif i hela naturen. God är du och godt gör du, du är Gud, du allena. Jag kände behof att själf få stämma in i denna allmänna lefnadsfröjd.

Huru obeskrifligt litet det emellanåt behöfves för att väcka mod och hopp inom ett människohjärta, hopp om förverkligande af dess käraste önskningsar.

Gud skulle bevara henne. Han skulle höra mina

böner. Huru hade jag väl någonsin kunnat tvifla därpå?

Jag blygdes öfver min förra klentro.

Den 1 juni.

Åter en man ryckt ur vår krets, plötsligt, oförtänt. En kraftfull man i sina bästa år. I går stark och frisk som få — i dag ett lik. I går med en jordisk framtid för sig — i dag i evigheten.

Han var anställd vid sågen och hade genom oförsiktighet vid timmerlossningen kommit under några stockar, så att han var så godt som klämd till döds, redan då han framdrogs. Flera af resbenen voro bräckta och några intryckta, och ehuru han senare återfick sans och syntes medveten in i det sista, kunde han dock icke tala.

Han led mycket och endast föga kunde göras för att lindra hans kval.

Mannen hade under vintern varit starkt påverkad af Guds Ande men aldrig, så vidt man vet, låtit det komma till något afgörande för Gud. Han trodde sig, han, som så mången annan, hafva »god tid» därtill. Trodde sig hafva en lång framtid framför sig.

Nu kunde vi endast tillhviska honom ett och annat bibelspråk samt bedja med och för honom. Underbart var att se huru det först ångestfulla uttrycket i hans ansikte småningom gaf vika och till slut öfvergick i lugn, hopp och frid. Han dog efter ett dygns svåra plågor med händerna knäppta till bön.

En af smedsmästarne, den aktade gamle Granberg, tillbragte hvarje ledig stund vid den döendes sida.

Jag kände Granberg förut såsom en bepröfvad och

erfaren kristen, af hvilkens i allmänhet korta men kärnfulla yttranden jag mången gång haft nytta, men nu föreföll han mig såsom en verklig troshjälte; såsom en af de där väldiga, hvilka rycka himmelriket till sig med våld. En Jakob som brottas med sin Gud i bönen — och måste segra.

Hvilken svag, rykande veke min egen tro blir i jämförelse med denne mans.

Huru väl att Herren bland sina oftast så försagda barn finner någon, som han får gifva den tro, som kan försätta bärg — men likväl icke saknar kärleken. Helst ville han nog förläna den åt oss alla. Huru skulle icke hans rike då gå framåt och hans trogna vandra från seger till seger.

Den 15 juni.

Baron F. har återkommit, men hans dotter väntas icke förr än till midsommar.

Baronen skildrar med entusiasm den rad af festligheter, som ägt rum med anledning af hans brorsons giftermål. Fröken Leonie har varit med om dem alla, och han hade själf hört mer än en säga, att hon var den vackraste af alla de unga flickorna. Omgifven och beundrad har hon äfven varit, berättade han triumferande och tillade därefter med en utmanande ton, som jag väl förstod, att hon blifvit så glad och upplifvad att vi icke skulle känna igen henne, då hon kom åter.

Friherrinnans nervositet har återkommit med mannens hemkomst. Den otvungna vänlighet, jag skulle nästan kunna säga förtrolighet, hvarmed hon förut mottagit mig, var i dag förbytt i stel tystnad, och i ton och blick hade den forna ängsliga skyggheten återkommit.

Jag har vid mina besök på senare tider ofta läst en kort betraktelse ur Bogatsky eller någon annan god bok, men i dag voro de alla undanlagda, och jag märkte väl hennes oro, att jag nu skulle vilja fortsätta därmed eller föra samtalet in på de ämnen vi förut i ensamheten afhandlat.

Huru många offer måste icke själafienden vinna genom den människofruktan och skuggrädsla han så mästerligt förstår ingifva.

Den 25 juni.

Det har varit en för vårt vanligen enformiga lif mycket växlande dag. Och då jag ännu känner mig allt för vaken för att kunna tänka på sömn, sätter jag mig i stället i den ljusa, ljumma sommarnatten med alla fönster öppna ned vid skrifbordet.

Lampskenet tager sig dåligt ut mot det ännu dröjande dagsljuset eller kanske rättare sagdt börjande daggryningen. Klockan uppe från bruksbyggningen slog nyss 1. Frid och stillhet råder i den slumrande naturen, som dock endast tyckes slumra till hälften. Åkerknarren och gräsänderna låta ännu växelvis höra sina egendomliga, knarrande läten.

Är det väl i denna stund samma frid och stillhet inom som utom mig? Där har varit mycken oro, strid och slitningar under de senaste timmarne. Högmodets och den kränkta själfkänslans vågor hafva svallat högt, och det var endast inför Herren Jesu bjudande: »Tig och var stilla», som de förmåddes lägga sig.

Lugnet har dock icke ännu trängt ned i de djupa-
ste lagren. Det myckna slamm som grumlades upp,
behöfver tid att åter sjunka. Hvilket bottenlöst haf af

synd och elände rymmes icke inom ett människohjärta. Det behöfves i sanning bedja Gud utransaka det. Han ensam är mäktig därtill.

Männe icke en kristens djupaste smärta kommer af de bittra erfarenheterna af syndens makt i de egna lemmanne, jämte de många misslyckade försöken att vinna helighet och renhet?

Jag tänker att de yttre kors Gud genom särskilda lidanden eller pröfningar täckes pålägga sina barn för vidare fostran och utveckling, i allmänhet äro lättare att bära än det inre osynliga kors, som utgöres af samvetsånger, syndanöd, sorg öfver det medfödda onda begäret samt den oafåtliga kampen mot det egna jaget. Så har jag åtminstone ofta funnit det. — —

Jag visste att fröken Leonie med sin bror, som är husarofficer, skulle återkomma till midsommar, jämte flera unga herrar och damer, som för några dagar skulle blifva deras gäster, ty jag aflade mitt vanliga besök hos friherrinnan just som tvänne ekipager sändes ned att möta dem vid stationen.

Jag blef till och med vänligt inbjuden till middag på midsommardagen, något som jag dock måste afslå, emedan jag på eftermiddagen låtit pålysa en andaktsstund.

Baronen var allt för lycklig och glad i väntan på sina gäster och den omvexling, som deras ankomst skulle medföra i hans eljest stilla lif, för att kunna säga något sårande, och det låg snarare godmodighet i den ton, hvarmed han mumlade något »om den förskräcklige doktorn, som icke ens kunde låta människor roa sig i fred på själfva midsommardagen.»

På afstånd såg jag äfven senare på aftonen de båda

vagnarne återkomma, men fick endast ett oredigt intryck af unga glada ansikten, koffertar och hattaskar.

Midsommardagen syntes ingen af baron F:s i kyrkan, men i dag (söndag) voro både de och deras gäster där. Jag såg dem endast på afstånd och stannade med afsikt tills jag hört vagnarna rulla bort, då jag önskade att i ensamhet under hemvägen öfvertänka de allvarliga och närgående sanningar kyrkoherden i predikan lagt sina åhörare på hjärtat. Friherrinnan visar nämligen en outtröttlig godhet i att alltid erbjuda mig plats i sin vagn.

På eftermiddagen då jag skulle gå ned i söndagskolan, förde min väg förbi crocketplanen, där de unga redan voro i full gång.

Vid minnet af den bristande uppmärksamhet, som jag icke kunnat undgå märka hos en del af dessa vid deras besök i kyrkan, och hvilket där plågsamt berört mig, kände jag obehagligt att nu nödgas passera dem så nära. Jag var feg nog — det måste erkännas — att ett ögonblick tänka taga en omväg, feg nog att försöka stoppa den bibel jag bar i handen i fickan. Det var dock endast ett ögonblick, i det nästa gick jag den vanliga vägen lugnt fram.

Redan på afstånd igenkände jag fröken Leonies smärta figur, omsluten af en ljus sommarklädning. Hon hade tagit af sig den stora skyggande hatten och höll denna i ena handen, under det hon med crocketklubban i den andra gaf klotet under sin fot ett kraftigt slag.

Klotet flög ända bort till mig, och ett beundrande bravorop höjdes af de unga herrarne. Det stannade nästan alldeles framför mina fötter, och då motspelaren i ilande fart skyndade efter, kommo vi plötsligt ansikte

mot ansikte. Han kastade en halft utmanande, halft gäckande blick på mig och tog i förbigående åt hatten med ett vårdslöst: »ber om ursäkt.»

Fröken Leonie besvarade min hälsning med en lätt böjning på hufvudet, under det en stark rodnad spred sig öfver hennes kinder. Huru täck och älsklig hon stod där i den ljusa sommardräkten.

En halfhög hviskning, som antagligen gällde mig, från någon af sällskapet, ehuru jag icke hörde orden, nedtystades af henne med ett befallande: tst, som där-
emot tydligt nådde mitt öra. Det kännas alltid förödmjukande göras till föremål för en hviskning som behöfver nedtystas, och jag kände det så ock nu. Detta i förening med de glada skratten och klubbslagen från krocketplanen, hvilka genom de stängda fönstren trängde ända in i skolsalen, verkade störande.

Kanske, kanske var det dock den ljusa skepnaden därutifrån, som mot min vilja smög sig in i mina tankar och verkade mest störande. Herre, förlåt mig!

Missnöjd med mig själf, nedstämd och förödmjukad återvände jag hem för att invänta tiden för den vanliga samlingsstunden på bönehuset.

Huru föga ägnad jag kände mig att stiga fram och predika för andra. Jag skulle velat gifva mycket för att hafva kunnat undandraga mig, men det var omöjligt. Det var först efter mycken bönekamp och djupgående syndabekännelse jag vågade gå åstad. Allt hvad jag under veckan tänkt öfver mitt ämne, var såsom bortsopadt; jag hade i bokstaflig mening intet att meddela. Herren måste gifva allt.

Salen var full af hungrande själar, hvilka fordrade att mättas med himmelsk spis. Jag förmådde i min

ångest endast se upp till Gud. Han måste gifva hvad som fordrades. De som se uppåt, de varda ock, såsom han lofvat, upplysta. Aldrig har jag fått en så lefvande erfarenhet däraf som denna afton.

De sanningar jag skulle framställa kommo till mitt eget hjärta med en förut knappast anad kraft och fyllde det med helig bäfvan på samma gång som tacksamhet öfver att få förkunna dem. Herren fyllde så rikligen i, att jag säkerligen ännu länge hållit på, om icke ett papper med ordet »olycksfall» plötsligt lagts fram för mina ögon.

Jag slutade genast, öfverlämnande ordet till en af de närvarande, och underrättades då jag kommit ned, att det varit bud från baron F. med begäran att jag ofördröjligen skulle infinna mig på herrgården, där en olycka inträffat.

Betjänten hade först sökt mig i min bostad, men genast blifvit visad dit jag var. Lång tid hade sålunda icke förflutit, innan jag hann infinna mig, men i ångestfull oro öfver den skadade sonen hade minuterna förekommit baronen långa, och han mottog mig på ett sätt, som lät mig ana en kufvad vrede, hvilken endast genom världsmannens belefvenhet hölls inom vissa gränser.

»Min son förblöder, emedan man icke kan finna er», ropade han emot mig. »Och dock aflönar jag min bruksläkare icke för att predika utan för att . . .»

»Denna väg», afbröt hastigt fröken Leonie med en bedjande blick på fadren.

Jag kände huru blodet steg mig åt hufvudet men svarade endast, att jag skyndat så fort jag fått budet.

Den sårade unge mannen låg på en soffa i kägelbanan. Han var blek och skjortbrösten genomdränkt

af blod. Under florettfäktning med en af de andra herrarne hade florettens spets med dess skyddande boll afbrutits, och den återstående delen af klingan trängt in i bröstet, där den förorsakat en längre, rätt djup rispa, innan den stannat mot ett refben.

Det hela såg farligare ut än det vid närmare undersökning befans vara. En försäkran härom utöfvade en märkvärdigt lugnande inverkan på så väl den förskräckte unge mannen som den öfriga omgifningen, af hvilken ingen mer än fröken Leonie tycktes hafva bibehållit fattningen.

Med hennes stadiga lilla hand till hjälp var ett förband snart anlagdt, hvarefter jag med betjäntens och en af herrarnes tillhjälp bar den unge mannen upp på hans rum, där han i följd af den rätt betydliga blodförlusten och däraf följande mattighet snart föll i en lätt slummer.

Mera för att lugna den allmänt upprörda sinnesstämningen än det egentligen var af behofvet påkalladt, stannade jag hos den sjuke och gick icke ens ned då supén serverades. Som jag emellertid under tiden behöfde ett bud till apoteket, gick jag ut i korridoren för att söka betjänten, då i det samma fröken Leonie kom uppför trappan.

»Jag har ju knappast hälsat på er», sade jag och räckte henne handen, »icke ens varit i tillfälle önska er välkommen hem.»

»Tack», svarade hon och såg upp med ett vänligt leende. »Den kom så hastigt öfver oss, denna olycka», sade hon, »och det kändes först så förskräckligt svårt. — Men det var sant, det var något jag skulle vilja säga er», tillade hon brådskande, liksom rädd att blifva

afbruten, »och det var, att jag är glad att åter vara hemma — och att jag ofta tänkt på hvad ni sagt.»

»Det gläder mig. I synnerhet om ni därmed vill säga, att ni har fått nog af världslifvet och hvad det har att bjuda?»

»Ja, kanske det.» Hon drog långsamt på orden.

»Och nu längtar efter hvad som bättre kan tillfredsställa er.»

»Efter frid», afbröt hon hastigt, »endast efter frid.»

»Men om det ena icke kan vinnas utan på bekostnad af det andra?»

Hon slog hastigt ned ögonen och vände sig till hälften bort.

»Då . . .» sade hon slutligen sakta och tvekande.

»Då?» upprepade jag allvarligt.

Hon stod ett ögonblick stilla utan att svara. Därpå öppnade hon hastigt dörren till brodrens rum och skyndade fram till hans säng, liksom hon därmed velat undgå att besvara den besvärliga frågan.

Man hade redan superat då vi kommo ned, men hela sällskapet satt kvar i rummet innanför, dit dörrarne stodo öppna. Den tryckande stämning som rådde därinne spred sig snart ut till oss. Hon serverade mig, men åt föga själf. Vi kände oss säkerligen båda två under trycket af skarp bevakning och vexlade ej heller flera ord än höfligheten fordrade.

Jag var glad då jag fick aflägsna mig och gjorde endast en allmän afskedshälsning i dörren, hvilken under tystnad besvarades. Icke ens baronen gaf mig ett vänligt god natt, och jag kunde däraf lätt gissa mig till hans känslor emot mig.

Då den sjuke frampå natten lugnt insomnade, lämnade jag vakten åt betjänten och gick hem vägen förbi krocketplanen. Huru olika allt nu föreföll emot då jag några timmar förut passerat där förbi, och dock huru oändligt mycket värre hade det icke kunnat vara.

Endast genom Guds förbarmande nåd hade klin-gan blifvit hindrad tränga några tum djupare, då en ögonblicklig död ovillkorligen följt. Guds nåd, den Gud, som dessa människor icke trodde sig behöfva.

Skillnaden mellan de glada, lyckliga ansikten, som jag sett på bönehuset, och den stilla frid som där härskade, samt den förfäran, oro och misstämning, som rådde uppe på herrgården, hade framträdt i så mycket skarpare dager, som jag så hufvudstupa kastats från det ena midt upp i det andra.

Ja, i sanning saligt det folk, hvars Gud Herren är! Saliga de, som honom tjäna och frukta. Frid, frid åt den som nära är och åt den som fjärran är, säger Herren, men de ogudaktiga hafva ingen frid.

Barnskapet hos Gud medför trygghet för både tid och evighet!

Den 28 juni.

Unge barons tillfrisknande fortgår stadigt. Jag har under de senaste dagarne varit så upptagen, att sjukbesöken hos honom måst inskränkas till möjligaste korta tid, och jag har icke känt någon missbelåtenhet däröfver.

Icke så att jag har något emot den unge mannen, hvilken tvärtom har något älskvärdt tilldragande i sitt väsen, såsom hela familjen, och med visst intresse tyckes vilja ingå i allvarliga tankeutbyten, men jag börjar

frukta att besöken där uppe kanske kunna komma att medföra fara för mitt eget lugn.

Systemen har jag icke sett förr än i dag, då hon särskildt önskade att få vara med om förbandets omläggning. Hon visade ett förundransvärdt godt handlag, som i förening med den sinnesnärvaro hon ådagalade vid olyckstillfället borde göra henne till en utmärkt sjuksköterska.

Då jag sade detta, svarade hon skälmskt, att ingen visste hvad hon en dag kunde blifva.

»Jag fruktar», inföll brodern leende, »att syster Leonie kommer att tillfoga flera sår än hon kommer att hela. Åtminstone att döma efter såsom hon begynt.»

Hon såg hastigt upp på brodern med en sträng blick och rodnade starkt. Hvad kunde han mena? Den frågan har mycket oröat mig.

Den 8 juli.

Jag öfverraskades i går af ett bref från baron F. innehållande en penningssumma såsom honorar för sonens läkarevård jämte några rader, i hvilka han uttrycker sin önskan att bruksläkaren hädanefter uteslutande sköter sitt kall såsom brukets läkare, lämnande predikandet åt brukspredikanten.

Hans önskan i detta afseende var mig redan förut klar, äfven om han icke i så tydliga ordalag förut uttryckt den, men lika klart är mig, att jag icke kan efterkomma denna hans önskan.

Ingrepe hvad han kallar »mitt predikande» i mitt läkarekall så, att jag på något sätt försummade de plikter detta ålägger mig, då skulle jag genast upphöra där-

med. Men äfven de stunder jag ägnar söndagsskolan eller den gemensamma uppbyggelsen, står jag såsom läkare redo att följa hvarje angeläget sjukbud.

Pänningarne kändes det motbjudande att mottaga. De föreföllo mig sända såsom lindrande balsam till de sårande orden. Att återsända dem skulle kunnat tagas såsom uttryck för såradt högmod — och högmod anstår icke en Jesu lärjunge. Jag tog dem således — icke såsom en helande balsam utan såsom motbjudande men hälsosamma piller för det naturliga sinnet — och skref, sedan jag först betygat min tacksamhet, att då jag icke ansåg mig kunna gå hans i brevet uttryckta önskan till mötes på det sätt han föreslog, jag antog han helst såg, att jag lämnade min plats.

Jag tror icke det fans någon bitterhet i dessa ord, ty jag skref icke förr än jag i stilla böneumgänge med min Herre känt det bittra denna skrifvelse först uppväckte inom mig utplånas genom kraften af hans förlåtande kärlek.

Den 15 juli.

Jag har inskickat ansökan till den lediga stads-läkarebefattningen i X:köping, lämnande åt Gud att säga: gå eller stanna, nöjd med hvilketdera han behagar.

Jag längtar ibland efter mera arbete, efter större verksamhet och känner, som om jag på en annan plats skulle kunna blifva till större gagn för Guds rike än här. Detta vet dock Gud bättre än jag.

Ingen kristen sättes på någon plats, där ej en mångfald af så väl det inre som yttre lifvets kraf måste fyllas, och därför gäller att med trohet och användande af alla krafter söka fylla sin plats. *Hvar* den är belä-

gen betyder sålunda mindre; hufvudsumman är att i trohet, ödmjukhet och kärlek bruka de förlänta punden inför Guds ögon och ledd af hans ande.

Den, som här på jorden icke vill göra annat än blott tänka på och i sin känsla omfatta Gud, skall snart hvarken förmå det ena eller det andra, ty så länge denna tiden varar, står budet fast: Verka medan dagen är, natten kommer, då ingen kan verka.

Visserligen kan det ligga fara i att under en allt för omfattande kristlig verksamhet det egna kristliga lifvet försvagas, men faror finnas öfver allt och ju större dessa äro, desto mer gäller det att vaka och bedja.

Jag ansåg grannlagenheten så väl som min ställning till baron F. fordra, att jag underrättade honom om att jag inlämnat ansökan till platsen i X:köping. Af det sätt hvarpå han tog denna underrättelse, fann jag dock att han icke tänkt sig den utgången af saken.

Han betygade nämligen med större hjärtlighet än jag trodde honom om sin ledsnad öfver att jag så missförstått hans ord. Han hade endast menat att jag utslutande skulle ägna mig åt mitt kall, och det af uppriktig omtanke för mitt eget bästa etc.

Af allt hvad han sade fann jag emellerlid endast ytterligare bekräftelse på, huru omöjligt det är för dem, som ännu äro främmande för Gud, att kunna fatta de inre bevekelsegrunderna för en kristens handlingssätt.

Hvad som för honom är af djupaste betydelse, af oeftergiftigaste allvar, förekommer de andra såsom de mest betydelselösa småsaker. Hvad som andligt är, måste andligt bedömas.

Vi skildes emellertid denna gång med större hjärt-

lighet än någonsin, och jag tror verkligen efter detta, att han icke önskar min förflyttning.

Den 8 aug.

Uppe på herrgården är för närvarande lif och glädje hela dagen om. Sonen har nämligen återkommit från mötet, fullt återstæld från sin blessyr, och medfört förutom de båda kamrater, som voro här öfver midsommar, ännu ett par vänner. Dessutom är öfverste F., en yngre bror till baronen, med fru och tre döttrar sedan någon vecka gäster däruppe.

Utfärder till lands och sjös företages nästan dagligen, och man har haft vänligheten att flera gånger inbjuda äfven mig att deltaga i dessa.

Ett par gånger har jag gjort det, då tiden så medgifvit, och det mindre för mitt eget nöje än för att visa, att jag ingalunda fördömer ett nöje, då därmed icke förbindes något ohelgande af sabbaten eller någon plikt-försummelse, samt att en kristen kan njuta i lika fulla drag som någon annan af en härlig natur och de jordiska förmåner en kärleksfull Gud förlänat.

Månget tillfalle till ett allvarligare tankeutbyte, hvilket genom Guds nåd kan blifva ett ord i sinom tid, yppar sig äfven, då han på detta sätt kommer i beröring med människor, med hvilka han eljest kanske aldrig skulle sammanträffa.

Mätte Herren blott vid dessa tillfällen gifva mig den vishet, den takt, den grannlagenhet, parad med frimodighet och hängifvenhet för min mästare samt kärlek till medåterlösta själar, som då mer än eljest fordras. Må han aldrig ett ögonblick låta mig förgäta, att hans

öga följer mig och att mitt hjärtas tankar ligga blotta och uppenbara inför honom.

Sedan jag en gång för alla afböjt allt pokulerande, har man haft den grannlagenhet lämna mig i fred, då dylikt förekommer. Några mer eller mindre lyckade skämtsamma anmärkningar öfver mina nykterhetsprinciper kunna räknas till de uddlösa pilar, som icke förmå såra.

Bland gästerna är äfven en kammarherre von L., en släkting på friherrinnans sida, hvilken synes stå på en mycket förtrolig fot med hela familjen. Gent emot fröken Leonie tager han sig en beskyddande förtrolighet, som jag finner motbudande.

Den 1 sept.

Sommargästerna äro resta, och det lugn, som nu härskar på herrgården, synes mig vida mera tilldragande än den oro och det jäktande efter nöjen och tidsfördrif, som förut rådt däruppe.

Det var visserligen endast då jag ej ansåg mig böra draga mig undan, som jag deltog i sällskapslifvet däruppe. Men jag hann i alla fall vinna erfarenhet af, hurusom det förfinade världslifvet är ett farligt gift för det kristliga sinnet — äfven om vi i det längsta icke vilja erkänna detta ens för oss själfva.

De dagar jag varit däruppe, hade jag alltid vid aftonens ransakning inför nådatronen mera att bekänna och utbedja mig förlåtelse för än eljest — samt dessutom ett förströdt sinne, som oftast var svårt nog att bringa i jämnvikt.

En fin men världslig umgängeston kan i många

fall verka lika skadligt som månet så kalladt världsligt nöje. Åtminstone har jag för min del funnit det så.

Jag tror att fröken Leonie äfven föredrager den nuvarande stillheten framför det glada men tomma sällskapslif, som hela sommaren varit rådande. Åtminstone yttrade hon något, som ger mig anledning tänka så, då vi i går händelsevis träffades hos en af mina patienter och sedan tillsammans återvände hem.

Hon sade, att det var som om hon alldeles tappat bort sig själf under de sista månaderna, och att hon längtade efter att allt åter skulle blifva såsom det var, innan hon reste till hufvudstaden. Och jag tolkade detta så, att den dragning till Gud hon då erfarit åter börjat göra sig förnimbar.

Ack, att hon en gång, och det inom en ej alltför aflägsen framtid, måtte kunna med profeten i sanning betyga: »Du hafver mig dragit, o Gud, och jag hafver mig draga låtit!»

Huru lugn till sinnes och huru lycklig hon då skulle blifva, och hvilket stort inflytande hon i sin ställning och med sina många personliga företräden skulle blifva i tillfälle att utöfva!

Nu förefaller hon ofta orolig, ojämn och nedstämd till lynnet samt oklar för sig själf, såsom hvar och en, hvilken ännu icke gjort upp sin sak med Gud. Världen med all sin bedårande yttre glans utöfvar kanske större tjuvningskraft på hennes unga sinne än hon själf anar.

Jag har mycket bedit för henne, men jag vill göra det ännu mer, ännu ifrigare.

Herre, du måste vinna henne. Blif henne för stark, du starke Gud, och slit de band hon i egen kraftlöshet ej själf förmår slita.

Den 30 sept.

Kan det väl gifvas stunder af renare och saligare fröjd, än då vi se en själ vändas från mörkret till ljuset, ryckas från satans makt till Gud, då vi höra henne med af helig bäfvan stapplande tunga bedja om sina synders förlåtelse och ångerfull kasta sig i de öppna fadersarmarne.

Sådana ögonblick kallar jag de stora ögonblicken i lifvet, och ett sådant har denna afton förunnats mig.

Jag hade just tändt min lampa och satt mig ned vid skrifbordet, då jag hörde en svag knackning på dörren. På mitt »stig in» öppnades den långsamt och då jag vände mig om för att se, hvem det var, fann jag till min förvåning att det var baron F:s betjänt.

Det var något så olika i hela hans uppträdande mot då han eljest brukade komma i sin herres ärenden, och jag fann äfven snart, att han denna gång var sänd af en mäktigare herre och kom i högre angelägenheter än han eljest brukade.

Han hade länge gått med ett stygn i samvetet, men under gårdagens bibelstund nere på bönehuset hade Herren blifvit honom öfvermäktig.

Innan han gick, böjde vi gemensamt knä och tackade Gud för hans själs frälsning.

Så har då Herren fått vinna en själ i det huset. Den fromme Bessers ord har ock redan kommit mig i minnet: »Om någon af ditt husfolk är en troende kristen, så är en väg för Guds änglar mellan himmelen och ditt hus öppen». Må denne tjänare blifva ett frimodigt vittne bland sitt herrskap, så väl som bland sina kamrater.

Han bad mig förlåta och glömma hvad jag förr kunnat finna sårande i hans uppförande och påstod, att det var mina ord och mitt uppförande, som först väckt hans önskan att själf blifva en kristen. Särskildt hade några ord han en gång hört mig yttra till friherrinnan under hennes sjukdom gifvit honom mycket att tänka på.

Huru litet vi veta hvar eller på hvad sätt Herren begagnar det utsädda ordet. Må detta lära mig att så mycket flitigare så det ord, som enligt Herrens löfte aldrig skall återkomma fåfängt!

Den 15 okt.

Bland de många äldre och mera meriterade sökande till stadsläkarebefattningen i X.-köping har jag icke ens kommit på förslaget.

Herren har således därmed sagt sitt: »Stanna på din plats». Och jag stannar nöjd, tills han tackes kalla mig annorstädes.

Kyrkoherden har vänligt yttrat sin belåtenhet öfver att få hafva mig kvar. Vi komma allt bättre och bättre öfverens, och jag är uppriktigt tacksam öfver det stöd jag äger i honom.

Jag har under denna tid fått många vänner, som det skulle kostat på mig att nu lämna. Mätte Herren blott välsigna min härvaro, så att den må kunna blifva till välsignelse för många.

Den 1 nov.

Herrens rike går framåt äfven här. Den ene efter den andre kommer, i stillhet bekännande sig vilja till-

höra Herren, och den lilla församlingen af troende har under det sista halfåret betydligt ökats.

Må nu Han själf behålla och styrka hvad honom tillhör; må han tukta och rensa, uppmuntra och hela, hvar han ser så behöfvas, och i allt fullare mått utgjuta sin ande.

Fröken Leonie har ett par gånger synts i bönhuset. Hon har satt sig långt nere vid dörren, liksom hon önskat ej blifva bemärkt. Jag är viss att det är af allvarlig angelägenhet för sin själ som hon går både dit och till kyrkan, hvar gång ordet där förkunnas. Hon ser ofta orolig och nedstämd ut, såsom hvar och en i en brytningsperiod, innan ännu det afgörande steget är taget, och Gud kan fylla hjärta och sinne med sin frid.

Våra samtal komma nu nästan alltid in på allvarliga ämnen, äfven utan föregående anledning, och icke ens fadrens närvaro kan ibland afhålla henne därifrån. Jag fruktar att hvad som ännu håller henne, liksom så mången annan tillbaka, är fruktan att behöfva lämna allt för mycket af hvad de nu skatta högt, för att kunna komma in genom den *trånga* porten, och färdas fram på den *smala* vägen. Det är ju icke heller underligt, då de ännu icke kunna fatta huru rikligt, ja öfverflödande Jesus förmår ersätta hvad som lämnas för hans skull.

Jesus begärde af kvinnan vid Sikars brunn en dryck vatten, endast för att komma i tillfälle att gifva strömmar af lefvande vatten.

Jag går numera ofta utan att vara bjuden upp på herrgården, där jag vänligt blifvit inbjuden att med familjen tillbringa de långa aftnarne, då min tid ej är upptagen af annat.

För mig, som endast från den tidigaste barndomen förvarar minnet af ett hem, och sedan hemlös flyttat från plats till plats, kännes det outsägligt dyrbart att åter få njuta af familjelif.

Den flammande skymningsbrasan, den tända lampan, fruntimren vid sina handarbeten och den prägel af stilla hemtrefnad, som under dessa hvardagsaftnar hvilat öfver hela rummet, framkallar en känsla af obeskrifligt välbefinnande.

Fröken Leonie är i allmänhet mera tyst, men då hon blir intresserad af något vi läst eller talat om, kan hon i ett ögonblick kasta af sin vanliga slutenhet och yttra sig med en värme och en liflighet, som röjer stort djup och varm känsla.

Jag har föreläst en längre biografi öfver Alexander Vinet, och den har, såsom jag trodde den skulle göra, väckt hennes sympati och gifvit henne mycket att tänka på.

Då jag ser henne sitta böjd öfver sitt arbete och lyssnande till hvad jag läser, blir det mig ibland så varmt om hjärtat, så underligt till sinnes — jag känner en oförnuftig önskan att kunna hejda tiden i dess lopp, och dock är det på samma gång liksom en inre sakta, nästan förkväfd stämma manade mig att fly långt, långt bort. — —

Den 1 dec.

Mitt lif förflyter så lugnt och på det hela taget enformigt att dagboksanteckningarne blifva allt mer och mer sparsamma.

Jag är lycklig och nöjd, så nöjd att jag med en ofrivillig känsla af saknad ser hvarje dag försvinna.

Denna lyckliga tid kan icke räcka länge, jag vet det mer än väl, och det är detta medvetande, som kommer mig att i dubbla drag njuta af det närvarande.

Vi hafva i dag inträdt i den dyra adventstiden. Kyrkoherden gaf oss en härlig predikan öfver den kommande adventskonungen. Måtte vi, som redan öppnat våra hjärtan för honom, göra det på nytt, och må de, som ännu icke gjort det, kunna förmås att under denna adventstid göra det, att han må blifva konung i allt flera och flera hjärtan.

Fröken Leoni var i kyrkan. Hon satt till det yttre lugn och rak i sin bänk, men jag såg tår efter tår smyga sig ned för hennes kind.

O, helige Ande, fortsätt ditt verk inom henne och upphör icke, förr än hon kommit till fullt afgörande för Kristus!

Den första snön har fallit i natt och klädt hela naturen i snöhvít dräkt. Då jag gick genvägen genom granskogen till kyrkan kom äfven öfver mig en helig adventsstämning, och jag måste i hjärtats djup gång på gång upprepa: »Hosianna, välsignad vare han som kommer i Herrens namn».

Den 26 dec.

En fröjderikare julhögtid har jag aldrig firat. Julefröjd och julefrid i ordens fulla bemärkelse.

I dag hafva vi haft julfest för barnen i söndagskolan. Fröken Leonie öfverraskade mig med begäran att få vara med om den. Hon hade utverkat sig tillåtelse af fadren och iordningställt en julgåfva för hvarje barn.

Denna öfverraskning beredde barnen stor glädje,

men jag kan ändock icke säga hvilka ögon som strålade af största fröjd, antingen barnens, hvilka i en tät krets omgäfvö henne, eller hennes, där hon stod lik den heliga Elisabeth med skötet fullt af gåfvor, tilldelande hvar och en sin andel.

Med lust och glädje deltog hon i barnens sånger och lyssnade med rörande uppmärksamhet till de hjärtliga och enfaldiga ord, hvarmed smedsmästar Granberg tolkade julens betydelse för de små.

Det var roligt att se med hvilken kärlek och beundran barnens blickar följde henne hvart hon gick. Äfven deras hjärtan tycktes hon med ens förstå att vinna.

»Det var den roligaste julafton jag någonsin haft», sade hon, då hon räckte mig handen till afsked.

»Om jag finge», tillade hon, »skulle jag äfven vilja vara med i söndagsskolan. Ni måste hafva det mycket godt där.»

Nog skall Herren en gång få vinna henne helt på sin sida, få göra henne till en af sitt folk, det folk han välsignar med frid!

Den 2 jan.

Huru väl jag erinrar mig denna dag ett år tillbaka. Det nyss började året tedde sig då mycket olika mot hvad det sedan blef.

Herrens vägar hafva med afseende på mig alltid visat sig vara olika mot mina egna, högre, bättre, visare. Honom vare därför evigt tack, att han, trots min egen-sinniga motspänstighet, fört mig in på dem.

För hvarje dag som går, gifver han mig nya bevis på att sann lycka och sann glädje endast finnes i för-

ening med honom. Jag inser mer och mer huru föga jordisk ära och människors berömmelse gälla, med mindre de hämta sin betydelse och vinnas i ett ödmjukt tjänande af Gud.

Jag vakade in det nya året i stilla ensamhet på mitt rum. Nyårsaftonen är liksom födelsedagen en präfnings- och ransakningsdag, som det är godt få tillbringa i ostörd ensamhet inför Gud. Godt är äfven få börja det nya året med honom, lämnande de okända dagarne i hans hand.

Just som jag skulle stiga in genom kyrkdörren vid den tidiga nyårsottan, mötte jag fröken Leonie. Jag tog som ett godt förebud för det kommande året, att hon var den första jag fick önska godt nytt år.

Den 10 jan.

Friherrinnan har sedan några dagar varit sjuk och hennes tillstånd inger allvarsamma farhågor. En oroväckande kraftnedsättning har nu äfven inträdt. Jag har ansett mig böra meddela både henne själf och hennes anhöriga, att jag anser detta farligt och har äfven gjort det i så skonsamma ordalag som möjligt utan att likväl fördölja sanningen.

Själff tog hon denna underrättelse med ett lugn som förvånade mig. Det var väl hennes barnasinne, som åter tog ut sin rätt och genast visste att undergifvet böja sig för en omutlig nödvändighet.

Baronens bestörtning var världsmänniskans, ansikte mot ansikte med döden.

Fröken Leonie blef först dödsblek — jag fruktade nästan hon skulle svimma — därpå brast hon i häftigt gråt, men fattade sig snart. Hon anade ingen fara och

slaget kom därför allt för häftigt; jag borde hafva bättre förberedt henne. Mitt eget hjärta blödde vid åsynen af hennes smärta. O, att jag kunnat bespara henne den.

Det härskar en förunderlig stillhet, jag skulle vilja säga frid i detta sjukrum. Den sjuka själf lyssnar med begärlighet till ordet om frälsning genom tron på Kristus. Med ett barns enfald fattar hon hvarje ord, och med ett barns förtroende och tillit blickar hon upp till den himmelske Fadren.

Jag finner ofta huru våra samtal och gemensamma andaktsstunder under förra våren lämnat intryck och väckt tankar, som sedan så småningom mognat, utan att man anat det. Herrens ande har äfven här verkat i det fördolda.

Baronen synes äfven på sitt sätt berörd; han ber mig stanna så länge jag kan hos den sjuka, emedan hon aldrig synes så lugn som då och ofta frågar efter mig, säger han. Kanske skall det behaga Herren att på nära håll visa honom, hurusom läkarens uppgift vid en sjukbädd kan sträcka sig utom kroppens vård, förmedlande hvad som är af oändligt högre betydelse, den odödlige andens helbregdagörelse.

Fröken Leonie sitter ständigt vid sin moders sjukbädd. Hon visar en outtröttlig kärlek; hvarje hennes tanke tyckes uppgå i modrens omvårdnad, men öfver hela hennes väsen hvilar en stillhet, som förut icke funnits där.

Då jag talar vid den sjuka modren, ser jag ofta tårar smyga sig ned för dottrens kind, och då hon, sedan jag bedit, lyfter upp hufvudet lysa de mörka ögonen fuktiga, men intet ord går i sådana stunder öfver hennes läppar.

Den 18 jan.

Friherrinnans krafter voro i går afton så nedsatta att jag fruktade döden skulle inträffa under natten och stannade därför kvar däruppe. Hon lefver dock ännu och synes nu på morgonen till och med något kryare. Längre kan det dock icke vara. Hjärtat arbetar svagt, och pulsen kan under långa stunder knappast märkas. Inga plågor och full sans. En i sanning ljuflig dödsbädd.

Själ f ligger hon lugn och lycklig som ett barn, hvilande på Herrens löfte, att den till honom kommer, den kastar han icke ut. Intet tvifvel, ingen misstro. Gud är för henne Gud, och hvad han har sagt måste gälla.

Hon har aldrig gjort sin egen mening gällande, och denna vana kommer henne nu till godo. Kärleksrik, tålig och förlåtande som hon själf varit, har hon ingen svårighet fatta dessa Guds egenskaper äfven i vidaste utsträckning.

Hvilken underlig natt det varit. Fröken Leonie har hela tiden suttit på en låg stol vid den sjukas hufvudgärd. Det var ingen möjlighet förmå henne ens för ett ögonblick att lämna den.

Jag har gått och kommit och stundtals hvilat på en soffa i yttre rummet, dit jag dock tydligt hört dottrens mjuka, välljudande stämman halfhviskande avsluta de bibelspråk modren börjat, men icke ägt krafter avsluta. Åter och åter har såsom en ljuflig, aflägsen musik dessa ord nått mitt öra:

Jag vill komma, jag vill taga,
Jesus, hvad du bjuder mig!
Jag är hungrig, jag är törstig,
Jag är hjälplös utan dig.

Låt mig dricka ur den källa,
 Som sprang upp uti din död.
 Och för vandringen i ljust
 Mätta mig med lifvets bröd!

Den sjuka tyckes aldrig tröttna att höra denna vers upprepas.

Den 20 jan.

Nu är det slut. Friherrinnan insomnade som ett trött barn på sin moders armar. Intet svårare dödsarbete, ingen märkbar fruktan för den mörka dalen. Endast en orolig blick efter de kära hon lämnade, några påskyndade andedrag, en suck — och ett lyckligt leende spred sig öfver det bleka ansiktet.

Maken stödde sig högt snyftande mot dottren, som till det yttre förhöll sig lugn.

Det är kanske första gången jag känner såsom någonting verkligen påkostande, att läkarens närvaro blir obehöflig i och med detsamma döden gjort sitt inträde i ett hus.

Huru gärna skulle jag icke nu vilja vara däruppe och i hvad jag kunde bjuda hjälp — om icke tröst; men jag äger ingen rättighet därtill.

Hennes sorg synes mig så mycket mer rörande som den är så stilla; så onaturligt, oroväckande stilla, då man känner hennes lifliga, djupa känslor och den ovanliga kärlek, hvarmed hon var fästad vid sin moder.

Den 22 jan.

Hvilken högtidlig stillhet det alltid hvilar öfver det hus, där döden gästade, och där det liflösa stoftet ännu förvaras ofvan jord.

Då jag genom mitt fönster nu ser den stora mörka stenbyggningen skymta fram mellan träden, förefaller det mig, som om den omgäfvades af ett visst något, som förut icke funnits där.

Denna känsla af majestät och allvar, som döden ingifver, äfven då den icke förmår injaga fruktan och förskräckelse, tager sig omedvetet uttryck i hvars och ens gång och tal. Så hör man nu däruppe i den stora byggningen endast dämpade röster och sakta, försiktiga steg, liksom man fruktade störa den döda.

Fröken Leonies bleka, sorgsna ansikte ser dubbelt sorgset ut i den svarta, tunga sorgdräkten. Hon får tänka och ordna med allt. Baronens oroliga sinne och alla utförbara förslager, gör det hela endast så mycket svårare för henne. Jag är glad att hon bedt mig hjälpa sig med hvad jag kan.

Den 26 jan.

Fröken Leonie har ofrivilligt lämnat mig en inblick i sitt inre, som visade mig att där finnes mer ofrid och motstånd än jag förut trodde.

Det var blott ett ögonblick, ett enda ögonblick hon gaf fritt lopp åt sin smärta — men den ton af på en gång förebråelse, otålighet och sorg, med hvilken hon utropade: »Ingen förstår mig, ingen, icke ens ni» — innan hon med näsduken för ansiktet hastigt lämnade rummet, har sedan dess pinsamt återljudit i mina öron. Ville hon då verkligen, att jag skulle förstå henne? —

Det kom allt så hastigt, så oförberedt att jag ej hann fatta mig, förr än hon redan var försvunnen. Och jag kan ej ännu rätt förstå hvad det var som framkallade detta utbrott.

Nattvaket och öfveransträngningen vid modrens sjukbädd komma nu efter, sedan sorgens första bedöfvande verkan är öfver. Jag märkte genast att hon såg upprörd ut och ögonen voro röda af gråt. Jag är viss att utom den sorg hon så ihärdigt sluter inom sig äfven mycket annat ehuru fördoldt arbetar därinne. Jag skulle vilja säga henne, att hon just nu befinner sig i en så allvarlig besökelsetid, att det för hela lifvet blir afgörande på hvilken sida hon ställer sig. Men får jag det icke, måtte då Herren själf göra det klart för henne, göra det klart på ett sådant sätt, att hon måste bestämma sig för honom.

Den 28 jan.

Fröken Leonie är sig åter lik och den våldsamma smärta och otålighet hon för ett ögonblick gaf fritt lopp inför mig förefaller såsom en dröm, då jag nu ser henne stilla och blid tänka på och ordna allt för begrafningen.

Det förefaller mig som om hon ena stunden fruktade, att jag skulle vidröra den pinsamma scenen och den andra däremot önskade det.

Gud måste låta mig tydligt känna, när han vill att jag skall tala, till dess tiger jag. Men mycket har jag dessa dagar talat med honom om henne. O, att han finge gifva frid åt hennes upprörda sinne.

Bevara mig, Gud, från att någonsin med mina ord hindrande gripa in i din andes verksamhet, men håll mina läppar alltid redo att tala, då det kan gagna din sak.

Den 11 febr.

Baronen sade sig vilja hedra sin aflidna hustrus minne med en ståtlig begrafning, och kunde det därmed hedras, så bör verkligen så hafva skett.

Själftva den heliga akten, då det liflösa stoftet invigdes till grafvens ro att där hvila till uppståndelsens stora dag, föreföll såsom en bisak bland all denna yttre ståt med sin mångfald af tomma ceremonier och ett nyfiket begäpande, som skulle förefallit mig i hans ställe olidligt.

För baronen verkade det lisande i smärtan, men att det plågade fröken Leonie var lätt att se. Hon var hela dagen onaturligt blek och onaturligt stilla — men såg älskligare ut än någonsin.

Vi växlade intet ord, men jag kände som om hennes blick ofta sökte mig. Jag tror hon kände sig ensam bland alla dessa människor och kanske tänkte, att jag åtminstone i det kunde förstå henne.

Var det manne uteslutande på grund af släktskapen, som kammarherre von L. vid detta tillfälle uppträdde så godt som son i huset? Eller kanske . . .

Den 15 febr.

Det har åter en tid varit mycket att göra. Många och långväga sjukbesök, bland hvilka emellanåt ett enda kan taga en hel dag, då det gäller någon aflägsen koja bort i vildmarken, dit större delen af vägen måste tillryggaläggas till fots.

Endast medvetandet att vi i den lidande nästan kunna tjäna Herren Jesus förmår gifva erforderlig uthållighet och kärlek. Läkarens kall sätter framför månet

annat den allmänna människokärleken och det enskilda tålmodet på prof.

Till min egen blygsel måste jag erkänna, att det ena så väl som det andra för länge sedan skulle vara slut, om jag icke åter och åter finge hämta på nytt hos honom, som ständigt, enligt Jakob, »gifver utan att förebrå».

Paulus själf hade nog någon liknande erfarenhet, då han sade: »Låtom oss icke *förtröttas* att göra det goda, ty vi skola ock i sinom tid skörda, *om vi icke tröttna*».

Likasom Moses såg efter lönen, så få ock vi under dagens hetta och tunga fröjda oss vid tanken på en kommande hvilotid; få midt under såningstiden glädjas åt skörden. Det står ju ock om Moses: »Med den osynlige likasom för ögonen härdade han ut». Så skola ock vi uthärda, om vi hafva honom för vår själs ögon.

Den 18 febr.

Baron och fröken Leonie hafva rest för att stanna borta hela våren, dels i hufvudstaden, dels hos släktingar söderut.

Jag hade ingen aning därom, förr än jag i går mötte dem på hemväg från kyrkogården, där de varit med blommor.

Baronen hade som vanligt hastigt beslutit resa. Ensligheten hade blifvit honom outhärdlig och dottern följer naturligtvis sin far.

Hon ser icke riktigt kry ut. Fin och ömtålig har hon alltid förefallit, men nu ser hon allt för »spröd» ut — jag finner intet lämpligare uttryck. Jag bad henne vara rädd om sig, men fick endast ett leende till svar, ett

leende, halft vemodigt, halft ironiskt. Den gången förstod jag henne icke, det erkänner jag.

Jag har sedan friherrinnans begrafning endast sett henne helt få gånger och då mycket kort.

Det smärtar mig att hon så här hastigt åter ryckes ut i världen. Skola väl de djupa, heliga intryck hon under denna sista tid mottagit nu utplånas? Det föreföll, som hon nyss stått så färdig att taga ut steget och bekänna sig vilja tillhöra Kristus, att man kunde betrakta henne såsom *nästan* en kristen.

Men nu, huru skall det nu gå, då hon på nytt drages in i världslifvet och blir omgifven af idel världsmänniskor? Jag har icke ännu kunnat frigöra mig från den ängslande oro och beklämning, som vid underrättelsen om denna resa ofrivilligt smög sig öfver mig.

Förlåt mig, Herre Jesus, att jag åter kunnat glömma, att du älskat henne högre än någon människa förmår; att du gifvit ditt lif för henne och långt före någon annan åtog dig hennes sak. Förlåt mig, himmelske Fader, att jag kunnat förgäta, att din hand förmår bevara henne på alla hennes vägar, och att du utgifvit din son i döden för att frälsa äfven henne. Förlåt mig, helige Ande, att jag kunnat tvifla på din kraft att fullända det verk du begynt inom henne, i hvilka förhållanden hon än må komma. —

Den 19 febr.

Jag förstår icke huru en sådan prägel af öfvergifvenhet och ödslighet kunnat komma öfver hela denna plats, hvilken för blott några dagar tillbaka föreföll mig såsom ett centrum af arbete, lif och rörelse.

Icke kan väl endast den stora tomma herrgårds-

byggningen med sina nerfällda gardiner och tillskrufvade luckor sprida denna känsla ända ned på bruket och snedt öfver till mig och min bostad? Och dock är det så; det tjänar ingenting till att vilja förneka det.

Då jag stod i mitt fönster och såg vagnen rulla bort, var det som om med den följt allt, som varit skönt och ljusst och rikt i mitt lif; det var som om den tagit med sig allt hvad jag hoppats, allt hvad jag njutit, allt hvad som gjort mig lycklig på jorden. Och då den slutligen vid en krökning af vägen försvann för min blick, kände jag, som om allt omkring mig med ens blifvit förvandladt till en öken — jag kände mig ensam, förfärande ensam. Jag, som dock aldrig varit annat än ensam, sedan jag vid min moders död såsom femton-årig yngling lämnades ensam i världen.

Den 15 mars.

På en hel månad har jag icke vågat öppna min dagbok. Jag fann vid den sista anteckningen att jag började blifva sentimental, och då satte jag tvärt punkt. Jag afskyr känslopjunk. Det må komma i hvilken form som helst, men så snart det kan hänföras till pjunk anstår det hvarken en man eller en kristen, och jag är och vill vara båda delarne.

Nu har Herren åter rättat till hvad krokigt var, åter dragit den jordvända blicken uppåt och gjutit mod och kraft i det modlösa sinnet. —

Åter en ny dyrköpt och därför äfven dyrbar erfarenhet af att »hos Herren är hjälpen», d. v. s. hjälp under alla omständigheter, hjälp under hvarje form och i hvarje fall, ständig, oafslätlig hjälp.

Den 30 mars.

I och för vissa affärsangelägenheter måste jag i förra veckan företaga en resa till hufvudstaden. Jag har icke varit där, sedan jag förra nyåret så oföväntadt blef förflyttad till denna plats; något som jag då antog endast skulle blifva för en kort tid.

Det var eget att åter komma in i det rörliga lifvet däruppe och träffa vänner och bekanta från skilda håll. Efter det stilla landtlifvet härnere, kände jag mig först helt bortkommen. Det är dock förvånande huru lätt hvar och en sätter sig in i de förhållanden, som han finner bäst öfverensstämmande med sina naturliga böjelser. Jag har alltid tänkt mig min framtid såsom läkare i hufvudstaden. Kan jag likväl verka mer till Guds ära och mina medmänniskors gagn såsom bruksläkare vid Mansta, så vill jag hädanefter tänka mig framtiden där.

Om jag träffade fröken Leonie? Skulle jag väl kunnat lämna staden utan att hafva sett henne? Nej, och jag gjorde det icke heller.

Vanlig höflighet fordrade ju dessutom att jag gick upp och bugade mig för baronen.

Han var ute då jag sökte honom, och jag lämnade således endast mitt kort med hälsning, att jag skulle taga mig friheten att söka honom ännu en gång före min återresa.

På hemvägen mötte jag helt oförmodadt fröken Leonie. Hon kom ut ur en port men drog sig tillbaka, då hon fann, att det börjat regna.

Jag fruktar att hennes starka färgskiftning vid det oväntade mötet kastade en viss reflex äfven öfver mina mörka kinder, men huru som helst, ögonblicket därefter voro

vi åter båda oss själfva. Sedan vi hjärtligt skakat hand, frågade hon, om hon under mitt paraply finge söka skydd till närmaste droska.

Vi måtte dock haft mycket att tala om, eller upphörde kanske regnet den stunden, jag vet icke, vet endast att hon icke tackade mig för det erhållna skyddet förr än vid deras egen port.

Hon såg så glad och lycklig ut och den höga, friska färgen klädde henne förträffligt. Huru vacker hon är. Den lätta, elastiska gången ooh det fina distinguerade i hela hennes sätt och hållning måste ådraga sig hvarje förbigåendes uppmärksamhet.

Hon frågade med lifligaste intresse efter allt nere vid Mansta och sade sig ofta längta dit från oron och bråket häruppe. Den djupa sorgen skonade henne från att vara med om en del nöjen, men baronen var så mycket angelägnare att icke låta henne försumma något, som konvensansen under dylika förhållanden anser tillätligt.

Hon talade om allt med den barnsliga öppenhet hon en och annan gång visar, alldeles som om hon känt behof af att bikta sig för att erhålla absolution — och sedan åter få börja på nytt.

Det var först då vi voro skilda som jag märkte, att hon talat och jag lyssnat. Och dock var det mycket jag nu efteråt finner, att jag både borde och velat hafva sagt.

Då jag på aftonen återkom till mitt rum på hotellet, låg mig till mötes en biljett från baron F. med bjudning till middag följande dag.

Kammarherre von L. och jag voro de enda gästerna. Baronen visade mig en så odelad uppmärksamhet

att den blef tröttande. Han önskade få upplysningar om de minsta detaljer från hembygden. Jag visste verkligen icke förut att han intresserade sig så mycket för denna och måste erkänna min okunnighet om en hel del förhållanden, hvarpå han tycktes hafva god reda.

Fröken Leonie blef sålunda lämnad helt och hållet åt sin släkting, kammarherren, som icke allenast förde henne till bordet utan äfven gjorde allt för att sedan underhålla henne. Jag hörde åtminstone ständigt hans halfhöga röst, men mycket sällan hennes.

Det låg något stelt och främmande öfver hennes väsen denna dag, och jag hade svårt att tänka det hon var densamma jag föregående dag träffat. Hon såg trött och missbelåten ut och gaf endast fåordiga svar, då hon blef tilltalad. Huru i allt olika mot dagen förut.

Det var dock icke första gången jag funnit att omgifningen hämmat den älskvärda, barnsliga öppenhet, som hon endast på tu man hand vågar visa, och som då förefaller så oemotståndligt intagande.

Jag hade redan på förhand lofvat tillbringa denna afton hos Gustaf R., som nyligen satt eget bo och dessutom bjudit mig på ett par af de forna kamraterna från S. sjukhus. Men jag erkänner att det kändes påkostande nödgas gå, då kammarherren samtidigt aflägsnade sig, och de nykomna tidningarne så tog baronens uppmärksamhet i anspråk, att jag säkert sedan kunnat få en stunds ostördt samtal med fröken Leonie.

Kanske misstog jag mig, men jag tyckte nästan det gick ett drag af missräkning öfver hennes uttrycksfulla ansikte, då jag sade att jag lofvat mig bort för aftonen.

»Ni är då alltid så förskräckligt pliktrogen», sade

hon i en halft gäckande, halft missnöjd ton, men rodnade starkt då, jag svarade:

»Och ni anser det då såsom någonting klandervärdt?»

»Åh nej, icke i allmänhet kanske», svarade hon dröjande, »men i detta fall ser jag det så», tillade hon skämtsamt, »och enda sättet att godtgöra er förseelse blir att återkomma ännu en gång före er afresa.»

Jag bugade mig under tystnad, då jag icke vågade högt erkänna, att det straff hon ålade mig i själfva verket utgjorde den ljufvaste belöning för visad plikt-trohet.

Det var roligt träffa Gustaf R. och se huru lycklig han var, äfvensom att se de andra kamraterna, men det var dock förunderligt huru svårt det var att hålla tankarne från den upplysta salong jag nyss lämnat, och där någon, om jag stannat längre, säkerligen åter skulle haft mycket att meddela.

Jag fick de båda sista dagarne mycket att göra, och det var först fram mot kl. 7 jag sista aftonen kunde göra mig ledig att aflägga afskedsbesök hos baron F. Jag hade ordnat så, att jag i händelse af inbjudan kunde stanna hela aftonen. Att jag måtte hafva tänkt mig rätt väl in häri, kan jag förstå af den känsla af missräkning jag erfor, då jag vid mitt inträde i salongen fann fröken Leonie i stor toalett med en hvit pelskrage kastad öfver axlarne.

Hon skyndade mig vänligt till mötes och bad mig sitta ned, under det betjänten tände ett par ljus i kronan, hvarigenom det stora rummet endast till hälften blef upplyst.

Jag bad att hon icke på något sätt skulle låta mig

störa, och hon svarade att vagnen icke ännu var kommen, så vi kunde lugnt sitta ned.

Där sutto vi nu båda; hon sysselsatt att knäppa sina långa handskar och med något visst oroligt i sitt sätt, som äfven inverkade på mig och kom mig att förgäfves söka efter hvad jag skulle säga.

Hon beklagade, att hennes far var borta. Han hade med några andra herrar ätit middag på Rydberg, där hon skulle hämta honom kl. 7,15. Hon berättade detta med nervös brådska och höll blicken envist fästad på sina handskar, äfven då hon talade.

Då en vagn i detsamma hördes stanna utanför porten, reste hon sig hastigt och bad mig ursäkta, men jag visste ju hvilken punktlighet hennes far alltid fordrade.

Hennes uppförande, som hela tiden föreföll mig obegripligt, blef mig med ens klart, då jag hörde Johan sedan han stängt vagnsdörren fråga:

»Till dramatiska eller stora teatern?» och henne svara:

»Till stora — men först till hotel Rydberg».

Men hvarför, hvarför behöfde hon känna detta svårt inför mig? Icke kunde hon befara att jag skulle klandra hvad hon och hennes far behagade företaga sig, eller taga mig ett förmynderskap, till hvilket jag icke äger någon rättighet?

Kanske var det endast hennes vanliga finkänslighet, som led af att inför en annans ögon göra något, som hon visste han ogillade?

Jag anade hela tiden hvart hon skulle fara, kanske mest därför att hon undvek säga det. Men hvarför undvek hon det? Det är detta jag skulle vilja veta.

Öfvertygad är jag, att hon den aftonen icke fann det

nöje hon sökte. Hennes sorgsna lilla ansikte med den skygga, undvikande blicken stod sedan hela aftonen för mig. Den sade bättre än ord, att hon ännu hör till dem, som ingen frid hafva. Och därför att hennes hjärta känner behof af frid och längtar därefter, därför måste hon känna sig så mycket mer olycklig i all denna fridlöshet.

O, måtte hon ock, ju mer hon söker stilla sin oro i världens tomma nöjen, desto mer finna sig otillfredsställd och fridlös, att hon slutligen må tvingas söka friden, där den endast står att finna — i Gud.

Minnet af modrens död och de intryck hon erhöll vid dennas dödsbädd stå ännu lefvande för henne; det märkte jag af flera yttranden och är glad däröfver.

Det kändes påkostande att skiljas på ett så föga tillfredsställande sätt och minnet däraf är mera plågsamt än jag gärna vill erkänna till och med för mig själf.

Hon var densamma och dock icke densamma som då hon lämnade oss i februari. —

Kunde då icke ens hon lefva i världen utan att besmittas af dess väsen!

Bevara henne Gud, bevara henne åt dig själf!

Den 5 april.

Den nya disponentfamiljen flyttade hit i går. Jag mötte disponenten själf, då jag i dag morse gick ut och blef sålunda i tillfälle genast hälsa honom välkommen. Han var ute för att se sig litet om, och vi följdes åt ned i smedjorna och på flera andra ställen, där jag förut knappast varit.

Hans flyttning hit har blifvit hastigt beslutad. För tillfället i saknad af plats, ansåg han baronens erbjudande

att öfvertaga disponentskapet här, såsom ett nytt bevis på Guds omsorg om de sina.

Baronen å sin sida anser det såsom ett nytt prof på sitt välgörande och förlåtande sinnelag, såsom en ny orsak till själfbeundran och själfberömmelse.

Jag hade förut hört baron F. tala om den nye disponenten och de förhållanden, under hvilka han skulle komma, och det var därför roligt att se i hvad ljus den andre såg samma sak.

Disponent Ellers är gift med en systerdotter till baron F. Hennes mor är likväl endast hans halvesyster. Fru Ellers, som tidigt blef faderlös, har under sin uppväxt varit långa tider hos baron F:s, hvilka synas mycket fästade vid henne.

Hennes äktenskap lär emellertid på det högsta hafva ogillats af den förnäma släkten, i synnerhet af baronen, som nu äfven ser det ekonomiska obestånd, hvaruti de råkat, såsom ett välförtjänt straff för hennes egensinne.

Mannen har namn om sig såsom en särdeles skicklig och driftig karl, och då baronen nu, i följd af någon misshällighet med den förre disponenten, plötsligen stod utan en sådan, hade han kommit att tänka på honom.

»Kusin Eva skall ni, doktor, komma att tycka om», hade fröken Leonie sagt, »både hon och tant Julie äro af edra åsikter och mannen också för resten. Jag minnes ännu huru jag beundrade henne, då jag var barn. Hon var det mest änglalika och fullkomliga jag då kunde tänka mig. Antagligen skall jag nu finna henne mera mänsklig, men roligt blir det att få återse henne. Hälsa henne hjärtligt.»

Jag visste sålunda redan tillräckligt för att önska

göra denna »kusin Evas» bekantskap och mottog därför tacksamt disponentens inbjudan att efter slutad rond komma in och hälsa på hans hustru och svärmor.

Fru Ellers intog mig genast till sin fördel; det var ett visst något både i hennes sätt och hållning, som ovillkorligt påminde om fröken Leonie, äfvensom ett visst tonfall i rösten.

Huru förunderligt lätt det emellanåt går att blifva bekanta. Då jag reste mig för att gå, kändes det som om jag lämnat gamla vänner.

Svärmodren, en äldre dam, lång och reslig med silfverhvitt hår och fina distinguerade ansiktsdrag, framkallade så lifligt min egen moder för mitt minne, att det var nästan med rörelse jag bugade mig för henne.

»Huru är det», sade hon äfven tvekande, »hafva vi icke sett hvarandra förr?»

»Jag tror icke att jag haft den äran», svarade jag, »men ni påminner mig så lifligt om någon».

»Och äfven ert ansikte förefaller mig bekant», sade hon gladt. »Jag hoppas det är ett godt förebud till blifvande vänskap».

Jag har sällan erfarit ett så sympatiskt intryck som det hon gjorde. Den frid, som likt ett skimmer hvilade öfver det åldriga anletet, vittnade om en hård korssets skola på samma gång som ett oafbrutet personligt förhållande mellan hjärtat och Kristus. Man kände att här var en själ, som mycket lidit, mycket bedit och i allt detta öfvervunnit genom honom, som henne älskat hade.

Hvilket underbart föreningsband är icke medvetandet, att man befinner sig på samma väg och har samma mål, att man står under samme Andes ledning och

tjänar samme Mästare, att man är barn af samme Fader och en gång skall få dela samma fadershus.

Den 10 april.

Jag öfverraskades i går af bref från baron F. däri han meddelade, att han på sin hustrus begrafningsdag hade anslagit 10,000 kronor till bestående af hennes minne, men ej förr än nyligen kunnat bestämma sig på hvad sätt detta skulle ske. Han hade helst önskat uppresa ett präktigt monument på hennes graf, men slutligen gifvit vika för sin dotters önskan att i stället uppbygga en sjukstuga vid bruket, emedan hon flera gånger hört mig tala om behovet af en sådan.

Med sin vanliga jäktande brådska vill han att förberedelser till byggandet ofördröjligen skola vidtagas och ber mig så fort möjligt är infinna mig i Stockholm för att rådgöra med fackmän om de ändamålsenligaste åtgärder, som böra vidtagas vid ett dylikt byggnadsföretag, samt anskaffa ritningar. Byggnaden måste nämligen blifva färdig att invigas på friherrinnans födelsedag i slutet af nästkommande september. Då bruket disponerar så väl egen byggmästare som torrt virke, anser han inga hinder böra kunna möta.

En sjukstuga vid bruket har verkligen varit mig ett önskningsmål, då jag allt för ofta funnit, hurusom vården af de sjuka i fattiga hem, isynnerhet vid svårare fall är förenad med hardt när ööfverstigligna svårigheter.

Hade baronen begärt mitt råd huru pänningarne skulle användas, hade jag ofelbart föreslagit en sjukstuga. Det var eget, att hon äfven tänkte härpå, och att våra tankar således äfven den gången möttes. Jag

visste icke att hon fäst särskildt afseende vid de ord jag yttrat härom, men hennes älskande hjärta ömmar för allt lidande.

Jag reste emellertid genast till X.-köping för att bedja min därvarande ämbetsbroder ånyo öfvertaga min praktik på några dagar och har nu kappsäcken packad för en andra hufvudstadsresa.

Den 15 april.

Det gick lätt nog att anskaffa behöfliga upplysningar och få alla saker klara på de tre dagar, som jag hade anslagit för min bortovaro.

Vid framkomsten lämnade jag endast mina saker på hotellet och for direkte till baron F:s bostad. Han blef idel älskvärdhet för det jag så skyndsamt åtlydt hans kallelse och sände, mig oåtspord, efter mina saker från hotellet för att jag skulle bo hos dem.

Han hade så mycket att tala och rådgöra med mig om, att han fruktade vi ej på annat sätt skulle hinna med allt.

Hela hans intresse gick för närvarande upp i den projekterade sjukstugan, ehuru jag tror att för honom det viktigaste af alltsammans består i den förgylda inskrift, hvilken till förhärligande af friherrinnans minne skall sättas öfver dörren. Hvilken stil som härtill skulle begagnas, vållade honom största hufvudbry att bestämma.

Sedan man vid närmare bekantskap med denne man funnit hvilken fond af stor naturlig godhet han äger, går det lätt nog öfverse med hans verkliga barnliga fäfänga. Jag kan dock icke neka, att hans uppskattande af människor emellanåt tyckes mig starkt påminna om det hinduiska kastväsendet.

Fröken Leonie var på det lifligaste intresserad för realiserandet af denna plan, som ju ock ursprungligen är hennes egen. Det var i sanning förvånande huru väl hon tänkt sig in i allt, och huru hon med verklig sakkännedom talade om saker, som jag trott vara henne alldeles främmande. Hennes ovanligt rika begåfning gör det för henne lätt att sätta sig in i äfven de förut mest obekanta förhållanden.

Vi besökte tillsammans flera sjukhus för att se huru där var ordnad med ett och annat, och hon var outröttlig i att söka tänka ut, huru allt skulle blifva ändamålsenligast och mest bekvämt för de sjuka.

Det var angenäma dagar jag denna gång tillbringade i Stockholm. De erinrade i mycket om den gångna hösten.

Fröken Leonie var första aftonen något stel och oåtkomlig, såsom hon ibland kan vara, men det försvann snart, och sedan var hon helt sig själf.

Vi talade mycket i allvarliga ämnen, och jag fann att intrycken från modrens sjukbädd äro långt ifrån utplånade. Hennes längtan efter något bättre än hvad världen har att bjuda är ännu densamma, ehuru hon, ty värr, ännu icke börjat att med rätt allvar söka detta, där det endast står att vinna.

Hon står fortfarande tvekande, villrådlig, bemödande sig att förmedla hvad som dock aldrig kan förmedlas — ett lif i världen och lif i Gud. Huru underligt att i detta fall aldrig någon tyckes vilja låta lära sig af andras erfarenheter, utan alltid tänker sig kunna genomföra hvad ingen förut kunnat.

Mätte icke hennes erfarenhet i detta afseende blifva allt för dyrköpt. Huru gärna ville jag icke skona henne.

Fröken Leonie talade med mycken vänskap om »kusin Eva», som hon i följd af deras stora olikhet i ålder varit van att kalla fru Ellers. De måste hafva brefväxlat under senare tider, ty hon tycktes vara väl underrättad om en del saker. Eget är att se, huru allt verkligt kristligt allvar verkar tilldragande på hennes sinne, som ju då ock bör äga särskild mottaglighet för kristendomen.

Hon gläder sig att i sommar få återse dessa släktingar, och jag hoppas mycket af deras inflytande.

Johan, den hederlige gossen, strålade af belåtenhet, då han återkom med mina saker från hotellet och visade vid hvarje möjligt tillfälle sin glädje öfver min därvaro. Han synes mer och mer tillväxa i sin kristendom, och det gjorde mig godt att både se och höra huru han tager sin sak på fullt allvar.

Han har »sin lust i Herren», och därför har ock Herren kunnat »gifva honom hans hjärtas önskan». En ung flicka, äfvenledes i baron F:s tjänst, vid hvilken han sedan flera år varit fästad, har i vinter blifvit en kristen, och de hafva nu ingått förbund för lifvet.

»Ett heligt förbund», som han sade, den hederlige Johan, med möda återhållande sin rörelse, »ty jag känner som om jag fått henne af Guds egen hand, så mycket har jag bedit för henne.»

Dessa enkla ord gjorde på mig ett outplånligt intryck. De gäfvo anledning till en djupgående hjärtansakning, sedan han lämnat rummet, och jag i ostörd ensamhet kunde böja mina knän inför Gud.

Jag fröjdades öfver detta nya bevis på förbönens makt, men kände mig på samma gång djupt bestraffad och förödmjukad i min egen ande.

Var det brist på tro, på kraft, på tillit eller allvar, som gjorde att Gud icke kunde höra mina böner? Hade jag bedit om den själs frälsning, som mer än någon annan låg mig om hjärtat, mera med tanke på min egen lycka än på Guds ära?

O, huru många frågor vilja icke i sådana svaga ögonblick storma in öfver vår själ och föra bort både tro och sans. Då gäller det att, om ock med ansträngande af sina sista krafter, haka sig fast vid några af de gamla, orubbliga, enkla nådelöftena och endast upprepa: *Herren har sagt.*

»En suck, född af den kärlek, som icke är af denna världen, nämligen Guds egen kärlek, kan varda mäktigt att beveka Gud att genast gifva det ombedda», men det förhindrar icke, att samma kärlek kan undanhålla gåfvan, till dess han ser att den bedjande kan bära dess undfående. Och om han aldrig kan bära detta? Då måste ett beständigt undanhållande af den ombedda gåfvan utgöra det största bevis på den högsta kärlek...

Herre, du vet! Förlåt och se till att icke något af mitt eget otillåtet må smyga sig in i denna bön: Du måste på ett eller annat sätt höra den, ty du vill hennes själs frälsning. I kraft af dina löften vågar jag därför ock säga: »Herre, jag släpper dig icke med mindre du välsignar henne».

Den 20 april.

Jag har alltid känt beundran på samma gång som jag känt mig dragen till dem, hvilka blifvit fostrade i lidandets skola. Är det kanske af förkänsla, att jag själf ännu har många klasser att genomgå i den skolan, eller är det en naturlig medfödd feghet inför

allt lidande, som väcker mitt deltagande för dem, som måste lida?

Umgänget i disponentfamiljen är mig till stor glädje. Jag känner mig mer och mer hemma där och får gå och komma, när jag behagar.

Ellers själf är en bepröfvad kristen med rik erfarenhet af nöd och nåd. Vi hafva delat andaktsstunderna på bönehuset och jag är glad däröfver på åhörarnes vägnar. Hans föredrag äro i allmänhet korta, kraftiga och på sak gående.

Den glada frimodighet, som man emellanåt saknar hos honom, återfinnes i stället hos hans fru. De båda makarne komplettera hvarandra så, som man endast mycket sällan får se.

Det råder en innerlighet och ett förtroende dem emellan, som gör deras äktenskap till ett verkligt mönster bland sådana.

Hos dem har jag funnit förverkligadt — om icke helt så till stor del åtminstone — hvad jag själf tänker mig såsom lifvets lycka, nämligen då man och hustru vandra hand i hand, ömsesidigt sökande råd och hjälp och stöd hos hvarandra.

Fru Ellers visar på ett skönt sätt huru ett dylikt förhållande ingalunda upphäfver bibelns bud, att mannen skall vara kvinnans hufvud d. v. s. den styrande och ledande. Hans starka skuldror förmå bättre än hennes bära de tunga bördorna, men hon med sin mera uthålliga kärlek och kraft skall stödja under, så att han icke sviktar. Hans starka armar skola lyfta henne öfver stenarne på vägen, men hennes läppar skola i hans öra hviska ord, som göra bördan lätt.

Och då vägen är jämn och solbelyst, då skola de

vandra hand i hand, sida vid sida — icke den ene före och den andre efter, icke på hvar sin sida om vägen, som man ty värr så alltför ofta ser.

I går lades grunden till sjukstugan. Fröken Leonie har bestämt platsen, en löfklädd höjd ej långt från doktorsbyggningen.

Den 1 juni.

Härlig sommartid är åter inne. Det underbara lif himmelens sol förmår framkalla är en skön bild af det lif rättfärdighetens sol väcker inom den själ, i hvilken hon får lysa in.

Det blir äfven där ett spirande lif med sin vårtime, sommar och skördetid. O, att vi blott mer kunde öppna hjärtat för den solens värme och ljus; huru rikt, grönskande och fruktbarande skulle icke vårt lif då blifva.

Baron F. och hans dotter återkommo i går. Jag gick upp på aftonen för att hälsa dem välkomna hem, men träffade endast honom. Fröken Leonie, lycklig att åter vara på landet, fri från stadslifvets tvång, hade glad som en utsläppt fågel redan begifvit sig till skogs.

Jag såg henne senare på afstånd, då hon halfspringande skyndade ned för stigen genom hasselängen utanför parken — men jag ville icke störa henne.

Hon såg så glad och lycklig ut och hade prydt sin hatt med gullvifvor. Hela skötet bar hon dessutom fullt af vårblommor. Så skär, så fin, så full af lif och fröjd, den skönaste vårblomma själf. Det förkonstlade världslifvet har ännu icke förmått undertrycka naturbarnet inom henne. Gud ske lof för det!

I dag har hon i fadrens sällskap tagit den under byggnad varande sjukstugan i betraktande. Hon var

förtjust öfver de omgifvande nytspruckna björkarne, och prisade det väl valda läget. Äfven de minsta detaljer ville hon hafva reda på och frågade efter allt.

Det måtte vara ombytet och den landtliga friheten, som gör henne så glad. Jag har aldrig sett henne sådan, det är en sådan barnslig glädje; en glädje, som ovillkorligen smittar och kommer andra att känna sig glada i hennes närhet.

»O, hvad jag älskar gamla kära Mansta!» utropade hon plötsligt. »Finge jag göra hvad jag ville, skulle jag aldrig lämna det.»

»Ni ler så öfverlägset, doktor Kraaft, ni tycker då alltid att jag är så barnslig», fortfor hon utan att jag gjort den ringaste invändning. »Men förstår ni då icke, att man måste känna sig lycklig här?»

Jo, i den stunden förstod jag det godt.

Den 1 juli.

Det har varit mycket att göra en tid. Jag har emellanåt knappast hunnit hem från ett sjukbesök, förr än jag hämtats ut på ett annat. Allt en följd af de stora afstånden, som taga lång tid för hvarje resa.

Jämförelsevis få dödsfall hafva dock inträffat och det kännes godt.

Människorna förefalla i allmänhet så föga beredda att dö, och tiden på ett plågoläger är ock den minst lämpliga för en sådan beredelse.

Ack, att människorna under hälsodagarne kunde bringas att tro detta och ej uppskjuta omvändelsen, tills sjukdomen infinner sig och med eller mot deras vilja drager alla tankar till sig.

En stor del af min lediga tid tillbringar jag i dispo-

nentens familj. Det kännes så vederkvickande att efter slutadt dagsarbete eller en tröttande färd på oländiga vägar få hämta nya krafter och nytt mod i detta älskliga familjelif.

Fröken Leonie måtte trivas där lika väl, ty hon är där dagligen. Jag tror hon öfverflyttat den kärlek hon hyste för modren till denna sin tant Julie, åtminstone synes hon med allt större innerlighet sluta sig till henne.

Fru Frank är ock väl egnad att draga ett ungt, lifligt sinne till sig. Hennes varma hjärta, hennes rika erfarenhet och först och främst hennes sannt kristliga sinne göra henne framför andra lämplig till en vän för de unga. Det ligger något så moderligt värnande och omhuldande i hela hennes väsen, att man oemotståndligt känner sig dragen till henne.

Kanske känner jag detta mer än någon annan, då hon allt fortfarande ständigt påminner mig om min mor.

Fröken Leonie måtte hafva mycket att meddela henne. Jag ser dem ofta promenera tillsammans, och i sällskap med andra synes hon alltid föredraga en plats vid den gamla damens sida.

Det förvånar mig mer än jag kan säga, att baronen lämnar sin dotter så stor frihet som han gör. Han synes verkligen hafva till stor del öfvervunnit den fruktan för »fanatism», för hvilken han i början uttalade så många farhågor. Fröken Leonie är ofta med om husandakten hos disponentens. Själf har jag ofta mycket godt af dessa stilla stunder.

Det är en skön tafla se husfadren med den öppna bibeln framför sig och vid sidan af honom den blida

fru Eva med den ena af deras små flickor på knäet och den andra på en pall vid sina fötter.

Tjänarne samlas äfven, och ej sällan ser jag Johan och Annie uppe från herrgården stilla komma in och taga plats bland de andra.

Det fröjdar mig för hvarje gång jag ser fröken Leonie i denna krets. Först kände hon sig säkerligen litet främmande, nu ser hon däremot helt hemmavan ut. Hon tager alltid plats på en låg stol vid fru Franks sida. Det har mer än en gång slagit mig med förvåning, då jag så sett dem tillsammans, hvilken likhet det trots den olika åldern finnes dem emellan. De utgöra en älsklig bild tillsammans, dessa två.

Den 15 juli.

Baronens orosande har åter drifvit honom ut att resa. Han kunde icke längre trifvas med det stilla lifvet här. Fröken Leonie, som däremot tyckes trifvas bättre än någonsin, har lyckats vinna hans tillåtelse att få stanna ännu fjorton dagar, efter hvilken tid hon måste möta honom vid någon badort.

Vi äro alla förvånade öfver att han vågade lämna henne i en sådan »läsarkrets» som vår. Kanske förstår han icke rätt den fara han utsätter henne för; ty baronens aristokratiska principer förbjuda naturligtvis ett mer förtroligt umgänge med disponentsfamiljen, huru besläktad denna än är med hans egen.

Så har jag till exempel ännu aldrig hört honom nämna sin systerdotters man vid namn utan med ett kallt »herr» framför, och sin syster föredrager han att mottaga i sina egna gemak framför att besöka henne

i disponentsbyggnaden. Detta kan förklara mycket, som eljest skulle förefalla oförklarligt.

Till fru Frank lär han dock hafva sagt, att han endast lämnade dottern kvar med villkor att hon icke gjordes till »läserska». Och då fru Frank svarade att detta är Guds verk och ingen människas, men att hon för sin del innerligt önskade Leonie denna lycka, hade han sett brydd ut och ej vetat hvad han skulle svara. Hans forna fiendskap synes sålunda åtminstone till viss grad bruten.

Sedan baronen reste är fröken Leonie nästan beständigt nere i disponentsbyggnaden, åtminstone finner jag henne där, hvar gång jag kommer. Jag skulle inskränka mina besök af fruktan att synas påträngande, om man icke alltid hälsade mig välkommen med en hjärtlighet, hvars uppriktighet jag icke äger rättighet att betvifla.

Det är ock sådana angenäma, för kropp och själ upplifvande stunder vi hafva tillsammans, stundom i trädgården, stundom i det stora hvardagsrummet eller under någon längre promenad i de vackra omgifningarne.

Det har blifvit mig ett sådant behof att få tillbringa någon stund af dagen med dessa människor, att jag känner såsom en uppoffring, då jag någon dag måste försaka det.

Jag blir ibland nästan förskräckt att finna huru mycket detta lif behagar mig. Mätte det blott icke få utöfva någon förlamande inverkan på min själs lif eller skjuta åt sidan hvad som förut synt mig angelägnast.

Jag undrar ofta om icke jordisk lycka och medgång och framför allt känslan af att vara lycklig skulle

på mig snarare utöfva ett hälsosamt än skadligt inflytande. Det värmer upp och gör hjärtat i alla afseenden mjukare och mera mottagligt för det goda; det fyller sinnet med så mycken tacksamhet och väcker längtan att äfven få göra andra lyckliga. Men jag äger i detta afseende så föga erfarenhet, att jag kanske ej bör yttra mig därom.

Jag har fått och jag skall få det mått af lycka, som min Gud ser blifva mig nyttigast — min egen mening oåtspord. Vare det mig nog!

Den 1 aug.

Lifvet har åter inträdt i sin hvardagsform. Fröken Leonie har rest, och det är förunderligt hvilken tomhet hon efterlämnat hos alla.

Till och med arbetarne vid sjukstugan beklagade hennes bortovaro i dag. Hon har dagligen besökt dem och alltid haft ett vänligt ord för en hvar.

Det ligger så mycken sol i hennes väsen, att hon måste sprida ljus och värme, hvarthelst hon kommer.

Jag gjorde i går en tidig morgonpromenad, emedan jag före frukosttiden ville besöka en sjuk, och då jag på hemvägen gick snedt öfver kyrkogården fann jag henne vid modrens graf. Hon var just redo att lämna den, då jag kom, och vi fortsatte därför vägen hem tillsammans.

Det var en härlig morgon. Daggen låg ännu likt millioner glittrande diamanter hvart man såg, och fåglarnes jublande lofsånger stämde sinnet ovillkorligt till andakt.

Vi gingo i början båda tysta vår väg framåt. Jag

såg att hon hade gråtit och fann det naturligt vid afskedet från modrens graf.

Jag förstår icke hvarför jag alltid, då jag händelsevis någon gång träffar henne ensam, finner så svårt att underhålla något samtal. Förr var det icke så, då hade jag alltid så mycket att säga. Nu däremot är det hon, som talar, och jag, som hör på. Och dock kommer jag alltid, sedan vi väl äro skilda, i håg så oändligt mycket som jag skulle velat säga.

Hon måste finna mig allt för sluten och allvarsam, och det förefaller mig ibland, som om hon nästan kände sig rädd för mig. Hennes ord förekomma mig ofta som ett barns inför sin mentor, halft begärande upplysning, halft fruktande att blifva rättad eller åtminstone att blifva ansedd alltför enfaldig.

Det är länge sedan jag såg henne riktigt fri och obesvärad i min närvaro, och det plågar mig att märka, huru jag mot min vilja måtte pålägga henne ett visst tvång.

Om hon blott visste huru långt ifrån jag är att vilja anmärka något mot henne!

Jag visste att det var sista gången jag såg henne före hennes afresa, och det gjorde mig kanske än mera allvarsam. Hon syntes mig nästan madonnalik, där hon gick vid min sida i sin ljusa sommardräkt med sänkta ögonlock och spår af tårar på de bleka kinderna.

Hon sade sig känna det påkostande att åter behöfva lämna Mansta. Där kände hon sig dock alltid lyckligast och en så skön tid, som hon denna sommar haft, skulle hon kanske aldrig mer få upplefva. Hon bäfvade för det lif, som nu väntade henne ute i världen, och

önskade det snart vore september, då både hon och hennes far skulle återkomma till sjukstugans invigning.

Och jag? Hvad sade jag? Jag vet det icke; vet endast att äfven jag kände, som om en så lycklig tid som denna aldrig mer skulle återkomma. Då hennes lilla hand för sista gången hvilade i min, sade jag blott:

»Låtom oss därför gå ut till honom utanför lägret bärande hans smälek — ty i allt detta öfvervinna vi genom honom, som oss älskat hafver.»

Hon svarade intet, men tårar dallrade i de mörka ögonfransarne, då hon hastigt såg upp, innan hon vände sig om och gick.

Jag stod kvar och såg efter henne så länge hon syntes mellan träden på den slingrande stigen. Och då hon slutligen försvann ur min åsyn, smög sig öfver mig en ousäglig beklämning. Det var som om hon för all tid glidit bort ifrån mig, som om jag aldrig mer skulle kunna återvinna henne. —

Barmhärtige Gud håll din hand öfver henne. Drag henne helt till dig. Bär henne på dina trofasta faders-
armar genom alla faror att intet må få besmitta hennes själ!

Låt ingen lust ej heller nöd
Så stor mig nå'nsin hända,
Att fast det gälde lif och död,
Den kan mig från dig vända!
Låt ingenting mig bli' så kär,
Som kan mig från dig draga
Och kan försvaga
Mitt hjärtliga begär
Att endast dig behaga.

Den som i uppriktighet så beder, inviger sig på ett eller annat sätt åt lidande för kött och blod. Med

fullt medvetande härom har jag dessa dagar åter och åter upprepat denna bön.

Den 23 Sept.

Den nybyggda sjukstugans invigning försiggick i går på den afidna friherrinnans födelsedag. Dagen högtidlighölls med större pomp och ståt än den säkerligen någonsin under hennes lifstid blifvit högtidlighållen.

Baronen och hans dotter återkommo dagen förut med en mängd gäster. Själftva festdagen gafs uppe på herrgården stor middag för de redan ankomna gästerna och deras vederlikar, samt nere i skolsalen för ett femtiotal af brukspersonalen.

Baronen var i hög feststämning, talade i högtrafvande ordalag om den hädangångna makans aldrig i lifstiden rätt uppskattade förtjänster och uppmanade slutligen, öfverväldigad af rörelse, de närvarande att kasta en blick genom fönstret, därifrån man efter verkställd uthuggning har en tilltalande utsikt öfver den i Schweizerstil uppförda sjukstugan, som i detta hänryckningens ögonblick framställdes, såsom ett tempel i den lidande mänsklighetens tjänst.

Alla, äfven de längst bort sittande, vände sina ögon pliktskyldigast mot det omnämnda fönstret och tömde sedan sitt glas champagne till . . . ja, jag förstod verkligen icke, om det var till ära af friherrinnans minne, baronens frikostighet eller den uppbyggda sjukstugan, och sak samma då mina nykterhetsprinciper besparade mig för min del allt bryderi därvidlag.

Baronen var nog artig att äfven höja sitt glas för mig under betygande af sin tacksamhet för den osparda

möda jag alltifrån planens första uppgörande till dess slutliga fullbordan ådagalagt.

En hedersbevisning så mycket mer oförtjänt, som allt bestyr med sjukstugan varit mig till större nöje än besvär, men hvilken jag likväl under tacksam tystnad bugande mottog.

Efter middagen vallfärdade hela sällskapet till det täcka med blommor och grönt prydda festföremålet, sjukstugan, hvilken noggrant beskådades både in- och utvändigt.

Jag hade skyndat förut för att tillse att allt var i ordning samt förbereda »syster Frida», vår nykomna diakonissa, på sällskapets ankomst. Det var med ett hjärta, öfverströmmande af tacksamhet, som jag till hälften sprang uppför den sista backen.

Den lilla sjukstugan låg där så täck och inbjudande bland de i höstliga färger skiftande träden, och syster Frida i sitt hvita förkläde och sin lilla hvita mössa öfver det fridfulla, vänliga ansiktet stod såsom en skyddsängel på trappan.

Ja, detta lilla hem skulle få blifva icke endast till timlig hjälp och gagn, utan äfven till andlig välsignelse för lidande medmänniskor. Jag erfor i det ögonblicket en så viss öfvertygelse därom, att jag ej kunde afhålla mig från att räcka syster Frida handen och säga: »Herren skall befrämja våra händers verk. Han skall välsigna oss och hvarje vårt åtgörande här. Därpå lita vi, icke sant, syster Frida?»

»Jo», svarade hon allvarligt, »måtte han ock alltid befinna oss såsom trogna tjänare.»

Middagssällskapet anlände snart. De hade ordnat sig par om par. Kammarherre von L. gick vid fröken

Leonies sida. Hon hade lika väl som jag reda på allt inom sjukstugan, men ändock lät hon honom vända sig till mig med sina frågor, utan att blanda sig i vårt samtal och utan att en enda gång se på mig.

Hon föreföll nervös och drog sig rysande tillbaka, då kammarherren skämtande bad få kasta en blick på »pinoredskapen i instrumentskåpet».

Under aftonens lopp hörde jag sedan ofta hennes glada röst och väklingande små skratt. Det måste hafva varit något särskildt, som bragte henne ur jämnvikten vid besöket i sjukstugan.

Detta var den officiella delen af festen, som avslutades med fyrverkeri och eklärering af trädgården med kulörta lyktor.

En med min smak och mina önskningar mera öfverensstämmande invigning af detta lilla, till de lidandes tjänst uppförda tempel hade redan tidigt på morgonen ägt rum, då Guds välsignelse däröfver blifvit nedkallad af troende, honom älskande hjärtan.

Redan klockan sex i den daggfriska, soliga morgonen hade en fåtalig skara inbjudna samlats i den af syster Frida blomstersmyckade lilla hyddan. De utgjordes af kyrkoherden, disponenten och hans fru, fru Frank, byggmästaren, gamle Granberg, Johan, Annie och några få mer.

Vi voro just färdiga att börja, då dörren sakta öppnades och fröken Leonie tyst inträdde. Fru Frank beredde henne plats vid sin sida.

Kyrkoherden började med dessa Salomos ord: »Hör nu din tjänares och ditt folks bön, som de bedja på detta rum och hör det ifrån din bonings rum, ifrån himmelen. Hör oss och förlåt oss» — samt slutade med

att påminna Herren om hans löfte: »Nu skola mina ögon vara öppna och mina öron uppmärksamma på bönen ifrån detta rum.»

Jag talade helt kort öfver: »Jag är Herren, din läkare», och därefter sjöngo vi, ackompanjerade af fru Frank på den lilla orgel hon låtit nedbära:

Herre Jesus du på jorden,
Särskildt tog de sjuka an,
Tillsäg dem de dyra orden,
Att allt ondt du hjälpa kan;
Om blott tro du själf får gifva,
Deras A och O förblifva.

Ellers talade om förmånen att få tjäna Gud i den lidande nästan och gaf oss, en hvar, många sanningar att behjärta.

Sedan kyrkoherden slutligen uttalat välsignelsen öfver det lilla hemmet samt lämnat det med dess föreståndarinna, läkare och blifvande patienter i Guds hand, sjöngo vi: »Herre signe du och råde», hvarmed den enkla men högtidliga och allvarliga akten var avslutad.

Jag betraktar den såsom en af de dyrbaraste evighetsstunder jag varit med om.

Syster Frida bjöd på kaffe i sitt rum, och vi stannade ännu en stund, såsom jag tror, alla under intryck af den föregående invigningsaktens heliga allvar.

Det fröjdade mig att fröken Leonie själfmant kommit med. Jag hade då ännu icke sett henne sedan hennes hemkomst; men märkte genast att hon såg hvarken så glad eller lycklig ut som i somras.

Världslifvet har nog åter grumlat hennes sinne och bragt oro och ofrid därinne. Det var som om hon åter känt sig främmande bland oss.

Den 24 sept.

I dag har sjukstugan mottagit sina första patienter: en febersjuk, en döende lungsotspatient och en yngling med benröta i händerna och ena armen.

Huru godt att se dem förflyttade från de fattiga hem, där de ofta fingo undvara äfven det nödortofigaste, till den luftiga, solljusa sjuksalen, i rena sängar och under syster Fridas kärleksfulla vård.

Jag kände, då jag såg dem där, som om en gärning sådan som denna måste draga välsignelse öfver baron F. och hela hans hus.

De lidandes så väl som de fattigas böner för sina välgörare torde en gång befinnas hafva varit af större betydelse än de här aktades.

Fru Frank har gifvit sjukstugan det mer tilltalande namnet Fridshyddan. Det passar äfven så väl med afseende på syster Frida, hvilken såsom en sann fridsbudbärrinna går omkring bland de sjuka och fattiga i hela församlingen. Gud skall gifva mycken välsignelse genom henne, ty hon synes hafva det rätta ödmjuka tjänaresinnet.

Den 15 okt.

På herrgården är åter tomt. Herrskapet har flyttat till hufvudstaden och återkommer troligen ej förr än i vår.

Deras gäster stannade in i det sista. Jag såg icke mycket af hvarken dem eller fröken Leonie, som sedan deras ankomst naturligtvis måste sköta sina värdinneplikter och endast sällan kunde göra ett kort besök i disponentsbyggnaden.

Baronen hade med anledning af den febersjuka — som dock icke led af någon smittosam sjukdom — förbjudit henne all beröring med sjukstugan. Om hon eljest skulle ha gått dit, vet jag ju icke.

Syster Frida sade att hon ofta skickade mat till de sjuka och efterfrågade deras tillstånd. Hennes ömma deltagande visade sig sålunda äfven nu — men för öfrigt hade mycket blifvit olika under den tid hon var borta . . .

Jag kände detta kanske mer än jag såg det, men jag är fullt viss att jag därvidlag icke misstog mig, huru gärna jag än skulle önska att jag hade gjort det.

Det förtroende, hvarmed hon förut brukat vända sig till mig i allvarliga spörsmål, och den uppriktiga längtan hon därunder yppat efter frid med Gud var nu förbytt i stel tillbakadragenhet och sorgfälligt undvikande af allt, som skulle kunna föra samtalet in på sådana ämnen.

O Gud, låt henne icke gå bort. Låt icke världens tjuvningskraft utöfva sitt fördärfbringande inflytande på hennes unga, lifliga sinne. Öppna hennes ögon medan ännu tid är för den tomhet och den otillfredställelse lifvet i världen medför, och skona henne, om möjligt, för det lidande hon därigenom skulle ådraga sig själf! —

Jag var under sista tiden af deras härvaro så upptagen, att jag nödgades afslå flera af baronens vänliga inbjudningar. Doktor Q. i X.-köping har varit borta sedan första dagarne i oktober, och som jag lofvat sköta hans praktik under denna tid, har jag ofta varit upptagen både natt och dag.

Ute på vägarne mötte jag dock emellanåt de unga både till häst och till fots. Fröken Leonie är en skick-

lig ryttarinna, och hon och kammarherre von L. redo alltid i spetsen för de kavalkader jag mötte. Äfven han har ett fördelaktigt yttre och sitter väl till häst. De togo sig ståtligt ut tillsammans.

Hurudant denne mans inflytande öfver fröken Leonie för öfrigt är, tillhör icke mig att afgöra. Kanske vore icke heller jag rätta personen därtill. Men, om . . .

Det finnes tankar, som man icke vågar tänka till slut, huru skulle man väl då kunna nedskrifva dem.

Det står om kärleken, att den fördrager allting — således äfven sig själf. Men detta fördragande blir ofta förenadt med lidande, hvilket å sin sida medför kärlekens helgande, luttrande och slutliga fullkomnande. Kärleken vinner sålunda i mån af lidande sitt största värde, och den renaste, sannaste kärlek bör följaktligen framgå ur det största lidande. Jag tänker att hvar och en, som verkligen älskat, måste erkänna sanningen häraf, och hvad mer är, på samma gång erkänna, att han icke skulle vilja hafva det annorlunda — det hör till kärlekens mystik, hvilken är full af paradoxer.

Den 30 nov.

Doktor Q. hade knappt hunnit återtaga sin praktik, förr än han insjuknade i svår reumatisk feber.

Jag fick sålunda genast åter inträda i dubbel tjänstgöring och därtill en så sträng, att de stunder jag tillbringar i eget hem äro lätt räknade.

Arbetet är under alla förhållanden en välsignelse, men under somliga tider mer än eljest. Jag känner det så nu och är tacksam att det tager min tid och särskildt mina tankar i odelad uppmärksamhet.

Herren ser hvad hans barn behöfva, och det, just det ger han. Hvilken skamlig misstro att, hvilande i en sådan faders hand, se framtiden an med bäfvan.

Jag tillbringar tre dagar af veckan i X.-köping och de fyra återstående här. Stå blott krafterna bi kan jag icke önska mig bättre verksamhet, och det göra de nog. Min kropp har ofta slitit ondt, men ännu aldrig dukat under för någon ansträngning.

De korta små stunder jag numera någon gång hinner tillbringa i disponentsbyggnaden äro mig dubbelt dyrbara mot förr.

Fru Franks milda blick och taktfulla, väl afpassade ord, antingen det gäller att meddela eller att åhöra, utöfva en förunderligt välgörande inverkan på mitt sinne, som, jag måste tyvärr erkänna det, under senare tider allt för ofta befinnes bragt ur jämnvikten.

Det finnes somliga, som förstå utan ord — och till dem hör hon. Vi hafva aldrig vexlat ett ord om hvad som ligger mig närmast om hjärtat, och dock känner jag att hon vet det; hon skulle icke eljest så väl förstå, då de svidande såren behöfva en droppe balsam.

Därför att hon själf genomkämpat så mången inre strid och därunder lärt hvar kraft och mod ensamt stå att vinna, förstår hon att visa andra dit.

Motgången har gjort hennes egen tro stark, men just därigenom har hon lärt sig ömma för de svaga.

Den 27 dec.

Vi hafva firat en skön julhögtid. Julaftonen i Ellers familj med den tända granen och barnens glädje öfver ljus och gåfvor verkade upplifvande.

Minnen från den förra julen ville dock gärna tränga

sig fram och fördunkla stundens fröjd. Likaså vid barnfesten annandag jul.

Saknaden af någon, som då var med oss, och minnet af huru hon då blef hufvudpersonen vid hela festen, höll i början på att sprida en förlamande känsla af tomhet öfver den närvarande högtidsstunden, men jag fick lyckligtvis i tid blicken öppen för det orätta häri och försökte sedan så mycket ifrigare koncentrera tankarne på barnen och deras glädje.

Huru pass jag lyckades är jag kanske icke själf rätte man att bedömma.

Luther talade nog af egen erfarenhet, då han med afseende på de onda tankarne sade: »Du kan icke hindra himmelens fåglar att flyga öfver ditt hufvud, men du kan hindra dem från att bygga bo i ditt hår.»

Den 14 jan.

Då jag i förra veckan efter ett par dagars frånvaro återkom hem, fann jag bland posten på mitt bord äfven ett bref från baron F.

Jag vet icke hvarför jag instinktmässigt grep detta först — men det var som om hjärtat nekat att slå i samma stund jag fick se det, och dock har jag haft många meddelanden från honom förut.

Det var ett kort meddelande, endast några rader, men jag måste läsa dem åter och åter, flera gånger, innan jag rätt förstod hvad de innehöllo.

I vänliga, mycket vänliga till och med, ordalag underrättade han mig om sin dotters förlofning med kammarherre von L.

Huru mycket jag sedan i höstas väntat — nej, icke väntat, endast fruktat, ty mellan fruktan och vän-

tan är i dylika fall en himmelsvid skillnad — denna underrättelse, så kom den dock nu öfver mig med hela sin förkrossande tyngd.

Jag ville icke, äfven om jag kunde, skildra hvad jag under de närmast följande timmarne genomgick. Sådana stunder äro icke för papper och bläck. De stå med eldskrift inbrända i hjärtats bok, där de, Gud vare lof, endast äro uppenbara för honom, när hvilken är mycken förlåtelse, och hvilken vet hvad för ett verk vi äro, att vi äro stoft. — — — —

Jag vet icke huru lång tid som förflutit, sedan jag emottagit det förkrossande brefvet, och tills jag genom upprepade knackningar på min dörr tvingades stiga upp från min knäböjande ställning och öppna denna, men det måste hafva varit flera timmar.

Fru Frank stod därutanför.

»Ni får icke blifva missnöjd på mig, doktor, att jag kommer så sent», sade hon, »men jag hade något att säga er, som icke borde uppskjutas tills i morgon.»

Hon steg in, knäppte upp sin kapp utan att af-taga den, samt satte sig så att både hon och jag kommo i skydd för lampskenet.

»Jag vet att ni fått bref från min bror», började hon utan alla omsvep, »och då jag äfven vet att ni intresserar er för både honom och hans familj, tror jag att ni önskar höra något närmare om den ingångna förbindelsen.

»Underrättelsen därom kom till viss grad öfver-raskande äfven för mig. Den har varit ifrågasatt en gång förut, kort efter min svägerskas död, men blef då tillbakavisad af Leonie själf, hufvudsakligen, tror jag, af det skäl att hon ej hos honom ansåg sig finna det

stöd och det allvar hon behöfde. Kristendomens sanningar äro henne heliga, men lefvande hafva de ännu icke blifvit för henne. Hon har velat blifva en kristen, men hon har icke haft mod att taga ut det afgörande steget. Ni vet det lika väl som jag. Hon har icke haft kraft att bryta med den värld, som ännu synes henne hafva så mycket lockande att bjuda, och därför räcker hon ock nu sin hand åt en man, som fått oändligt mycket af detta jordiska goda på sin lott, men själf står helt och hållet främmande för Gud.

»Vi få därför icke förlora hoppet om hennes frälsning; men, o huru gärna jag sett henne besparad det lidande hon på detta sätt själfvilligt ådrager sig. Gud skall icke släppa henne, och vi skola icke upphöra att frambära henne i våra förböner, icke sannt? Fick Gud icke vinna henne på ljusa, jämna vägar, skall han kanske få göra det på de mörka, törnbeströdda.

»Hon tycktes mig i somras så kraftigt påverkad och så ifrigt längtande efter frid, att jag ibland nästan trodde att Gud fått vinna hennes hjärta . . .

»Hädanefter skall hon dock bättre än förut behöfva sina kristna vänner och deras förböner. Vi få icke dömma henne hårdt. Hon vill så gärna göra alla till viljes, och denna förbindelse har allt sedan hon blef uppväxt utgjort hennes föräldrars högsta önskan. —

»Min måg och dotter undrade, om ni icke ville komma till oss något i afton, men ni ser trött ut. Det är bättre ni stannar hemma och hvilar. Jag fruktar ni öfveranstänger er med allt detta arbete. God natt. — Han är vår frid. *Han är vår frid!*»

Hon upprepade de sista orden långsamt och med

särskildt eftertryck på hvarje ord. Jag böjde mig ned och kysste hennes hand, som så trofast omslöt min.

Det var det enda sätt, hvarpå jag i den stunden kunde visa min tacksamhet för hennes taktfulla, kärleksrika beteende mot mig.

Huru hade hon icke därigenom mildrat bitterheten i den framräckta kalken och lindrat svedan i de blödande hjärtessåren.

Gud löne henne för det!

»Han är vår frid» ljud åter som den ljufvaste harmoni bland alla de tusende orediga, stridande rösterna inom mig — han är vår frid. I honom allena, icke i de svallande, upprörda känslorna hvilar vår frid.

Hvad betyder det då om själfva marken under våra fötter vacklade, om alla jordiska förhoppningar krossades i ett enda slag. Han är vår frid.

Den 15 febr.

Vi hafva haft det första dödsfallet på sjukstugan. Lungsotspatienten, hvilken så godt som i döende tillstånd fördes dit, då det öppnades, dog i förra veckan.

Det stora ombytet af lugn och stillhet, af god vård och stärkande föda, mot hvad han förut varit van vid, har utan tvifvel förlängt på samma gång som förljufvat hans sista dagar.

Hans tacksamhet mot Gud och människor var rörande. Hans sista ord utgjorde en bön om välsignelse öfver dem, som beredt honom så stor lindring i hans plågor, och tack till Gud, som frälsat hans själ.

O, att alla som skola dö på Fridshyddan finge en sådan död!

Öfriga patienter växla ständigt. Vi hafva sällan

mindre än fyra eller fem. Ynglingen med den svåra benrötan i händerna är utskrifven väsentligt förbättrad.

Den 18 febr.

Det kom i dag plötsligt för mig att en kristens lif på jorden aldrig i den heliga skrift skildras såsom en njutning, utan såsom en kamp, en hård, svår kamp.

Huru emot Guds ord stridande är då icke i viss mån denna längtan efter ett angenämt lif, efter jordisk lycka och njutning, som mer eller mindre medvetet rör sig inom hvarje människohjärta. Får denna längtan otygladt utveckla sig kan den snart öfvergå till begär, och därefter till en oafvislig fordran på jordisk lycka, hvilken kan skada hela vårt kristendomslif.

Huru viktigt därför att genast från början vara på sin vakt emot denna längtan. Bästa sättet att undkomma den synes mig vara dels att allt jämt lägga sina önskningar i fadershanden — ske alltid och endast din vilja — dels att mycket tänka på och lefva för andra.

Smedsmästar Granberg har gifvit mig ett skönt prof på en kristens förhållande i motgång och lidande, hvilket jag hoppas skall blifva mig till hälsosam lärdom.

Han hade här om dagen under sitt arbete i smedjorna fått en hvass, nålfin järnflisa i ena ögat, och denna hade trängt så djupt, att dess uttagande vållade honom stor smärta. Inflammation inträdde och med den en olidlig värk. Synen på det sjuka ögat är för alltid borta och fara är, att det ännu friska äfven kan angripas.

Under allt detta är han icke allenast tålig och stilla, utan jag skulle nästan kunna säga glad i sin Gud.

Och då jag en dag yttrade min beundran öfver hans tålmod, sade han:

»Det är icke mitt verk utan Guds. Det finnes många slags pröfningar, ser ni, herr doktor. Hade jag genom eget förvållande, det vill säga genom slarf eller oförsiktighet, ådragit mig denna olycka, så skulle jag oroat mig och plågats af själföfvebräelser och mycket annat, äfven om jag vetat att Gud af nåd kunde vända det onda mig till godo.

»Men se, såsom olyckan nu kom, kom den så oförvållandes, att Gud måste hafva någon särskild nådefull afsikt med den.

»Skam vore mig, om jag då skulle klaga eller resa mig upp i knot och så göra hans nådesplaner om intet. Nu sitter jag blott undrande hvad han vill göra med mig. Stora ting måste det vara, ty han plågar ingen, allra minst någon af de sina, afsiktslöst.»

Hvad denne man syntes mig stor i sin orubbliga visshet, att den af Gud sända pröfningen skulle medföra »stora ting». Huru väl känner icke det barn sin fader, som i den strängaste tuktan af hans hand endast urskiljer den kärleksfulla meningen.

Hans enkla ord har gifvit mig i en pröfning af helt olika art mycket att tänka på.

Smärtan i den pröfning jag genomgått — genomgår — hotade en tid så förlama hela min inre människa, att jag hvarken kunde rätt se eller höra. Men så lade Herren efter någon tid i nåd sin hand öfver min fördunklade blick och lät mig se, huru jag stått färdig att göra mig en hjärtats afgud, för hvilken jag kanske skulle kunnat — om det gällt — offrat min egen själs välfärd, se, huru jag i blind själf tillit varit

färdig utstaka den väg jag ville gå, men hvilken väg icke skulle hafva fört till den eviga välfärd han har förvarat åt mig.

Sedan han öppnat min syn, öppnade han äfven mitt öra för sin röst med dessa ord: »Med gammal kärlek älskar jag dig, därför vill jag ock framgent bevisa dig nåd».

Han är densamme trofaste Herren, som aldrig tröttnar att fostra sina barn för evigheten. Hans hand slår, men den helar ock, och när den slår, slår den endast i rättfärdighet och kärlek.

Den 20 febr.

En kristen måste stå i oupphörlig vaksamhet att icke någon skefhet insmyger sig i hans ställning gent emot Gud, ty då löper han fara att själf rycka sig ur hans hand. Hvarje rättande af hvad som blifvit skeft eller snedvridet måste vara förenadt med smärta.

Huru mycket lidande vi i allmänhet skulle bespara oss, om vi läte Herren, såsom han vill, leda oss med sina ögon, i stället för att själfva söka famla oss fram på okända och farliga vägar.

Äfven det minsta grand, som tränger sig in mellan Gud och min själ, hindrar i sin mån hans nåds tillflödande. Huru mycket mer då, om det icke är ett grand, utan något, som jag anser störst och dyrbarast af allt på jorden.

Den 30 mars.

Såsom på en gång läkare och syssloman vid sjukstugan, har jag att hvarje kvartal aflämna redogörelse öfver förvaltningen till baron F.

Till svar på den senast insända hade jag ett längre meddelande än vanligt, hvori han bland mycket annat berättar, att hans dotters bröllop skall försiggå i maj månad nere på fädernegodset.

Först hade hon, oförklarligt nog, tillägger han, visat en afgjord motvilja för att fira brölloppet därnere, men hade slutligen efter mycken öfvertalning såsom ett godt barn fogat sig efter sin faders vilja.

Tanken på den förestående skilsmessan tyckes oroa baronen, men han tänker antagligen förmildra bitterheten genom storartade bröllophögtidligheter.

Äfven jag skall sålunda se henne såsom brud, något som jag förut hade hoppats blifva besparad.

Den dagen vill jag varmare än eljest, om möjligt är, bedja för hennes lycka så väl för den korta lilla tiden, som för den långa evigheten. Det är godt att inga förhållanden kunna förneka oss rättigheten att bedja för hvarandra.

Kerkegaard säger, att vi böra af uppriktigt hjärta bedja Gud, att vi i vår själs innersta gömslen icke måtte fördölja något, hvarmed vi väl icke vilja bedraga Gud, men som vi dock icke hafva mod att anförtro honom. Då den barnsliga kärleken fått fördrifva den trälaktiga fruktan och helt genomtränga hjärtat, då har jag svårt tänka att dylika gömslen kunna finnas.

Tvärtom känner jag för min del såsom den saligaste förmån, det oeftergifligaste behof att få anförtro honom allt, så väl den svaghet, hvaröfver jag blyges, som den benägenhet för syndafall, frestelser och allt ondt, som rör sig inom mitt arma, syndfulla hjärta.

I ett afseende likväl, förstår jag hvad han menar. Och det är detsamma som David menar, då han säger:

»Utransaka mig, Gud! Bepröfva mig och förnim huru jag menar det.»

Den 10 april.

På Fridshyddan har i dag firats en dubbel högtidlighet: barndop och begrafning. För några dagar sedan föddes där ett lif i samma stund som ett annat slocknade.

Jag hoppades i det längsta att modrens lif skulle kunna räddas, men det var icke Guds vilja, och så har åter en späd varelse utan huld och skydd, utan moder och med en fader, som icke vill erkänna sitt barn, kastats ut i världen. För hvad, till hvad? Det vet Gud allena.

Kyrkoherden döpte barnet vid modrens kista. Fru Frank bar den lilla, syster Frida och jag antecknades såsom vittnen. Syster Frida hade klädt det lilla likrummet, och den gripande akten gjorde i all sin enkelhet ett mäktigt intryck.

Fru Frank har lofvat vara mig behjälplig tillse, att den lilla får god vård, där hon inackorderats.

Få vi båda lefva, blir hon kanske en dag en värmande solstråle på min ensliga stig. Jag känner mig helt rik vid tanken på att hafva fått någon att draga försorg om, någon, som verkligen är i behof af mitt beskydd.

Jag har kallat henne Elisabeth Perpetua efter modren och Perpetua-dagen, då hon föddes. Mig tyckes att hon i sanning gick som en martyr in i lifvet och därför passade namnet.

Efter dopet följdes vi alla till kyrkogården, där barnets moder gömdes att hvila till uppståndelsens

morgon. Det blef det goda slutet på en lång, sorglig historia med mycken kärlek, men ännu mera tårar.

Den 20 april.

Ännu ett tyfoidfeberfall har inträffat och denna gång i disponentsbyggnaden.

Fru Frank har länge sett klen ut, men då jag ett par gånger anmärkt detta, har hon blott undvikande svarat att det nog går öfver.

I förrgår, då hon ej förmådde lämna sängen, lät hon emellertid skicka efter mig.

Med sin vanliga spänstighet har hon sökt bekämpa den mer och mer öfverhandtagande sjukdomen, tills det slutligen icke längre gick. Fara är dock att ett dylikt motstånd bestraffar sig själft genom att gifva sjukdomen tid att rotfästa sig innan bot sökes.

Den 15 maj.

Fru Franks tyfoidfeber blef, Gud vare tack, af mindre allvarlig karaktär än jag först befarade.

Hon är redan på bättringsvägen, men måste i följd af stor kraftnedsättning nog ännu länge hålla sig till sängs.

Så vidt tiden medgifver, besöker jag henne alltid någon gång under dagen, och hon är nog god att låta mig känna, som om äfven hon satte värde på dessa stunder.

Sedan hon blifvit bättre och orkar mera tala, har hon gifvit mig en och annan inblick i sitt lifs innehållsrika historia. Det har ju endast kunnat ske mycket ofullständigt, men likväl på ett sätt, som låter mig utan svårighet fylla i hvad som fattas.

Dessa meddelanden hafva ytterligare stärkt den känsla af förtroende och tillgifvenhet, som genast vid vår första bekantskap uppstod oss emellan.

Brölloppet skall stånda den 22 maj. Johan och Annie hafva redan kommit för att börja med en del tillrustningar. Baron och fröken Leonie lära däremot icke komma förr än straxt före bröllopsdagen.

Hon måste under denna sista tid hafva flitigt brev-växlat med sin tant, ty jag har ofta igenkänt hennes stil på brefven på bordet vid dennas sjuksäng. Men vi hafva mycket sällan talat om henne. Jag känner svårt att göra det själf, så väl som att höra andra göra det.

Det gör mig emellertid ondt om henne, att hon just vid detta tillfälle icke skall få träffa sin moderliga vän.

Men med den fasa baronen F. äfven med mindre skäl visat för möjligheten af att ådraga sig smitta, får hon naturligtvis icke ens tänka på att se någon från disponentsbyggnaden. Då jag i dag gick förbi herrgården, såg jag att fönstren voro öppnade och möbler utburna på gården. Tjänarne skyndade ifrigt ut och in genom de på vid gafvel uppslagna dörrarne, och på trappan stod Johan, såsom en fältmarskalk utdelande sina befallningar.

Då han såg mig, skyndade han genast fram och följde mig ett stycke på vägen.

Han berättade att Annie måst lofva att stanna hos sin unga fru ännu ett år, och att deras giftermål således ännu så länge måst uppskjutas. Men vi hade icke hjärta någon af oss att neka henne detta, då hon

så bevekande bad därom, sade den hederlige gossen nästan med rörelse.

»Stackars vår fröken, hon kommer nog ofta ändå att känna sig ensam», tillade han med betydelsefull ton.

Jag ville icke mottaga några förtroenden i den vägen och afbröt honom med att fråga, huru länge de nygifta skulle dröja efter brölloppet.

»De skola resa till utlandet följande dag med aftontåget. Baronon hade icke gifvit sig med mindre han fick två dagars fest. Han ville nog haft många fler, och frökens böner hade kanske föga hjälpt, om icke fästmannen till slut öfvergått på hennes sida. Han höll nog på sitt sätt af henne, men . . .»

Så höllo vi åter på att komma in på förbjuden mark, och jag måste med ny fråga ändra kursen åt annat håll.

Om Johan fått höra mycket Guds ord? Nej, huru skulle han kunnat det. Herrskapet hade jämt varit borta om aftnarna, då han måst följa och hämta dem. Och voro de någon gång hemma, så skulle alltid kammarherren hafva sitt spelparti, ty ledsamt att säga, men . . .

Om Annie var glad att få resa med?

Visserligen, på ett sätt, för frökens skull, ty hennes fröken hade under den gångna vintern blifvit henne ännu kärare. Hon kunde nog se glad ut både i sällskap och tillsammans med kammarherren, men så fort hon blef ensam var hon sorgsen, och fast hon sökt dölja det, var dock Annie viss, att hon föllt flera tårar sedan hon blef förlofvad än hon någonsin förr gjort. Bibeln låg ofta öppen på hennes bord, men i andliga ämnen ville hon aldrig tala nu som förr. Hon hade

känt mycken dragning till Kristus, men nu skulle allt göras för att utplåna detta; det visste Johan och det smärtade honom. Hade blott deras älskade fröken fått den man, som . . . »

»Farväl, Johan, man väntar på dig.»

Jag hade med eller mot min vilja fått höra hvad som gjorde mig både smärta och glädje.

Gud ske lof att bibeln ofta låg öppen på hennes bord. Hon har sålunda icke upphört att läsa det lefvande ord, som i sig äger kraft att saliggöra våra själar. Hon har således icke slutat upp att söka en sannare och varaktigare lycka än den hon nu smakar.

Allt det goda världen haft att bjuda henne har sålunda icke förmått tillfredsställa hennes efter Gud längtande ande. Gud vare lof!

Den 20 maj.

Hvart man kommer göras tillrustningar för de stundande brölloppshögtidligheterna.

Det är rörande att se, huru hvar och en vill visa sin tillgifvenhet för »vår kära unga fröken», genom att medverka vid guirlandbindning eller uppresande af äreportar och dylikt.

Jag känner nästan såsom en lättnad, att min strängt upptagna tid icke tillåter någon att vänta det äfven jag skulle göra något.

Och dock fick jag ju — det kan icke nekas — min dryga andel i dag. En af bokhållarne, en präktig ung man, som nyligen slutit sig till våra onsdagsmöten och väl för den skull ansåg sig äga anspråk på min hjälpsamhet, kom i half förtviflan och bad mig hjälpa

sig att sammanbinda brudparets initialer till ett prydligt namnchiffer att hänga i äreporten öfver kyrkdörrarne.

Jag kunde ju icke annat än bifalla hans begäran — han visste icke, hvilken svår uppgift i mer än ett afseende han gaf mig. Huru stor betydelse äfven den minsta tillfällighet ibland kan få för oss.

Det var med en viss tillfredsställelse jag hörde att äfven den unge mannen funnit de båda bokstäfverna F. och von L. så svåra att förena. Han borde ju dock funnit det lättare än jag.

Fru Frank använder alla sina ännu ringa krafter på ett bref till sin unga släkting. Då hon ej muntligen kan få hälsa henne på brölloppsdagen, vill hon göra det skriftligen. Jag har måst lofva att desinficiera detta bref, men jag hoppas hon icke ämnar bedja mig öfverbringa det. Hon gör det icke heller, jag kan vara lugn för det.

Den 21 maj.

Brudparet har anländt, och jag fick eget nog ofrivilligt blifva bland de första, om icke den förste, som hälsade dem välkomna.

Jag hade icke beräknat att vagnarne redan kunnat hinna återkomma från stationen, då jag efter ett besök på sjukstugan vände ned på vägen för att gå hem och i samma ögonblick fick se en fyrspänd vagn vid vägkrökningen i skogsbrynet. Att vända var för sent, jag hade intet annat val än att fortsätta.

Baronen, som satt rätt fram i vagnen bredvid fröken Leonie, såg mig redan på afstånd och tillsade kusken att stanna. Han skakade, strålande af belåtenhet, min hand. Fröken Leonie var onaturligt blek och hennes

lilla hand kändes kall som is genom den fina silkesvanten.

»Herrarne hafva kanske icke sett hvarandra», fortfor baronen i munter ton, »min måg, kammarherre von L., doktor Kraaft, en gammal vän till vår famlj».

Kammarherren reste sig till hälften från baksätet, och vi skakade hjärtligt hand. Vi hade båda haft den äran flera gånger.

Så fortsatte vagnen åter sin blomstersmyckade väg — och jag vände in på den branta, ensliga väg, som leder upp till den tomma, dystra gamla doktorsbyggningen. Olika kunna vägar vara och ändock föra till samma mål; men målen för dessa voro lika olika som vägarne själfva. Den ena förde till rikedom och hög samhällsställning, ett lif af komfort, nöje och njutning — den andra till ett lif af arbete för andra och försakande af sig själf, ett sträfsamt och, efter det yttre att dömma, ofta otacksamt och glädjelöst lif. Men ett lif i tjänst hos alla herrars Herre, ett lif i beroende af och i kärlek till honom, och därför äfven ett rikt och lyckligt lif.

Den 24 maj.

Det var hennes bröllopsdag! Just sådan den borde vara: lugn, klar, doftande af nyutsprucken hägg och tusentals vårblommor, med strålände solsken från en molnfri himmel, med fågelsång och jublande kvitter från hvarje träd och buske.

Det var som om hela jorden klädt sig i festskrud för att fira hennes högtidsdag. Människorna hade icke behöft göra sig så mycket besvär. I maj vet naturen att smycka sig själf.

Jag var tidigt uppe. Den härliga morgonen lockade

oemotståndligen ut. Åt kyrkogårdshållet ville jag icke gå. Kanske gick hon i dag till sin moders graf, och våra vägar fingo i dag icke korsa hvarandra.

Jag gick därför upp åt ekskogen och fick från öfversta klippbranten en härlig utsikt öfver nejden nedanför i morgonbelysning. Jag behöfde den dagen att blicka långt ut i världen, att skåda vida omkring och öfvertyga mig om att världen var stor och skön, och att där ännu fanns mycket att lefva och verka för. Det skulle hindra hjärtat från att krympa i hop och förjaga den känsla af tomhet och ödslighet, som under den senaste tiden så gärna velat smyga sig öfver det och borttaga allt mod och all handlingskraft.

»Men i allt detta öfvervinna vi genom honom, som oss älskat hafver», ljöd det åter och åter inom mig. De orden hade under den vårljusa nattens vakande timmar på ett förunderligt lefvande sätt kommit för mig, och de skulle hjälpa mig genom denna dag, hvilken jag så länge med hemlig bäfvan emotsett.

Då jag kommit ned för bärgen och skulle gå genom hasselängen, såg jag på afstånd en ljus gestalt skymta mellan träden.

Jag drog mig tillbaka, medan hon passerade omedveten om att någon mänsklig varelse fanns i närheten.

Huru lifligt jag erinrade mig den dagen, då hon för ungefär ett år tillbaka småsjungande, med skötet fullt af blommor skyndat samma stig framåt. Nu gick hon långsamt, försänkt i stilla begrundande, och hvarken de doftande gullvifvorna eller de rodnande sipporna vid hennes väg, förmådde i dag ådraga sig hennes uppmärksamhet.

Då var hon den glada, sorglösa flickan, nyss åter-

kommen till fädernehemmet, lycklig att efter stadslifvets tvång åter få njuta af landtlig frihet.

Nu däremot stod hon vid ett nytt skede i sitt lif, där åligganden och plikter af allvarigare art än hon kanske förut tänkt sig skulle möta, men på hvilkas rätta uppfyllande hennes lycka väsentligen skulle komma att bero.

Ej under att hon i dag syntes tankfull, och att det vanliga leendet fått gifva vika för ett uttryck af djupt allvar.

Jag stod och såg henne försvinna bland träden, alldeles så som jag en gång förut stått och sett efter henne, då hon sagt att hon aldrig mer skulle kunna få en så lycklig tid som den hon då haft. Jag mindes väl hvad jag då tänkte och kände.

Jag hade då erfarit en bestämd förkänsla af att hon skulle dragas bort från mig och det inflytande jag, ehuru ej i egen kraft, fått utöfva på henne. Nu hade denna förkänsla blifvit verklighet. Hon hade gått bort. —

Hon var i dag en annans brud. En annan var förbehållet att bereda och vaka öfver hennes lycka, att undanrödja de sårande törnen på hennes väg och genom sin kärlek göra hennes vandring lätt och ljuf. Allt detta var en annan förbehållet, och förenad med henne måste äfven han på samma gång som hon inneslutas i hennes vänners kärlek och förböner.

Hvad Gud förenat får icke åtskiljas. Hennes lycka kunde icke blifva fullkomlig, utan att äfven hans blef det.

Jag såg min ställning till hennes man i ett nytt ljus. Gud skulle själf lära mig att älska och bedja för honom.

Då jag tidigare än vanligt kom upp till sjukstugan, höll syster Frida morgonbön med patienterna. Jag stan-

nade väntande i förstugan och hörde henne med värme bedja om lycka och välsignelse öfver »deras kära unga fröken» och den make hon valt. Syster Frida hade redan från början sett saken så som den borde ses.

Det var många böner, som den dagen höjdes för brudparet. Och dessa böner, skulle de icke kunna utgöra så att säga någon barlast i deras eljest alltför lätta farkost? Skulle icke de förmå hjälpa den att, om så fordrades, hålla stånd mot storm och vreda vågor? Till viss grad måhända, men ingen barlast förmår dock föra någon båt i hamn, med mindre rätt kurs tages och en säker hand för styret. —

Jag måste på förmiddagen fara till X.-köping, där jag hade mottagning, och hvarifrån jag icke återkom förr än så sent, att jag endast hann kläda om mig och gå direkte till kyrkan för att öfvervara vigselakten.

Det blomsterprydda templet, den högtidsklädda mängden, den lysande brölloppsskaran, tärnor och marskalkar i en ring kring brudparet, jag såg det allt, men omedvetet, ofrivilligt, ty hela min uppmärksamhet var utslutande fästad vid de båda unga framför altaret, hvilka nu stodo där för att inför Gud aflägga sina löften om kärlek i lust och nöd.

Hon stod där lugn, andaktsfull, med det uttrycksfulla lilla ansiktet lika hvitt som den hvita bruddräkten. Jag hade stannat längst bort, bakom hela brudföljet, men jag såg allt, hörde allt, hvartenda ord af vigselformuläret så väl som hennes sakta men tydliga ja och hans höga och kraftfulla. Jag såg dem knäböja sida vid sida, och jag förenade mig ord för ord i den öfver dem uttalade välsignelsen, och dock var det som om i

denna stund någonting kallt och dött smugit sig öfver hela min inre varelse.

Jag var med om den stora middagen uppe på herrgården. Jag åhörde tal i oändlighet, hörde prat och glam och såg det högförnäma lifvet i all sin glans — men själf förekom jag mig såsom en drömmande.

Jag hälsades med vänliga ord och mötte glada och tindrande blickar från alla håll, men fastän jag både talade och svarade, var det som om jag hvarken hade hört eller sett.

Det var sent på aftonen; de kulörta lyktorna och de flammande blossen kastade ett underligt förvirrande skimmer ut öfver blomsterparterrer, trädgrupper och väntande människoskaror. Jag stod händelsevis framför dörrarne till den balkong, från hvilken brudparet skulle visa sig för det samlade folket, men jag visste ingenting, förr än de plötsligt stodo framför mig. Att draga mig tillbaka var omöjligt, jag måste tvärtom gå ett steg längre fram och lyfta upp den tunga portièren, så att bruden utan att behöfva böja hufvudet kunde passera därunder.

Hon såg upp och våra blickar möttes för första gången under denna dag. Ett leende af igenkännande flög som en ljusning öfver hennes läppar.

Man räckte mig en silfverkandelaber. Doktor Kraaft var så lång, han kunde bäst lysa brudparet.

Och jag gjorde det. Jag höll med stadig hand den tunga kandelabern, så att ljusskenet föll öfver det vackra, ståtliga brudparet, under det ett sorl af beundran höjdes från mängden därnere. — — —

Men då allt var slut och gästerna började skingras, då vände jag dödstrött till mitt ensliga hem. Den gamla

doktorsbyggningen låg där borta på höjden så ödslig, mörk och spöklik, men denna kväll vinkade den mig mer inbjudande än eljest, ty den bjöd hvad jag behöfde, hvila för mitt dödströtta sinne och ostörd ensamhet med min Gud.

Jag hade längtat efter att blifva ensam, men ensamheten medförde icke den lättnad jag väntat. Den känsla af modlöshet, kraftlöshet, ja, nära nog förtviflan, som jag för att uppehålla skenet inför andra måst undertrycka, grep mig nu med dubbel makt. Till och med de ord — »men i allt detta öfvervinna vi genom honom, som oss älskat hafver» — hvilka under dagen på ett så underbart sätt förmått hålla mig uppe, syntes mig nu tomma och betydelselösa. —

Det var den mörkaste stund jag genomgått i mitt lif, en stund, på hvilken jag aldrig skall kunna tänka utan att bedja Gud om förlåtelse, på samma gång som jag vill tacka honom för hans nåd att hafva räddat mig undan den mörka förtviflan, som då ville gripa mitt sinne. — — —

Att närvara vid den följande dagens dejeuner blef jag besparad genom att hämtas till ett farligt sjukdomsfall i X.-köping.

Jag hade just återkommit därifrån, då jag hörde lifliga hurrarop från brölloppsgården och sålunda förstod att stunden för brudparets afresa var inne. Jag stod vid mitt fönster då de passerade, men vagnen körde fort och jag såg endast en viftande näsduk och ett tårdränkt ansikte, som genom det nerfälda vagnsfönstret sträckte sig ut mot disponentsbyggnaden, därifrån en hvit näsduk i fru Franks fönster lifligt viftade.

I afskedets allvarliga ögonblick gällde sålunda sista tanken och sista hälsningen denna hennes moderliga vän.

Det kändes ett ögonblick såsom äfven våra tankar där måste hafva mötts.

Tack och farväl! Våra böner skola följa såsom en skyddsvakt på resan!

Den 28 maj.

Fru Frank kunde knappast förklaras återställd, förr än en nytt fall af tyfoidfieber inträffade och denna gång hos en af brukssmederna.

Dessa upprepade fall af samma sjukdom väcka oro vid tanken på den elakartade epidemi, som för endast tre och ett halft år sedan började ungefär på samma sätt.

Jag har förgäfves sökt utfinna någon slags lokal orsak. Dricksvattnet är godt, och de bostäder, där sjukdomsfall hittills inträffat, fullkomligt oklanderliga.

Doktor Q. träder med juni månad åter in i tjänstgöring och jag är glad däröfver, ty jag känner som om jag snart icke längre kunde stå ut med allt detta arbete.

Det är isynnerhet ibland jag blir rof för en så öfverhandtagande kraftlöshet och sinnesnedstämning, att jag skulle tro det förebådade en annalkande sjukdom, om det icke allt kunde förklaras af denna vinters ansträngande arbete med ständiga resor och brist på både hvila och sömn.

Doktorinnan Q. sade härom dagen, att hon var riktigt förskräckt öfver att se huru mager jag blifvit under denna tid, och Ellers bad mig i dag, då vi möttes, helt enkelt gå hem och lägga mig, så sjuk såg jag ut.

Nej, jag är icke sjuk, men jag saknar fysisk kraft

att stå emot en allt mer och mer påträngande håg- och modlöshet. Och det är detta som så tagit på mig.

Om Gud tillåter skall jag fram på sommaren resa ut och hämta nya krafter. Hvert har jag icke ännu bestämt, men jag behöfver öfvertyga mig om att världen är stor och skön, och att där ännu finnes mycket att lefva för och älska, att tacka och prisa Herren för. — Vår lilla värld här har i all sin litenhet börjat förekomma mig, som om den utgjorde den egentliga världen, och som om mina erfarenheter och min historia vore af öfvervägande betydelse, och det duger icke. — —

Den 31 maj.

Min sista mottagning i X.-köping med rondan på sjukhuset och några enskilda sjukbesök har tagit mina sista krafter.

Skakningen under den långa hemfärden har framkallat en olidlig hufvudvärk, och jag känner mig alldeles nedbruten till både kropp och själ.

Det kan icke förklaras annat än såsom förebud till en allvarlig sjukdom. Ske Herrens vilja.

Lefva vi, så lefva vi för Herren, dö vi, så dö vi för Herren, ehvad vi lefva eller dö, höra vi sålunda Herren till.

Herre Jesus, jag är svag, förmår intet, hvarken tänka eller bedja. Kan endast blicka upp till dig. Din är jag, hjälp mig.

Den 15 aug.

Två och en half månad sedan jag nedskref sista anteckningen i min dagbok.

Jag har varit sjuk, mycket sjuk. Äfven jag fick

tyfoidfeber, och i följd af den föregående vinterns både kropp- och själsansträngningar ägde jag inga krafter till motstånd, utan sjukdomen fick genast öfvertag.

Man lär allmänt hafva trott, efter hvad jag nu förstår, att jag, liksom min företrädare, skulle duka under, men så var dock icke Herrens vilja denna gång.

Må blott hans vilja med afseende på mitt sparade lif gå i fullbordan, antingen det gäller min egen själs fostran för evigheten eller att såsom medel i hans hand få tjäna till medmänniskors gagn och hjälp.

En välsignad frukt, som jag redan fått smaka af denna sjukdomstid, vill jag omtala.

Den visar bättre än mycket annat, huru Gud länkar människors öden, och äfven i det timliga ger sina barn förmåner och gåfvor, som de aldrig ens tänkt på att bedja om.

Jag var mycket ensam under första tiden af min sjukdom, då jag naturligtvis icke hade någon annan än min gamla Annette, som, så präktig tjänarinna hon än är, likväl är föga lämplig till sjuksköterska.

Syster Frida tittade nog till mig så mycket hennes strängt upptagna tid medgaf, men det kunde endast blifva små stunder, och jag minnes huru jag låg och önskade, att det funnits någon, som velat fukta mina torra läppar med den dryck, som stod på bordet bredvid mig, men som jag var för svag att sträcka ut handen och taga, eller byta om isen på mitt hufvud. Jag fick en bedröflig erfarenhet af det dubbelt svåra i att vara sjuk och vara ensam.

Med hvilket obeskrifligt välbehag fann jag icke därför en dag fru Frank sittande vid min bädd, icke endast en kort stund, utan för hvar gång jag slog upp

ögonen eller gjorde en rörelse med handen för att taga något på bordet.

Och så satt hon där sedan, dag efter dag, utan att jag förmådde tacka henne eller ens tänka öfver hennes godhet, endast erfarande en känsla af obeskriflig trygghet och välbehag af hennes närvaro.

Så kom det slutligen en dag, då jag vaknade upp till lif och med fullt medvetande blickade mig omkring. Hon satt som vanligt vid hufvudgården.

Jag förmådde intet säga, men jag lade med en tacksam blick min hand på hennes.

Hon lät arbetet genast hvila, tog min hand mellan båda sina, blickade mig in i ögonen och sade:

»Min stackars käre gosse, du har varit mycket sjuk.»

Jag kunde endast föra hennes hand till mina läppar:

»*Tant Julie!*»

Därmed var den saken afgjord. Vi förstodo hvarandra fullkomligt.

Ifrån och med den stunden var sjukdomens kraft bruten och förbättring har dag för dag inträdt.

Är jag glad att kallas åter till lifvet?

Ske mig som du vill, min Fader,
I din vilja är jag glader.
Styr mitt hjärtas trängtan så,
Att jag intet bedja må,
Intet önskar, intet klagar
Annat än hvad dig behagar.

Den 20 Aug.

Man får ofta under tider af sjukdom eller andra pröfningar röna så många bevis på vänskap och deltagande, att det uppväger en god del af dess obehag.

Personer, hvilkas tillgifvenhet man aldrig trott sig äga, framträda då som verkliga vänner, och de vänner man förut vetat af få då bästa tillfälle att visa sanna halten af sin vänskap.

Nog visste jag, att jag i fru Frank hade en vän, men icke anade jag, att hon skulle vara i stånd att visa mig en kärlek, en fördragsamhet och ett tålmod, som om hon varit min egen moder.

Jag visste att jag kunde räkna på Johans tjänst-villighet, men icke kunde jag tro, att den hederlige gossen natt efter natt skulle vilja försaka sin egen hvila för att så fort hans tjänst för dagen var öfver skynda ned till doktorsbyggningen och vaka öfver mig.

Och huru oändligt många andra prof på deltagande i än en och än en annan form hafva icke dessutom kommit mig till del.

Ellers har aldrig låtit en dag gå förbi utan att tillbringa någon stund hos mig, och hans älskliga fru har varit outtröttlig i att uttänka hvad som skulle kunna gifva mig aptit.

Mina präktiga unga män från våra onsdagsmöten hafva täflat om att erbjuda mig sina tjänster, och jag vet att mitt tillfrisknande varit ämne för bön både vid enskilda och offentliga andaktsstunder.

Ja, jag skulle riktigt kunna blifva inbilsk och tro mig något vara, om icke Gud under allt detta tydligare än någonsin låtit mig känna, att jag intet är och intet förmår, att allt sålunda endast är nåd, oförtjänt nåd.

Herre, jag är allt för ringa till all den nåd, som du med mig gjort hafver. Det är det enda jag kan säga till allt.

Den 25 aug.

Att skriva är det enda jag ännu förmår och min dagbok får därför trägna meddelanden.

En sak har sedan jag blef bättre mycket plågat mig, och det var fruktan att jag under yrseln sagt något, som kunnat komma andra att missförstå mitt förhållande till en viss annan eller kasta skugga på hennes namn.

Flera gånger har jag tänkt fråga tant Julie därom, men icke kunnat få orden öfver mina läppar.

I dag hade jag dock beslutat att, kosta hvad det ville, göra slut på denna plågsamma ovisshet och började därför:

»Tant Julie, har jag under yrsel sagt något, som du tror att jag i medvetet tillstånd icke skulle velat säga? Svara mig uppriktigt.»

»Min älskade gosse», sade hon med den henne egna uppriktigheten i ton och blick, »du har endast någon gång hviskat ett namn, som jag kanske snarare anat mig till än tydligt kunnat urskilja. Ingen mer än jag har hört det — det är således vår hemlighet.»

Hon steg upp och sysslade med något i rummet, men kom efter en stund åter fram till min stol, lade sin hand på min panna, strök undan håret och sade:

»Frukta icke, Hans, du kan lita på mig.»

Jag kan det, jag vet det, och jag tackar Gud för den vän han gifvit mig i henne.

En verklig centnertyngd lyftes genom dessa ord från mitt hjärta. Det skulle hafva plågat mig mer än jag kan säga, om jag genom att i yrsel nämna hennes namn för främmande öron väckt någon som helst

undran. Minnet af henne står för mig så rent, så heligt, att det icke får blifva ämne för andras tal. Det utgör mitt lifs dyrbaraste klenod, värmen och solljuset i min jordiska tillvaro. Men i hjärtats innersta helgedom, dit intet mänskligt öga utan endast Guds kan tränga, där förvaras det.

Den 31 aug.

Det nygifta paret har återkommit från sin bröllopsresa och skall stanna här några dagar, emedan reparationerna vid kammarherrens egendom ej, såsom beräknadt var, hunnit afslutas.

Redan dagen efter sin ankomst hade de vänligheten att själfva göra sig underrättade om mitt tillstånd genom tant Julie. Jag kunde från min hvilstol vid fönstret väl se dem, där de stannade utanför trädgårdsporten. Hon stödde sig vid sin mans arm och såg, tycktes mig, älskligare ut än någonsin. Det föreföll som om de af verkligt intresse och icke blott för tom höflighets skull frågat efter mig. Hennes sista afskedsord ljöd genom det öppna fönstret ända in till mig och framkallade en här af minnen:

»Hälsa doktorn, tant Julie, och säg honom huru glada vi äro öfver att han är bättre».

Det ligger något af naturen älskvärdt i den unge mannens sätt och väsen, hvilket låter sig väl förenas med de vackra anletsdragen, som dock på samma gång vittna om stor vekhet och lättsinnig tanklöshet.

Hurudan skulle jag väl själf hafva varit, uppfostrad i de förhållanden, hvari han blifvit uppfostrad, med öfverflöd på allt hvad lifvet har att bjuda, med hvarje

önskan uppfylld, bortklemad och afgudad af föräldrar, hvilkas enda barn han varit?

Huru skulle man väl under sådana förhållanden kunna undgå tro, att nöje och njutning är det egentliga målet för en människas tillvaro? Kanske det icke heller funnits någon, som sökt upplysa honom om det villfarande häri eller sökt rikta hans blick på lifvets sanna betydelse.

Om vi i allmänhet sökte att sätta oss in i andras förhållanden och göra oss reda för hurudana vi själva under liknande omständigheter skulle hafva varit, finge vi kanske oftare skäl att blygas än att förhäfva oss.

Den 2 sept.

Jag har i dag på egen hand ströfvat igenom mitt residens, den så kallade doktorsbyggningen.

Denna har fordom utgjort Mansta corps de logis och är således vida rymligare än den i annat fall skulle vara. Ändamålet med mitt ströftåg var egentligen att se, huru tant Julie hade det i det rum, dit hon så välvilligt flyttat in för att vara mig nära under min sjukdom.

Nog visste jag att där icke funnos några bekvämligheter, men jag hade ändock icke tänkt mig, att det kunde förete en sådan anblick af ödslighet och otrefnad. En säng, en stol och ett bord vid fönstret — för öfrigt endast nakna väggar med kalla, färglösa tapeter.

Ett glas med vilda blommor på bordet, en hög med böcker och hennes arbete utgjorde den enda trefnaden, och den hade hon själf medfört.

Den älskande, uppoffrande tant Julie! Så hade hon bott under tvenne hela månader, försakande sitt

eget komfortabla lilla rum, försakande alla ett hems bekvämligheter och de vanor, som vid hennes ålder spela en så stor roll i välbefinnandet, för att stanna hos en stackars ungtkarl, som ej egde någon rättighet att göra anspråk på hennes godhet.

Huru ädel hon i all sin uppoffrande kärlek framstod för mig.

Jag gick genom de öfriga tomma rummen i huset, och den gamla känslan af hemlöshet och ödslighet kröp öfver mig med förnyad styrka.

En möbel här och en där, obesedt öfvertagna då min företrädares enka flyttade; stela, gammalmodiga, med urblekt öfvertyg och afnött polering. Det var allt som fanns!

Sedan jag fått de rum, som jag för min egen enskilda del behöfde, möblerade och i ordning, hade jag icke ens tänkt på de öfriga. Jag har från barndomen varit van att nöja mig med litet och känner det såsom helt naturligt.

Allt rent praktiskt har legat mig emot — jag erkänner det såsom en brist — allt hvad som faller inom det kvinliga området i ett hem, har jag aldrig kunnat lära mig förstå. Mitt hem, öfverlämnadt i en tjänarinnas händer, har sålunda måst lämna mycket öfrigt att önska.

Ibland har jag nog själf märkt detta, men då jag funnit mig oförmögen att afhjälpa det, låtit det gå. Så länge jag var ensam, hade det icke så mycket att betyda; men sedan det kommit en gäst i huset är det olika.

Jag gick in till mig och började fundera, huru jag skulle kunna få mitt hem mera likt ett hem, få det

sådant att äfven andra skulle vilja komma till mig och kunna trifvas.

Jag fann med verklig förfäran, att jag höll på att blifva en själfvisk gammal enstöring.

Hvad skulle jag nu först af allt göra för att tant Julie skulle vilja stanna ännu någon tid? Det kom sig kanske af kroppslig svaghet, men jag erfor en oförklarlig bäfvan att åter blifva lämnad allena i denna ödsliga boning.

Jag ringde på Anette och gjorde mig underrättad om den middag hon ämnade servera fru Frank.

Hvilken matsedel för en sextioåring med klen mat-smältning och så godt som konvalscent!

Jag hade själf hela denna tid lefvat på sjukdiet, men huru oförlåtligt af mig att icke tänka på min gäst.

Jag ändrade till min goda Anettes förvåning och bestörtning hela matordningen och tillsade henne, att jag hädanefter dagligen själf ville bestämma denna.

Mitt nästa åtgörande var att skriva till en möbelhandlare och rekvirera ett komfortabelt möblemanng till ett mindre rum. Tant Julie skulle blifva förvånad öfver den förvandling hennes nu så otrefliga rum skulle komma att undergå.

De beställda möblerna ankommo redan i går afton. Tant Julie hade gått ned till disponentens, och det passade därför väl att med ens sätta in dem.

Syster Frida efterskickades och ordnade med öfvad hand allt, så att rummet fick en anstrykning af komfort och hemtrefnad, som innerligt fröjdade mig.

Tant Julies förvåning, då hon vid hemkomsten utan att ana något öppnade dörren för att gå in, låter sig knappast beskrifvas. Hon såg på mig, såg sig om-

kring och fäste så blicken åter undrande och frågande på mig.

»Hvad betyder detta, Hans? Hvad skall det betyda, säg mig, jag förstår det icke?»

»Det betyder att jag ville göra så trefligt för dig, tant, att du icke mer skulle vilja lämna mig.» Jag räckte henne båda mina händer och såg henne bedjande in i de vackra ögonen, som hastigt fylldes af tårar.

»Min gode, välsignade gosse!» Huru ljufvigt de orden klingade i mina öron.

»Och allt annat skall äfven blifva bättre», fortfor jag bevekande; »jag behöfver dig, tant Julie, behöfver ett hem, och du måste hjälpa mig få ett sådant.»

Hon såg på mig ännu ett ögonblick, dröjande, pröfvande. Därpå frågade hon under det ett leende genom tårar upplyste de fina, distinguerade anletsdragen:

»Och sedan? Hvad skall sedan blifva af 'den gamla'?»

»Sedan? Du skall stanna hos mig alltid, tant Julie, alltid. Det är du som skall göra hemmet till hem för mig. Säg att du vill stanna. Jag behöfver dig bättre än till och med din egen dotter och måg.»

Hon blef helt allvarsam.

»De behöfva mig icke», sade hon, »de hafva nog af hvarandra, och det är endast af godhet som de bjudit mig ett hem hos sig».

»Så mycket bättre för mig. Tant, du stannar, jag ser det.»

»Gud välsigne dig, Hans. Mätte han hjälpa mig att blifva dig i moders ställe. För mig har du redan länge varit såsom en kär son.»

Så blef det afgjordt att tant Julie skulle stanna

hos mig och hjälpa mig att omskapa den stora ödsliga doktorsbyggningen till ett trefligt hem.

Den 15 sept.

Bref från Gustaf R. med förslag att i sällskap med honom företaga en rekreations- på samma gång som studieresa genom Tyskland och Österrike under årets tre sista månader har kommit mig att bestämma mig för en dylik resa.

Jag hoppas att på de ännu återstående fjorton dagarna hinna fullkomligt återhämta krafterna, då jag numera dag för dag känner huru de ökas.

Baron F. har godhetsfullt samtyckt till en genomgående reparation af doktorsbyggningen under min frånvaro, och tant Julie har med aldrig tröttnande godhet åtagit sig att anskaffa allt som fordras för att åstadkomma ett enkelt men trefligt hem.

Detta skall sätta mig i stånd att sedermera äfven kunna inbjuda andra att njuta af de många förmåner, som följa hem och hemlif, och jag skall själf därigenom räddas från att blifva den egoistiska enstöring, som jag tyvärr känner mig äga förfärande anlag för.

O, att Herren mer och mer måtte få vidga mitt hjärta och göra mig rätt angelägen att åt andra dela med af det myckna goda, som han i så väl timligt som andligt afseende har låtit komma på min lott!

*

*

*

Tjugutvå år senare.

Mansta bruk d. 22 jan. 18—.

Då jag här om dagen frade tjugufemte årsdagen af min anställning såsom bruksläkare vid Mansta, framkallades så många minnen från den första tiden af min härvaro, att jag måste taga fram de dagboksanteckningar jag då under några år förde, och hvilka ända dittills legat sorgfälligt inlåsta i min skrifbordslåda.

Jag har nu med växlande känslor, stundom glada, stundom vemodiga, genomläst dem.

Det har förvånat mig, att hos den knappt trettio-åriga mannen igenkänna så mycket af hvad som ännu finnes kvar hos den snart femtiofemåriga, endast hos den senare naturligtvis mera pröfvadt, mognadt och utveckladt genom rika erfarenheter af med- och motgång.

Jag kan ju säga att min ungdoms historia — icke mitt lifs historia — ligger innesluten i dessa anteckningar, ehuru oafslutad.

Därför erfor jag ock under läsningen däraf en viss otillfredsställelse och greps af oemotståndlig lust att tillägga några blad såsom ett slutkapitel, utgörande en öfverblick af de år, som ligga mellan den tid, då den sista anteckningen skrefs, och den dag, som i dag är.

Om jag skulle välja en öfverskrift öfver detta mitt lifs slutkapitel, så skulle det vara: *Nåd*, stor, oförskylld, aldrig svikande nåd. En nåd lika viss, då vägen lupit fram öfver jämn mark, som då den fört ned i de mörka, trånga djupen eller upp på de höjder, på hvilka äfven jag fått andas himmelsluft och skåda evighetsutsikter.

Det andliga lifvet, det nya troslifvet, är ju, såsom

någon så skönt har yttrat, »på sitt sätt alltigenom en höjd, därför att däri är någonting af himmelen, och himmelen är himmelshögt öfver jorden». En höjd, hvarifrån vi allena kunna få någon blick på världen i dess verkliga gestalt.

Men då jag nämnde höjder i mitt lif, menade jag endast dessa kortare tider af en ofta obeskriflig lycka och inre glädje; då vi med öppen blick för det stora, det ljusa och det goda i lifvet skåda ut förbi allt det lilla, trånga och låga, som eljest vill fångsla vår blick och förkrympa vårt hjärta.

Men har jag haft många sköna ögonblick på dylika höjder, så har jag ock erfarenhet af månget förödmjukelsens och själfkännedomens djup. Erfarenheter, hvilka — det måste erkännas — i allmänhet hafva visat sig mera fruktbringande för det verkliga lifvet än några andra.

Den egentliga väglängden i mitt lif har dock tillryggalagts på *jämn mark*. Och därför må jag med skäl tacka Gud.

David bad ofta Herren leda honom på en *jämn* stig, och den 26:te psalmen slutar han ock med att lofva Honom, därför att hans fot stod på *jämn mark*.

Så vill ock jag lofva Herren för de långa sträckor min väg fått löpa på *jämn mark*. Samma lärjungar, som fingo följa Honom på förklaringsberget, fingo ock följa honom i Getsemane, men där förmådde icke ens de under väntans stunder att hålla sig vakna.

Det är ock under vandringen på *jämn mark*, under det nyktra hvardagslifvet, som vi hafva bästa och rikaste tillfällen att bevisa äktheten af vårt kristendomslif.

Hvilken nåd att Herren så afpassar vägen för

osa alla att vid vägens slut hvar och en måste betyga, att hans väg varit *den rätta*, huru mycket han än under själfva vandringen må hafva sträfvat emot eller velat välja en annan.

Alla Herrens vägar äro godhet och sanning — det skall sålunda icke gifvas en enda, som kunnat kallas svår eller hård. Djupen så väl som höjderna skola en dag befinnas hafva bidragit till människans andliga fullkomning, och bådadera sålunda hafva samverkat till att Guds nåd och verk blifvit fullkomnade i henne.

Skola vi en gång, såsom en from man sagt, få tacka Herren mest för de böner han icke hörde, så är jag viss, att vi efter väl fullbordadt lopp en gång skola tacka honom af djupaste hjärta, därför att han icke låtit oss vandra på våra egna själfvalda vägar, utan fört oss in på sin, på den eviga vägen.

Jag slutade mina förra anteckningar vid en tidpunkt i mitt lif, då detta så att säga inträdde i ett nytt skede. Gud hade gifvit min väg en riktning, som jag själf icke tänkt, och fört mig ned i ett djup, som skulle hafva uppslukat mig, därest ej hans trofasta armar hållit mig uppe. Sedan jag nu med lugn kan se tillbaka på denna tid, ser jag äfven däri uppenbarad hans kärlek och nåd på ett sätt som kanske aldrig eljest.

Jag sattes vid denna tid i tillfälle att företaga en längre utrikes resa, under hvilken jag kom i beröring med många framstående Herrens redskap. Jag mottog djupa intryck af dessa mäns helgade och i Herrens tjänst verksamma lif, och jag kände vid återkomsten till mitt gamla arbetsfält en helig åstundan att mera

helt kunna lefva för honom, som för mig har dött och uppstått.

Den förut ödsliga, föga inbjudande doktorsbyggningen hade genom baron F:s välvilja och tant Julies omtanke och förmåga att ordna blifvit förvandlad till ett trefligt hem, där man ej kunde finna sig annat än väl.

De stora förmåner Herren hade gifvit mig i ett godt hem och i inkomster, som räckte till mer än att tillfredsställa mina egna behof, ville jag först och främst dela med mig åt dem, som icke fått så mycket som jag.

Tant Julie blef mig härvid till ovärderlig hjälp. Med sitt praktiska förstånd och sin klara blick förstod hon alltid att nå det mål, som jag med min lättrogenhet och benägenhet att se allt så som jag själf önskade, lätt skulle skjutit förbi.

Den kära tant Julie, hvilket angenämt hem hon beredde mig, och huru hennes kärleksrika, allt omfattande hjärta förstod att göra det till så väl en kär och vederkvickande hviloplats för vandrare, trötta af vägen, som en efterlängtd tillflyktsort för dem, som ännu endast tagit de första stegen på samma väg.

Hon lärde ock mig därigenom att betvinga en medfödd tillbakadragenhet och böjelse att sluta mig inom mig själf, som eljest lätt skulle hafva gjort mig till den självviske enstöring jag fruktade blifva.

Hon lärde mig hvad hon genom egen dyrköpt erfarenhet själf förut lärt, nämligen att det blott är genom att lefva för Herren Jesus, som vårt lif får sitt rätta värde. Hon visade mig omedvetet i sin egen person välsignelsen af att få vara en välsignelse för andra.

Kära, trofasta tant Julie, huru svårt hon hade att

försona sig med den tanken, att jag icke skulle komma i åtnjutande af den äktenskapliga lycka hon i sin kärlek ansåg mig så särskildt lämpad för.

Huru många små finter och rörande bevis på kvinlig uppfinningsförmåga hon härvid lade i dagen, och det med en energi och outröttlighet, som i sanning förtjänat bättre resultat. Med hvilken älskvärd undergifvenhet och oskyldig likgiltighet hon sedan bar alla de misräkningar jag i detta fall beredde henne.

Vi genomskådade hvarandra — jag är öfvertygad därom — ehuru vi aldrig talade öppet i dessa ämnen.

Det var egentligen kyrkoherdens äldsta dotter, Louise, hvilken hon så ofta påstod med sitt blida väsen och sitt praktiska sinne just var skapad att göra en man lycklig, och hvars öfriga förträffliga egenskaper hon framhöll på det mest öfvertygande sätt.

Louise var ock en älsklig flicka — huru gärna medgaf jag icke det — hvilken jag, såsom hennes faders vän, höll uppriktigt utaf. Det beredde mig verklig glädje att kunna bjuda henne och hennes moder ett hem i den rymliga doktorsbyggningen, då de efter den allmänt afhållne och värderade kyrkoherdens fränfalle stodo ensamma med en otillräcklig liten pension.

Ja, tant Julie och jag fingo till och med glädjen att gemensamt besörja en passande utstyrsel och ställa till ett enkelt men värdigt bröllopp, då fadrens efterträdare ett par år senare bjöd henne att med honom dela det gamla fädernehemmet.

Både i prestgården och disponentsbyggnaden finnes en ung Hans, vid hvilkas uppfostran ingen varit närmare att medverka än »gudfar doktor», då de ringa

inkomsterna i fädernehemmen ej kunnat räcka till att bekosta alla barnens uppfostran.

De äro båda präktiga unga läkareämnen, som göra sina närmaste stor glädje och efter tvenne terminers vistelse vid universitetet nu aflagt sin första examen. De hafva under julferierna ådagalagt oförtröttad villighet att praktiskt tillämpa sina teoretiska insikter, och därmed gjort mig stor hjälp och mina patienter både gagn och glädje.

Herren göre dem en gång till lika flitiga tjänare i sin tjänst som de nu hafva visat sig vara i min. Han läre dem inse, huru stort det är att såsom kroppens läkare få visa hän till honom, som förmår hela både kropp och själ. De hafva båda alltifrån sin spädaste barndom på trogna bönearmar blifvit framburna inför Herren. Hans skola de ock blifva.

Den yngre af min hädangångne väns, den förre kyrkoherden, söner, den ännu knappt tjuguarige David är dock den, som af alla mina unga vänner ligger mitt hjärta närmast. Han har icke endast fröjdat och värmt det mer än de alla, utan han har ock fyllt det med stora, heliga förhoppningar, att han en gång skall uträtta hvad jag själf velat, om jag nu varit vid hans ålder.

Redan som gosse bestämde han sig för det heliga missionskallet, och af den döende fadren blef han sedan så godt som invigd därtill.

För närvarande genomgår han sin kurs på missionsinstitutet och skall, då denna är afslutad, utsändas att bära frälsningens budskap till arma hedningar.

Det är mig med afseende på honom en kär plikt att söka något återgälda den hjälp, den uppmuntan och

det stöd, som jag i andligt hänseende erhöi af hans fader, då jag själf var i behof däraf.

Den dag jag ser denne unge man i Herrens kraft draga ästad till sitt stora och heliga kall skall blifva en af mitt lifs skönaste högtidsdagar, huru mycket mitt hjärta än kommer att svida vid skillsmässan från honom, som är mig kär som vore han min egen son.

Det är i år tio år sedan den vördade tant Julie, mätt af lefvande, kallades att lägga sitt trötta hufvud till ro. Ljufligt skall för henne en gång ljuda: »Väl, du gode och trogne tjänare.»

Hennes bortgång skulle hafva lämnat större tomrum än det gjorde i mitt hem, om icke syster Frida just då behöft komma i mindre ansträngande verksamhet, än den hon under så många år utöfvat såsom församlingsdiakonissa på samma gång som föreståndarinna vid sjukstugan.

Yngre och friskare krafter stodo redo att öfvertaga hennes plats, och hon betraktade såsom hvila att öfvertaga ledningen af mitt hus, där hon äfven kom i tillfälle att i viss mån fortsätta sin gamla verksamhet.

I disponentbyggningen råder fortfarande samma kärlek och belåtenhet, som alltid utmärkt det hemmet. Nej, icke samma kärlek, ty genom gemensamma fröjder och gemensamma sorger har den under årens lopp utvecklats och fullkomnats.

Om det paret kan i sanning tillämpas det gamla goda ordspråket: »Delad börda, half börda; delad glädje, dubbel glädje» I hemmet finnas tre stora barn och tre små; tomrummet dem emellan fyllas af tre små grafvar ute på kyrkogården. Det var en hård bedröfvelsesens tid, då efter en svår och långvarig skarlakans-

feber de tre små kistorna med få dagars mellantid nedsänktes bredvid hvarandra.

Själ! minnes jag väl denna tid af sorg och pröfning i det eljest glada och lyckliga hemmet. Vi befarade emellanåt, att den af ansträngning och sinneshörelse medtagna modren till slut själf skulle duka under. Men hon hvilade i trygghet, om än med blödande hjärta, vid att i tuktan döljes den högsta kärlek, och på den eviga barmhärtighetens armar blef hon äfven buren genom bedröfvansens heta ugn.

För mig blef under denna tid tillfälle att om icke återgälda dock visa min tacksamhet för all godhet jag rönt i detta hem, och hvad vi då tillsammans gingo igenom, vi tre, föräldrarna och läkaren, tjänade ytterligare att stärka det vänskapsband, hvarmed vi redan förut kände oss förenade.

De tre döda barnen, som vid denna tid voro de yngsta i familjen, hafva sedan dess blifvit ersatta. Herrens hand slår, men den helar ock. Och aldrig förefaller den oss mer kärleksrik, än då den efter tuktan lägger sig helande öfver de svidande såren. Då lära vi förstå något af de orden: Gud är kärleken.

Och nu till sist — man gömmer ju ofta det bästa till sist — något om henne, som har utgjort och fortfarande utgör mitt lifs skönaste på samma gång som dyrbaraste minne.

Våra vägar hafva icke allenast ofta korsats utan tidtals lupit sida vid sida, då hon med gammal förkärlek för barndomshemmet alltid tillbringat någon del af året, och ibland hela somrarna här.

Hon är efter två och tjugu år i mycket ännu densamma, men i det väsentliga dock storligen förändrad.

Af den veka, blida, kanske mången gång allt för eftergifvande unga flickan har utvecklats den mognade kvinnan med eftertanke och omdöme samt en viss själfständighet och beslutsamhet, som framkallats af de förhållanden, under hvilka hennes senare år förflutit.

Den rena och jag kan säga heliga känsla jag hyste för henne, såsom flicka, har öfvergått till den djupaste aktning och beundran för henne, såsom maka och moder.

De första åren af hennes äktenskap medförde nog såsom alltid sina misräkningar jämte den väntade lyckan, men intet annat än godt förspordes och båda sågo lyckliga och nöjda ut. Förutom allt det öfverflödande jordiska goda, som blifvit dem beskärtdt, fingo de äfven under dessa år glädja sig öfver en sons och en dotters födelse.

Då hände sig på femte året af deras förening, att kammarherren en dag genom ett fall från sin häst så illa skadade sig i ryggen, att han sedan dess aldrig mer blef i stånd att gå utan käpp eller ens kunde intaga upprätt ställning mer än korta stunder. Hela sitt återstående lif, tolf långa år, måste han såsom invalid halfliggande tillbringa på en soffä eller hvilstol.

En i sanning förfärande pröfning för dem båda. Hvad dessa år voro för honom låter sig dock lättare tänkas, än hvad de blefvo för henne.

Med outtröttligt tålmod vårdade hon maken, som genom sjukdomens inverkan ofta blef retlig och fordrande, och med verkligt rörande uppfinningsrikhet sökte hon förkorta hans långa timmar på plågans läger.

Det blef en fullkomlig omhvälfning i det lif, som förut uteslutande gått ut på nöjen och förströelser, på resor och ombyte af vistelseort.

På honom föll visserligen lotten af det kroppsliga lidandet, men hennes börda blef säkerligen icke mindre tung. För henne gällde att uppehålla icke allenast sitt eget utan äfven hans mod och att ensam fylla de plikter, som de förut gemensamt delat. Hon måste för barnen ersätta fadren och för tjänarne husbonden.

Allt, allt in i de minsta detaljer gled småningom öfver på hennes unga skuldror, och med ett mindre spänstigt sinne skulle hon ovillkorligen hafva dukat under för de många olikartade kraf, som ställdes på henne.

Tyst, stilla och till det yttre lugn gick hon utan klagan sin tunga väg fram. Den Gud, som hon i lyckans och medgångens dagar ej tyckt sig behöfva, blef henne nu oumbärlig, och ur hjärtats djup ropade hon till honom om hjälp och förbarmande. Det var först genom mycken inre kamp, genom djup ångest och bitter förödmjukelse, som hon slutligen kom till tro på den genom Jesus fullbordade försoningen.

De Herrens dragningar hon förut motstått ökade tvifvelsutän bitterheten i hennes strid och gjorde det svårare för henne att nu lämna sitt hjärta åt Gud. Men han, när hvilken är mycken förlåtelse, och hvilken icke afvisar någon, såg i nåd till hennes bön och tillsade henne, då han såg tiden vara inne, sin frid.

Stark och fast stod hon sedan i Herrens kraft, äfven då, mänskligt att se, bedröfvansens vågor hotade att slå tillsammans öfver hennes hufvud.

Kammarherrens medfödda svaghet till så väl karakter som begåfning, i förening med det mindre stadgade lefnadssätt han fört under ungdomen, kom honom småningom att helt och hållet gifva vika för trycket af de lekamliga plågorna och försjunka i ett nästan slött sinnes-

tillstånd, isynnerhet sedan han äfven hos flera af utlandets mest framstående läkare sökt bot för sitt onda, men slutligen af alla förklarats obotlig.

Han, som skulle hafva utgjort sin makas stöd, såg i stället under de senare åren, svag och hjälplös som ett barn, upp till henne, på samma gång väntande och fordrande att hon skulle vara allt för honom. Med beundransvärdt tålmod och stilla undergifvenhet, med den kärlek, som fördrager allting, som tror, hoppas och lider allting, bar hon äfven detta.

Genom det öppna förtroende, hvarmed både hon och hennes man genast efter deras giftermål kommo mig till mötes, fick aldrig något missförstånd eller någon skefhet insmyga sig i vårt förhållande till hvarandra.

De behandlade mig såsom en vän och detta skulle, äfven om jag icke ägt högre bevekelsegrunder, varit tillräckligt för att jag i allt skulle söka göra mig deras vänskap värdig.

Under de långa tider, som de tillbragt här på bruket, har min hjälp än vid ett, än vid ett annat tillfälle blifvit påkallad, och ju mer jag därunder fått blicka in i deras inre förhållanden, desto mer har jag kunnat blifva dem den vän de båda behöfde.

Särskildt är mig dyrbart att minnas de många, emellanåt ganska dryga timmar, som jag fick tillbringa hos den sjuke under läsning eller mer och mindre allvarliga samtal, men hvarigenom jag kunde bereda henne väl behöflig hvila och frihet.

Huru högt skattade jag icke hvarje tillfälle, då det blef mig förunnadt att på något sätt underlätta hennes börda eller undanröjda någon svårighet på hennes väg!

Johan, hvilken efter gamle barons död, som in-

träffade ett par år efter dotterns giftermål under ett besök hos henne, flyttat till kammarherren, var en trogen och pålitlig sjukskötare. Hans sant kristliga sinne och öppna frimodighet utöfvade ett i hög grad välgörande inflytande på den sjuke.

Hans trofasta Annie var å sin sida sin matmor till ovärderlig hjälp, och jag hörde friherrinnan mer än en gång betyga, att ingen kunde i rikare mått än hon hafva fått erfara välsignelsen af att hafva kristliga tjänare. Då deras äktenskap visade sig förblifva barnlöst, flyttade Annie åter i friherrinnans tjänst, där hon och hennes man fortfarande utgöra stödjepelarne bland den för öfrigt talrika tjänstepersonalen.

Johan ser ock helt ärevärdig ut i sitt nu starkt gråsprängda hår, i synnerhet då han på större högtidsdagar med silfvermedaljen för trogen och långvarig tjänst i blått band på bröstet bär omkring kaffebrickan eller anmäler en besökande.

Den tjänarens tillgifvenhet och trohet mot sin jordiske husbonde skall förvisso icke blifva utan sin belöning på den dag, då enhvar skall få igen sitt lifs gärningar.

Det är något mer än fem år sedan kammarherrens jordiska lidande slutade. Lugn och undergifven samt helt och hållet befriad den dödsfruktan han förut så ofta talat om, knäppte han sina händer till bön och utandades sin sista suck.

Det kändes godt att betrakta de fina, vackra anletsdragen, sedan de efter döden fått ett drag af lugn och tillfredsställelse, som de förut aldrig ägt. Godt att tänka det denna stackars så mycket plågade kropp äntligen kommit till ro.

Med värdig högtidlighet skedde jordfästningen i sam-

ma kyrka, där den döde, ung, frisk och i sin fulla lifskraft, med en framtid af idel ljus och solsken, med allt hvad rikedom, lyx och ett förfinadt lif kan bjuda, inför Gud växlade trohetslöften med henne, som sedan fick så rikt tillfälle att infria sitt löfte om kärlek ej endast i lust utan ock i nöd.

Af den lysande skara, som bevittnade den högtidliga vigselceremonien, fanns endast ett litet fåtal närvarande vid den enkla, men mera gripande begrafningsakten. Bland detta fåtal funnos dock många hjärtan, som klappade af den renaste sympati och det varmaste deltagande för den hårdt pröfvade änkan och de tre faderlösa barn, som endast kunde minnas sin fader såsom en svag och hjälplös invalid.

Sonen Artur, som i år blir myndig, skall snart blifva sin moder ett godt stöd och välbehöflig hjälp vid skötandet af deras stora gods. Dessförinnan skall han dock, enligt modrens önskan, tillbringa ett par år vid universitetet.

I förening med ett fördelaktigt yttre, mest erinrande om fadrens, synes han för öfrigt hafva ärft sin moders fasta karaktär och ovanliga handlingskraft. Det är ett visst något i den unge mannens sätt och väsen, som gör att man väntar mycket af hans framtid.

Dottern Leonie, en älsklig flicka, nu vid samma ålder som då jag först såg hennes moder, erinrar genom sin långa, smärta figur samt rika bruna hår och ett visst tonfall i rösten om modren, men hon äger icke hvarken på hufvudets eller hjärtats vägnar samma rika begåfning.

Den som däremot fått denna, är den tolfåriga lilla Julie, en fin, späd men tynande liten drifhusplanta, hvars

för sina år ovanligt utvecklade själs gåfvor tyda på snar omflyttning högre upp.

Klen och sjuklig alltifrån sin födelse, har hon genom den ständiga omtänksamhet hennes vård fordrat kommit sin moders hjärta om möjligt närmare än någon af de andra.

Allt som kunnat göras för hennes förbättring är gjordt, men utan framgång, och modren vet, att den dag ej kan vara aflägsen, då hon måste skiljas från sitt hjärtas älskling. Hon vet likväl på samma gång, att hon får lämna henne i säkert förvar, tills de en gång åter skola förenas för att aldrig skiljas, och det medvetandet borttager bitterheten i tanken på den förestående skillsmässan.

Mellan lilla Julie och mig är slutet ett fast vänskapsförbund. Vid hennes sjukbädd har den gamle »farbror doktor» hämtat mången dyrbar lärdom och blickat in i ett barnahjärta, som aldrig slitit sig från Gud och därför alltifrån döpelsen förblifvit ett sannskyldigt den helige andes tempel.

Hon har såsom ingen annan förmått sprida solljus och värme öfver sin moders lefnadsväg. Själf ett himlälån, var det ock hon, som genom sina barnsliga frågor om himmelska ting visade modren nödvändigheten af att för egen del vinna klarhet och intaga en bestämd ställning i sitt förhållande till Gud.

Därför kallar hon ock detta barn med ett teende genom tårar för »sin fridsdufva» och »sitt hjärtas ro».

Friherrinnan, som efter sin makes död mer än förut kunnat ägna tid och tankar åt sina många underhafvande både här och vid sitt andra stora gods, har där nyligen låtit

uppföra en sjukstuga, helt och hållet lika med den vi här hafva.

Ett värdigare och mera välsignelsebringande minne af sin aflidna maka än denna sjukstuga hade gamle baron F. väl knappast kunnat uppresa. Fridshyddan har nämligen under årens lopp fått tjäna hundratals människor till lindring i deras plågor, hvarförutom många där vunnit hälsa icke endast till kroppen utan äfven till själen.

Den har i ordets skönaste bemärkelse fått blifva en *fridshydd*a för arma, betungade och fridlösa själar.

Den lilla Perpetua, det barn som under så sorgliga omständigheter där skådade dagens ljus under första året af sjukstugans tillvaro, och som sedermera aldrig blifvit efterfrågad af sin ovärdige fader, blef under syster Fridas vård uppfostrad på Fridshyddan.

Hon röjde tidigt anlag för sjukvård och har efter någon tids utbildning på Diakonissanstalten nyligen öfvertagit sjukstugan här efter den syster, som på friherrinnans särskilda begäran lämnat oss för att inordningställa den nybyggda sjukstugan på hennes andra egendom.

Så har Herren äfven med afseende på den föräldralösa lilla Perpetua visat sig sitt löfte trogen att vara en fader för de faderlösa och ej låta dem, som honom frukta, fattas något godt.

Nere i smedsstugorna på bruket har funnits och finnes ännu mer än en ung Hans, vid hvilkens uppfostran och framkomst i lifvet det blifvit hans »äldre namne» förunnadt att medverka. Visserligen ofta endast med råd, men någon gång äfven på annat sätt.

Från de unga män, hvilka tillhört min bibelklass på onsdagsaftnarne, men nu blifvit spridda och på skilda

trakter vunnit anställning eller satt eget bo, förvarar jag många tecken af tacksam hågkomst. Det händer ännu emellanåt att jag mottager en vänlig begäran om råd, huru de i det eller det fallet böra förhålla sig, och jag räknar dessa förfrågningar, såsom dyrbara bevis på att det gamla förtroendet för den, som de en gång betraktade såsom sin lärare, ännu lefver kvar.

Ja, Gud har i sanning gjort mitt lif rikt och fullt, huru ensamt och tomt det än från mänsklig synpunkt sedt kunnat förefalla. Han har låtit mångt ljus, obemärkt af andra, lysa på min stig och fyllt mitt hjärtas kraf på lycka och kärlek på ett sätt, som ingen annan än han skulle kunnat.

»Herrens *hemlighet* är ibland dem, som honom frukta», säger David, en hemlighet som måste förblifva hemlighet mellan honom och dem, därför att den icke kan fattas af andra, men i hvilken hemlighet »ligga fördolda alla visdomens och kunskapens skatter»

En kristens lif är enligt Guds eget ord ett *fördoldt* lif, fördoldt med Kristus i Gud, således för människor fördoldt, men för Gud uppenbart. Och det måste så vara, ty Herren har lofvat att gifva *fördolda* rikedomar (Es. 45: 3) samt att uppenbara *fördolda* ting för sitt folk (Es. 48: 6), men blir icke just därigenom deras förhållande till honom så mycket innerligare? Så har jag åtminstone funnit det.

Såsom en orubblig sanning går äfven genom mitt lifs historia: Genom mycken bedröfvelse måste man ingå i Guds rike.

Men den bedröfvelse vi lida i och för vår fostran för Guds rike, skiljer sig från all annan bedröfvelse däruti, att då vi väl kommit utur den, framstrålar därifrån

ett himmelskt ljus, som sprider klarhet äfven öfver den del af vägen, som ännu återstår att vandra.

Så skall ock vår väg, ju närmare vi nalkas fadershuset, blifva ljusare, om den ock skulle förefalla brantare i mån som den bär uppåt.

Framåt, uppåt, hemåt bör vara en kristens lösensord med stegrad betydelse för hvarje ord, i mån som han hinner längre på lefnadsvägen.

För vinnande af den i åkern *dolda* skatten (Mat. 13: 24) gick mannen, sedan han funnit denna, bort och sålde »allt hvad han ägde» — och så måste ock vi göra för att vinna himmelrikets *dolda* skatter, ehuru det sätt, hvarpå detta tillgår, har sin särskilda historia för en hvar af oss.

Herren fordrar dock icke allt på en gång, nej endast så mycket människan på sin ståndpunkt kan gifva, men det måste hon ock gifva. Sedan fordrar han mera och åter mera, till dess hon slutligen gifvit »allt hvad hon äger» — men då har hon ock vunnit fullheten af »den andliga välsignelsen i det himmelska i Kristus», hvarmed Herren vill välsigna hvar och en af de sina.

David kallar Guds barn för »de stilla i landet», och den benämningen har särskildt tilltalat mitt hjärta.

Jag tackar honom att han satte mig på en plats, där jag obemärkt af människor men inför hans ögon fått framlefva det stilla lif, som utan tvifvel bäst passade mig. Huru förunderligt väl han vet att tilldela hvar och en just det han behöfver!

I mån som mitt lif hittills framskridit har det blifvit ljusare; kanske därför att det i samma mån blifvit rikare på nådeserfarenheter. I samma mån jag blifvit fattigare i mig själf, har jag blifvit rikare i honom, och

i samma mån som tanken på jordisk kärlek och lycka förbleknat, har himmelens fröjd och hemmet däröfvan vunnit i betydelse och kraft.

För hvarje jordiskt band, som Herren för mig löst, har han knutit ett nytt med himmelen, och för hvad han af timliga förmåner behagat taga, har han i det andliga gifvit tiodubbelt igen. Med frimodighet och förtröstan ser jag därför an den ännu återstående delen af min lefnadsvandring. Den må blifva längre eller kortare, ett vet jag och det är, att ehuru vårt lif nu är *fördoldt* med Kristus i Gud, så skola vi dock, när Kristus, vårt lif, varder *uppenbarad*, varda *uppenbarade* med honom i härlighet.

Från **Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition**
hafva utkommit:

Tröst och råd till systrar i lidandet af *Kristina*, med författarinnans tillåtelse öfversatt från tyskan. Häft. 30 öre.

•Författarinnan, som är född 1838, har sedan sitt 18:de år ej upplevat en enda helsodag. Under 16 år låg hon ständigt fjättrad vid sängen utan att kunna röra sig och var tidtals blind. — — Förf. räcker med erfaren hand tröstebägaren åt lidande systrar och bröder, och innehållet är taget ur livets ord. — — Vi sluta vår anmälan med den önskan, att alla, som stå i beröring med lidande, ville särskildt bland de af kroniskt lidande betungade sprida denna lilla bok.

J. M. L-t.

Skriftens motgift mot fruktan enligt profeten *Esaias*, af *Newman Hall*. Öfversättning från engelskan. Häft. 40 öre, kart. 50 öre.

I denna bok har förf. till •Kom till Jesus• till uppmuntran för frösgada själar med ledning af profeten *Esaias* framdragit skriftens tröste-grunder mot fruktan samt dess maningar att i förlitande på Guds största och dyrbara löften frimodigt gå både tiden och evigheten till mötes. Boken delas i två afdelningar, motgiftets beskrifning och motgiftets användning, och hoppas vi, att den skall hjälpa många klenmodiga Guds barn att sätta ett fullkomligare hopp till den nåd som hvilat öfver dem.

Inåt, uppåt, framåt! Pilgrimstankar och lefnadserfarenheter af *Max Frommel*, generalsuperintendent i Celle. Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2: 50.

•En liten förträfflig bok, hvarur både präst och lekman kan hämta, den förstnämde viktiga upplysningar för utöfvande af sin ämbetsgärning, den senare betydelsefulla kristliga lärdomar, bägge uppbyggelse. Den är skriven i äkta luthersk anda, dess stil är klar och i hög grad intagande. En frisk, trosfrimodig och glad anda präglar dess innehåll, under det att det helsosamma saltet och djupa allvaret i förening med helig nykterhet för ingen del saknas. Den gör skäl för sin titel, i det den förer *inåt* till grundlig själfpröfning och till troget vårdande af den inre människan. Den lyfter *uppåt* genom den evighetsstämning den väcker, och genom det glada, lefvande hopp, som såsom ett strålände solskin breder sig öfver många dess skildringar, och *framåt* drifver den, i det den sporrar till noggrannhet och flit i helgelsens verk. Under allt detta går genom det hela en lofsång af Guds fria nåd i Kristus, till hvilken allt, hvad en kristen har, är och kan, hänföres. Innehållet är ock ganska omväxlande. Det rubriceras sålunda: 1:o) I den stilla kam-maren; 2:o) I Guds hus; 3:o) På resor; 4:o) Ur lifvet för lifvet; 5:o) Från gravens brädd, för döden; 6:o) Skrifttänkar om den sköna evig-heten. Det är i synnerhet i den andra och fjärde af dessa afdelningar, som de förträffliga homiletiska och pastoralala lärdomar finnas, hvilka böra göra den lilla boken kärkommen för och värderad af präster, särskildt de unga.

Teol. Tidskr.

Blickar inåt. Betraktelser af *A. Senft*. Öfversatta från franskan. Andra uppl. Häft. 50 öre, kart. 75 öre, klotb 1: 50.

»Denna läsvärda skrift söker att leda människans blick på Herren Jesus, och den synes oss lyckas väl i sin heliga mission. Språket är enkelt och tilltalande. Boken innehåller 7 kapitel med följande rubriker: 'Hvarför har Kristus dött?' 'Tillväxt och aftagande'; 'En ny skapelse'; 'Den kostbara pärlan'; 'På vattnet'; 'Förblifvandet vid Jesu ord'; 'Det fördolda lifvet'.»
Veckop.

Blickar in uti det eviga lifvet, af *Woltersdorf*. Öfversättning från tyskan af *Rich. Ehrenborg*. 25 öre.

En blick på andra sidan grafven, af *G. Weitzbrecht*. Öfversättning från tyskan. Andra uppl. Häft. 20 öre.

»Denna lilla skrift synes oss förtjäna särskild uppmärksamhet. Hon är egnad att gifva en sådan blick öfver på andra sidan grafven, att därmed skingras många falska föreställningar rörande lifvet efter detta, besvaras åtskilliga frågor af vikt och intresse angående tillståndet efter döden samt ställes för själen det stora allvaret af jordelifvet såsom 'sänings-tiden för lifvet på andra sidan grafven'.»
Göteborg. V.

Lif, strid och seger, af *D. W. Whittle*. Öfversatt af *G. S. Löwenhielm*. Häft. 75 öre, v. b. 1 kr., klotb. 1: 75.

»Såsom titeln antyder behandlas i dessa betraktelser det af Gud genom Kristus meddelade andliga lifvets begynnelse och fortsättning, den oundvikliga kampen, andens seger, som vinnes genom närmare förening med Kristus, samt slutligen den oss af honom förvärfvade segern öfver döden. Framställningen är enkel samt belyses af liknelser och exempel.»
Hels.

Märkvärdiga exempel af de heliga martyrer, deras svåra lidande, segerrika tro och tålmod i de tio stora förföljelser, som under den hedniska öfverheten i de tre första århundradena efter Kristi födelse öfvergingo kristenheten. Till allmän uppbyggelse samlade och utgifna af *D:r Eiler Hagerup* samt nu bearbetade och med bihang tillökta af *C. Ö. Rosenius*. Åttonde uppl. Häft. 1: 25, kart. 1: 50, klotb. 2 kr.

»Denna värdefulla bok har nu utkommit i en åttonde upplaga. Hon är af det slags böcker, hvars värde icke försvinner med tiden, utan förblifver oförändrad.»
G. V.

Gyllene äpplen i silfverskålar, af *L. Harms*. Andra upplagan. Häft. 1: 50, kart. 1: 75.

»Dessa berättelser, som genomgåås af en trosfrisk luthersk ande och som tillika äro mycket egnade att uppväcka och lifva missionssinnet, torde väl förut vara tämligen kända inom vårt land, men för den, som ännu ej gjort deras bekantskap, vilja vi dock påpeka dem såsom särdeles underhållande för så väl gammal som ung.»
Hels.

En liten arbeterska för Kristus, af *F. R. Havargal*. Häft. 1: 25, kart. 1: 60, klotb. 2: 50.

»Bruey är en bok, som ingen flicka skall ångra att hafva läst. — De mäterliga teckningarna af hvardagliga situationer, öfver hvilka författarinnan på ett så lyckadt sätt förstär att sprida ett leende behag, bidraga att gifva boken ett högt värde.»
Ungdomsvännern.

Berättelser ur verkligheten, bekräftande sanningen af Guds löfte om hjälp i nöden, af *K. Heinrich*. 5 häften å 50 öre.

»Här får man göra bekantskap icke med diktade utan med verkliga berättelser, som lägga i dagen trosstärkande drag ur många uppriktiga kristnas erfarenhet. De kunna med nöje läsas af hvem som helst, men särdeles skola predikanter och söndagsskollärare här finna en god hjälp, ty ofta fastnar evangelii sanning bättre, då den med någon lämplig berättelse illustreras.»
Senapskornet.

Den unge kontoristen, eller »Om skalkar locka dig, så följ icke», af *Edvin Hodder*. Andra uppl. Häft. 85 öre, kart. 1: 10, klotb. 1: 75.

»I företalet till denna bok yttrar öfvers.: »Man kan svärigen finna en mera passande bok för föräldrar att gifva sina söner, då de lemna hemmet för att utgå i världen, eller för prinsipaler att utdela bland de ynglingar, som de hafva i sin tjänst» — och i detta omdöme måste en hvar instämma, som läst den lilla berättelsen.»
Hels.

Dr Martin Luthers lefverne 1483—1546, af *E. J. Holmberg*. Med 20 stora och vackra illustrationer. Tredje upplagan. Häft. 75 öre, kart. 1 kr.

— Uppgifterna i herr Holmbergs bok äro, såsom på titelbladet angifves, hämtade ur de bästa källor och således fullt pålitliga. Det rika materialet är med stor urskilning användt och väl ordnadt, så att vi däri finna Luthers bild med pietet sannt och levande tecknad. Hårtill kommer, att författarens stil är enkel och lättfattlig, på samma gång som den är värdig och tilldragande, hvarför boken med nöje och nytta kan läsas af både lärd och olärd. Boken är egentligen afsedd för *svenska folket*, och vi äro fast öfvertygade därom, att hon skall bereda välsignelse och gagn i de hem, där hon får inträde. Det värde hon eger redan genom sitt goda innehåll ökas ganska betydligt af 20, mestadels mycket vackra, illustrationer, som af flertalet bland hennes läsare skola med nöje betraktas. Papper och tryck äro utmärkta, hvarför priset måste anses så lågt, att äfven denna omständighet bör i sin mån göra henne till folkbok.»
Veckobl. för Folkunderv.

Ur lejonets mun eller Församlingen i katakomberna. Med 6 planscher. Tredje uppl. Häft. 1: 50, kart. 1: 80, klotb. 2: 50.

»Den berättelse, som här bjudes läsaren, utgör en liflig, varmt skrifuven och spännande skildring ur martyrhistorien under andra århundradet efter Kristus. Ut i den nuvarande i yttre hänseende så lugna tiden för de kristna, är det för dem trosstärkande och upplifvande att läsa skildringen af det mod att möta faran, den ståndaktighet i lidandet och den fasthet i kärleken till Kristus och trossyskonen, som under förföljelsetiderna i så skön förening funnos hos forntidens kristna.»
Sv. P.

Ett lyckligt val, af *O. F. Walton*. Öfvers. från engelskan. Häft. 1: 25, kart. 1: 50, klotb. 2: 25.

Skuggor eller En gammal länstols lefnadsöden, af *O. F. Walton*. Öfversatt af G. S. Löwenhielm. Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

»I denna bok har författaren låtit en länstol på ett naivt och älskligt sätt framträda samt ur kristlig synpunkt skildrat de olika familjer, i hvilkas händer han fallit, hvarigenom man får en ganska omväxlande och lärorik följd af faller ur lifvet. Genom det hela går, såsom en röd tråd, liknelsen om den förlorade sonen, och bör boken kunna blifva en både nöjsam och uppbygglig läsning i synnerhet för ungdom.»
G. S. L.

Pomponia eller De kristne af kejsarens hus, af *Webb*. Med 19 illustrationer. Andra upplagan. Häft. 2: 50, kart. 2: 75, klotb. 3: 50.

»Man får här i levande bilder af de första kristna inom olika stånd åskådliggjordt, i hvilken ställning de befunno sig vid den tid, då kristendomens ljus börjat sin steg för steg segrande kamp mot hedendo-

mens mörker. Berättelsen, som börjar i England och slutar i Rom, är så fångslande, att man icke gärna vill stanna förr, än man nått den historiska diktrådens ändpunkt.» *Hv. T.*

De spanska bröderna. En berättelse från det sextonde århundradet. Häft. 2: 50, kart. 3 kr., kloth. 3: 50.

»De spanska bröderna är en med historisk trohet, djup människokännedom, liflig fantasi och djupt kristligt allvar verkställd skildring af det evangeliska ljusets spridande vid reformationstiden i Spanien och dess släckande i martyrernas blod.» *G. S. L.*

»Vi tro denna bok vara en af de för den kristliga familjekretsen mest lämpliga till gemensam läsning.» *V.*

»Boken är af värde och intresse ej blott för den mognare ungdomen utan ock för äldre.» *Se. P.*

Valeria, en af martyrerna i Roma, af *W. H. Withrow.* En berättelse från den första kristna tiden. Med illustrationer. Häft. 1: 50, kart. 2 kr., kloth. 2: 75.

»Det lilla arbetet bereder läsaren några timmar af sann öfverjordisk njutning. Vi hafva sällan läst någon skrift af det hithörande slaget, som så förmått stämma, lyfta, ja hänföra själen. Till det mest gripande hör den i sjätte kapitlet gjorda skildringen af en martyrs begrafning i Calixti katakomber.» *C.*

Det ärofulla återtåget. En episod ur Valdensernas historia af *Crona Temple.* Med illustrationer. Från engelskan af *G. S. Löwenhielm.* Häft. 1 kr., kart. 1: 25, kloth. 2 kr.

»Kyrkans historia är en outtömlig guldgrufva. Valdensernas historia är en af dess ädlaste skatter. Man fylles af beundran för dessa troshjältar, som, förföljda såsom vilda djur, ej låta sig nedslås af hunger, mordbrand, fängelse och död. Deras obetvingliga kärlek för sin hembygd's dalar kan endast jämföras med deras hängifvenhet för sin evangeliska tro. Bortdrifna från sina grusade hem det ena året, vända de det andra året tillbaka igen, utblottade på allt, utom på mod och tro. Och slutligen tröttna förföljarne. Den arma kvarlevan af den fordom blomstrande dalbefolkningen tillåtes taga sina gamla hem i besittning, och Italiens framtida missionärer få fritt dyrka sin Gud enligt sin tro. Det är denna ärofulla strid, dessa bittra lidanden och försakerelser, som under berättelsens i någon mån romantiska form på ett lifligt och tilltalande sätt skildras i ofvanstående arbete. De talrika illustrationerna göra berättelsen ännu mer lefvande.» *Vårt Land.*

Berättelser för folket af *Fr. Ahlfeld:*

Första häftet: Undantagsmannen eller Huset med det svarta skiffertaket. 25 öre.

Andra häftet: Husprästen Berendt Sten. 25 öre.

Tredje häftet: Spelarens lif och ändalykt eller »Faren icke vilse; Gud låter icke gäcka sig!» 25 öre.

Fjärde häftet: Tjänstedrängens jubileum. 25 öre.

Femte häftet: Det tillbakasatta barnet. 25 öre.

Sjette häftet: Förvaltaren och hans barn. 25 öre.

Häftena 1—3 tillsammans i ett band *1 krona.*

Häftena 4—6 » » » *1 krona.* ●

Professor *F. W. Bugge* yttrar om »Berättelser för folket» af *Fr. Ahlfeld* följande: »Dessa berättelser äro efter min mening förträffliga. De andas en kärnsund, praktisk kristendom och äro i ordets bästa mening folkskrifter. Jag känner icke många skrifter af den art, som bättre än dessa förtjäna att spridas i vida kretsar.»

Af denna berättelse-serie utkommer under årets lopp ytterligare 2 å 3 band.

Herren ser, af *E. v. Engelhardt*. Några drag ur pastor J. M. Ludwigs lif. Öfvers. från tyskan. Tredje uppl. Häft. 25 öre.

»Vi måste bekänna, att vi icke på länge läst något så rörande och uppbyggligt som denna lilla skrift, hvilken i sanning är en riktig ädelsten.» *Sv. P.*

På farlig väg. Berättelse ur folklifvet. Öfversättning från tyskan. Häft. 50 öre, kart. 75 öre, klotb. 1: 50.

En gripande berättelse, hämtad direkt ur hvardagslifvet. I lefvande tablour upprullas här några af de många faror, för hvilka en ung tjänarinna kan blifva utsatt, då hon från landtlifvets lugn kommit in till en huvudstad för att »göra sin lycka»; huru den oerfarna steg för steg glider framåt »på farlig väg» — tills hon äntligen vaknar till besinning, innan det ännu är för sent. De skiftande bilderna genomträngas alla af en djupt kristlig grundskådning. — Särdeles såsom gåfva åt unga tjänarinnor torde denna lilla bok blifva af ej ringa betydelse.

Ett-punds-människor, af *P. B. Power*. Häft. 75 öre, kart. 1 kr., klotb. 1: 75.

»Trohet i Herrens tjänst med de gåfvor man fått, vore det ock endast 'ett pund', är hvad denna lilla berättelse vill lära oss.»

Hels.

»Då författaren är densamme som till 'Den oljade fjädern', kan läsaren vara viss på att boken är både underhållande och lärorik och full af praktiska vinkar, som utdelas åt både rika och fattiga.»

Söndagsskoll.

Tjänare och tjänster, af *Ruth Lamb*. Öfversättning från engelskan af *C. A.* Häft. 75 öre, kart. 1 kr., klotb. 1: 75.

»Länge hafva önsksningar uttalats, att någon bok skulle utgifvas, som på ett sundt och lättfattligt sätt berörde husbondefolks och tjänares inbördes förhållanden. Denna önskan har nu på ett lyckligt sätt blifvit tillgodosedd, och vi kunna icke annat än hjärtligen glädjas däröfver.»

»Ät dem, hvilka kanske redan vid titeln på boken studsas tillbaka under förutsättning att den skall innehålla en hop torra moralpredikningar om tjänares plikter och deras försumlighet vid uppfyllandet af dem, vilja vi på förhand säga, att af sådant finnes ej ett spår. Hvarje sida visar oss en förständig, kärleksfull och erfaren husmoders innerliga medkänsla för sina tjänarinnor. Ingen må därför skrämmas ifrån att taga boken i sin hand eller anse den tid förspild, som användes till dess noggranna studerande.»

Arb. Vän.

»En förträfflig bok, som ger de bästa vinkar och råd, huru såväl husbondefolk som tjänare skola rätt bete sig i sitt inbördes grannliga förhållande.»

Vårt Land.

Vårt jordiska arbete i Herrens tjänst, af *N. J. Laache*. Häft. 40 öre, kart. 60 öre.

»I dessa från norskan öfversatta betraktelser framställes den jordiska kallelsen i evighetens ljus och visas, huru arbetet är en gudstjänst då det förrättas i tron. Den lilla boken är synnerligen läsvärd.»

Hels.

Konsten att bosätta sig och bereda sig trefnad och välsignelse i hemmet med litet, af *Zeller* och *Flattich*.

•Fjärde uppl. Häft. 25 öre.

»Den lilla läsvärda och behjärtansvärda skriften innehåller *Zellers* framställning af vilkoren för vinnande af Guds välsignelse i ett hushåll, samt *Flattichs* hushållsregler. De råd läsaren erhåller äro frukter af dessa båda välkända mäns mångåriga erfarenhet, och den som följer desamma skall säkert icke finna sig besviken.»

Hels.

Inflytandets makt. Häft. 50 öre, kart. 75 öre, klotb. 1: 50.

»Det är en viktig sanning denna bok vill inskräpa, nämligen att vi alla utöfva ett visst inflytande på vår omgivning och att det står i allas vår förmåga att genom ett godt inflytande varda till rik välsignelse. På ett praktiskt, lättfattligt sätt behandlas från denna synpunkt lifvets olika situationer; och man kan förvisso ej läsa detta arbete utan att djupt erfara vikten af en rätt, kristlig umgängelse och på samma gång drifvas till syndabekännelse för bristande vaksamhet på sig själf.»

Vårt Land.

En moders sista vilja, af *Annette Ihle*. Bemyndigad öfvers. från norskan af *Leo*. Häft. 75 öre, kart. 1 kr.

»En kärnsund, tilltalande, kristlig lifsbild. En ung, tanklös flicka föres genom mycken nöd till en genomgripande omvändelse. Hon har emellertid blifvit gift med en förträfflig man, som dock ej förstår sin fromma hustrus tro. I det unga hemmet uppstå snart konflikter, sedan hustruns förfallne fader och mannens kärlekslösa moder blifvit medlemmar af familjen. Hustruns väg blir härigenom öfvermåtan törnbeströdd, men hennes fasta förtröstan till Gud samt kristliga ödmjukhet och tålmod lära henne gå segrande och luttrad ur striden. Slutligen varder hennes man vunnen genom hennes helgade umgängelse, och skön harmoni blir grundtonen i det omskapade hemmet. Skildringen bär prägel af inre sanning. Personligheterna lida ej af onatur och svulst, såsom så ofta är fallet i kristliga berättelser.»

Vårt Land.

Matrosen eller Guds nåd i en syndares hjärta. Sann berättelse från de södra hafven af *Constance Gross*. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, klotb. 2 kr.

»En liten bok, som vi vilja på det varmaste rekommendera icke blott för ungdomen, hvars uppmärksamhet den 'spännande berättelsen' torde kunna hålla vid lif 'från pärm till pärm', utan och för alla vänner af sjömansmissionen.»

Helsingens.

»Denna berättelse är särdeles fängslande och meddelar ett ögonvittnes sanna berättelse om en märkvärdig sjöresa och ett fruktansvärdt skeppsbrott. 'Vågornas Drottning' är namnet på den ståtliga ångaren, hvars färd på de södra hafven väcker vårt lifligaste inträse.»

Arb. Vän.

Stugan vid hafsstranden eller Lilla Esters historia. Öfversatt från engelskan. Häft. 50 öre, kart. 75 öre.

»Denna lilla berättelse utgör ett vackert exempel på, huru ett vänligt, allvarligt ord afgörande inverkat, ej endast på den flicka, till hvilken det uttalats, utan äfven på hela hennes omgivning.»

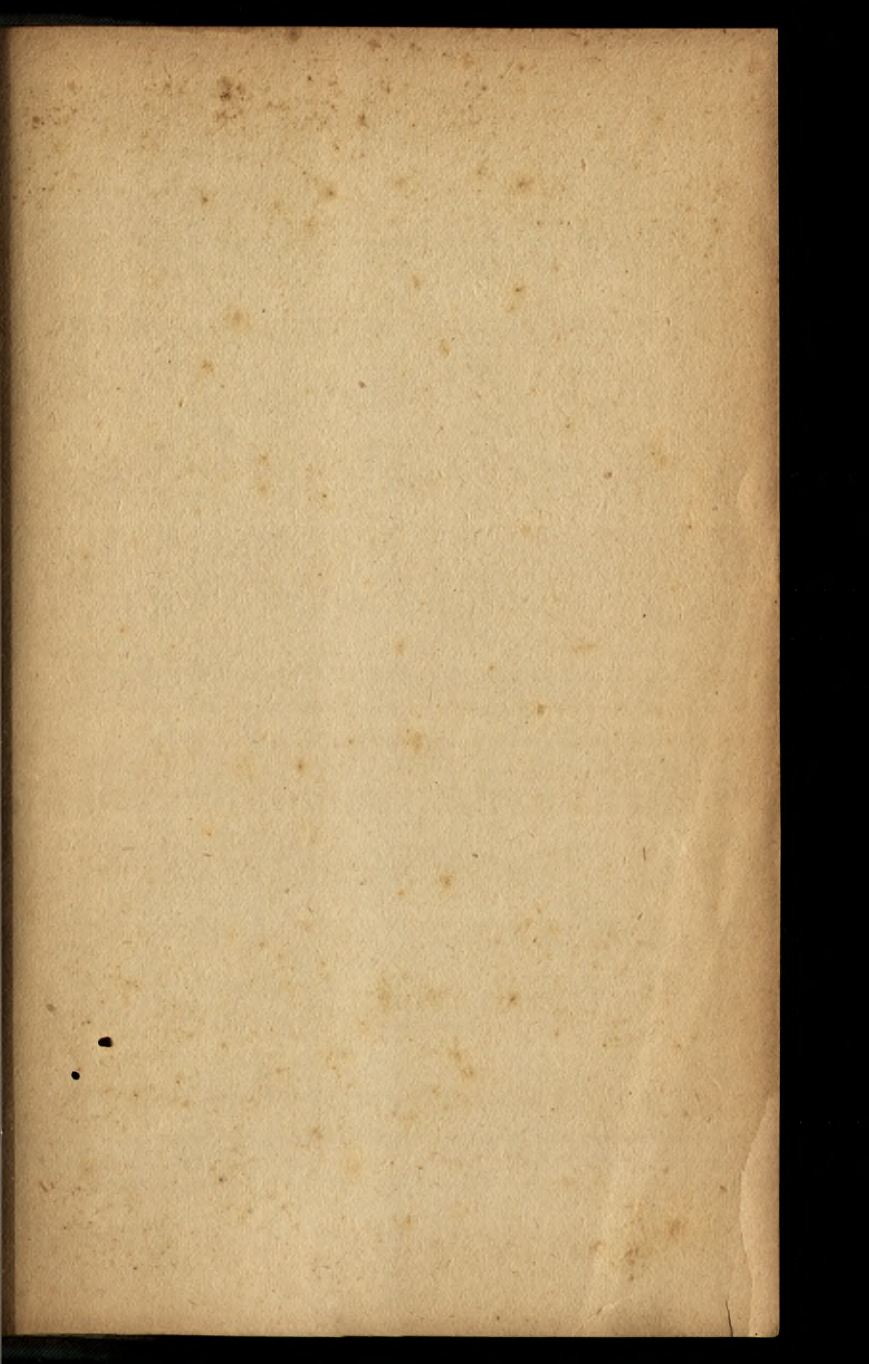
Hels.

Senapskornet eller Mary Jones och hennes bibel. Med illustrationer. Häft 1 kr., kart. 1: 40, klotb. 2 kr.

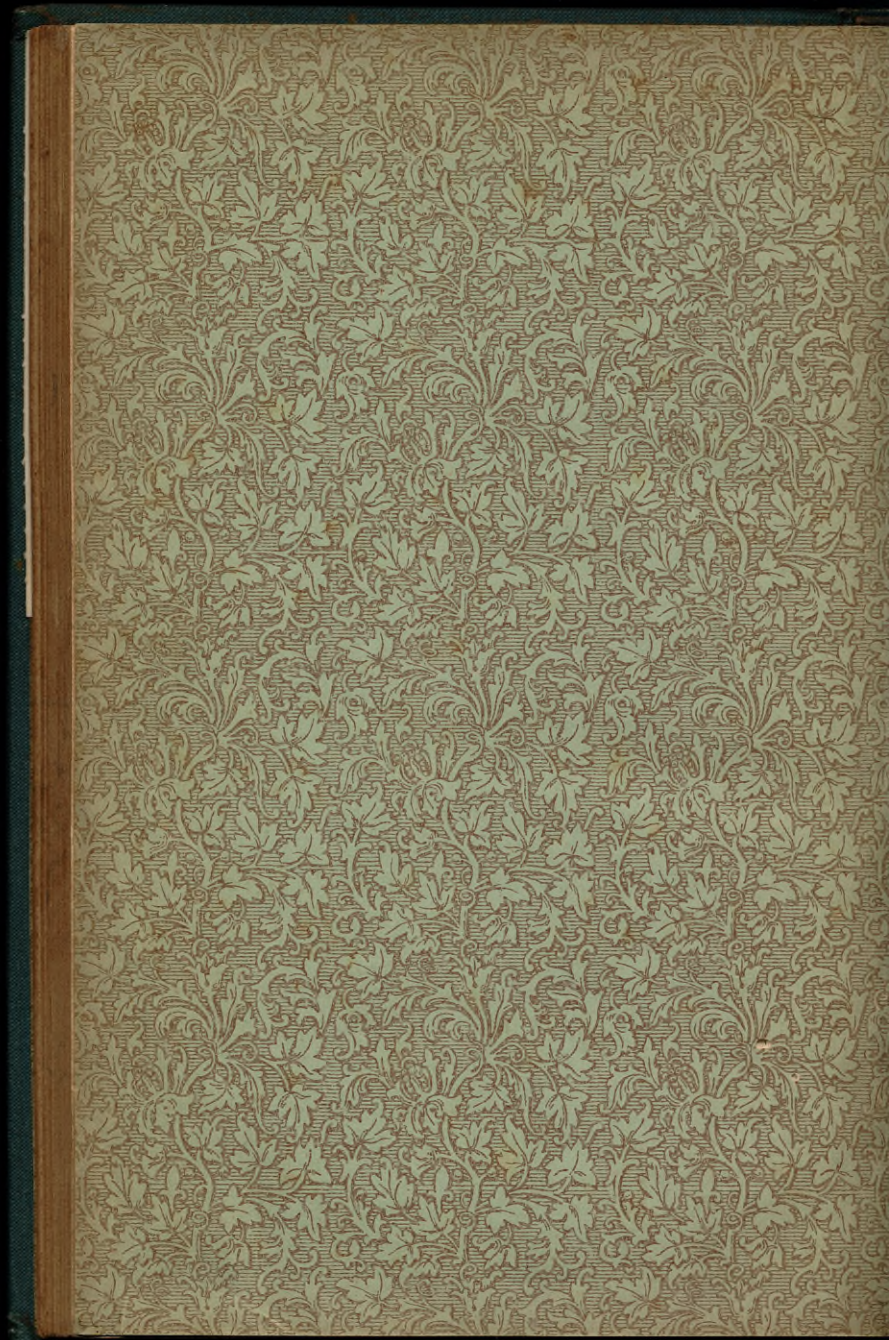
»I denna bok har förf. på ett lifligt och skönt sätt skildrat den fattiga och obemärkta flickas lif, hvars af den helige Ande väckta hunger efter Guds ord genom Guds skickelse gaf uppslaget till det stora Britt. och Utl. Bibelsällskapets stiftande. Marie fortsatte att från 10 till 16 året vandra en engelsk mil två gånger i veckan för att få läsa bibeln, hvilken då ej fanns på närmare håll. Boken är mycket lärorik.»

Skara T.

All behållning å försäljningen tillfaller missionen.

6000181282

Göteborgs universitetsbibliotek

